

KUŞDİLİ KILAVUZU

Simyanın Ayak İzleri

MEHMET SALTİK

HERMES

HERMES YAYINLARI 3

Birinci Basım Mayıs 2005

Kapak Tasarımı Rengin Saltık

HERMES YAYINLARI

Tanıtım amaçlı kısa alıntılar dışında
yayıncının izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz

Okuyucu irtibat adresi: www.hermetics.org

Hermes_Kitap@yahoo.groups.com

©Hermes Yayınları

M.N. Kemal Menemenciolu

Ticarethane Sok No. 11/2

Tel: (212) 519 4514

Faks: (212) 519 9379

“Dil mektebi içre okuduk mantık-tayr-ı

Güftârımızı dehre Süleyman olan anlar.”

“Gönül okulunda okuyarak kuş dilini öğrendik

Sözümüzü sonsuzlukta Süleyman olanlar anlar.”

Cesari

Giriş

Pythagoras'dan bu yana insanoğlunun vazgeçilmez düsturlarından biri, “*Kendini bil, böylece kâinatı ve Tanrı'nı bileceksin,*” olagelmıştır. İşte bu kitap, ‘kendini bilme’ çabalarına bir katkısı olması umuduyla, “*gönül okulunda okuyan tüm Süleyman adayları*” için yazıldı.

Bu kitapta, her biri başlı başına ciltler alacak derinlikte olan ve başlangıçtan beri insanlığı biçimlendiren, yönlendiren ve yöneten öğretilerin, birbirleri üzerindeki şaşırtıcı yansımaları ve örtüştükleri konular ele alındı. Mitoloji, Simya, Gülhaçlar, Masonluk, Templierler, Eski Mısır, Tevrat, İncil ve Kur'an arasındaki bu kısa gezintiyle, okurların bu öğretilerle tanışması; çoğu bugün artık pek ilgi görmeyen, bir kısmı unutulmuş, bir kısmı sadece belli kalıplar içinde ele alınan bu konular üzerinde, farklı ve yeni bakış açıları kazanmaları amaçlandı.

“Hep arar dururdum dünyaya geleli,

Alın yazısını, cenneti, cehennemi,

Hocam kesti attı sağlam bilgisiyle,

Alın yazısı, cennet, cehennem, sende dedi.”

Ömer Hayyam

Kuşdili

Tüm kapalı, ezoterik öğretilerde, yalnızca inisiye olanların anlamaları için oluşturulan özel sembolizmler vardır. Masonluk da, simya da bunlardandır. Bu sembolizmlere Batıda, *Yeşil Dil* veya *Senzar*, İslâmda ise *Kuş Dili*, yani *Mantık-ut Tayyar* denmektedir. 15. yüzyılda Rosenkreutz ve daha sonra da Bacon tarafından kullanılan bu ifade, tüm ezoterik öğretiler için geçerli olmuştur.

Buna göre, alışık olmayan göze ışık alıştıra alıştıra verilir. Zira, fazla ışık insanı kör edebilir. Hazır olmayan bir kişiye doğruyu söylemenin, ona yalan söylemekten farkı yoktur.

“Arcana publicata vilescunt, et gratiam prophanata amittunt. Ergo ne margaritas objice porcis, seu asino substernere rosas.”

“Açıklanmış sırlar değersizleşir, basitleştirilen, asaletini kaybeder. Bu nedenle domuzların önüne inci atıp, eşeğe gül vermeyin.”

Cristian Rosenkreutz, 1459, (41)

Tasavvuf şiirinde -ve bu arada Bektaşî şiiri ve edebiyatında- tasavvufu anlatmak için kuşdili deyimini kullanılır. Feridüddin Attar, tasavvuf bilgisini öğreten simgesel yapıtına *Mantık-ut Tayyar*, yani *Kuş Dili* adını vermiştir (64).

Yunus Emre, birçok şiirinde kendisinin kuş diline vakıf olduğunu ve onu ancak ‘Süleyman olan’ın, yani bu dünyada ‘ahret krallığı’na ulaşmış olanın anlayacağını ifade etmiştir.

*“Aşık halinden bilmeyen ya delidir ya diri
Ben kuş dili bilürem söyler bana Süleyman*

*“Severim ben seni candan içeri
Yolum vardır bu erkândan içeri*

*“Şeriat tarikat yoldur varana
Hakikat meyvası andan içeri*

*“Dinin terk edenin küfürdür işi
Ol küfürdür imandan içeri*

*“Beni bende demen bende değilem
Kim kadem basa sultandan içeri*

*“Süleyman kuş dilin bilir dediler
Süleyman var Süleymandan içeri*

*“Tecelliden nasib erdi kimine
Kiminin maksudu bundan içeri*

*“Senin aşkın beni benden alıptır
Ne şirin dert bu dermandan içeri*

*“Miskin Yunus gözü tuş oldu sana
Kapıda bir kuldur Sultan içeri”*

Yunus Emre dışında, başka dervişler de, gizli bilgiye sahip olduklarını dizelerinde dile getirmişlerdir:

*“Bülbül olsam gül dalında şakırım
Öz bağında biten gül neme yetmez
Süleyman’ım kuş dilinden okurum
Bana ta’lim olan dil neme yetmez.”*

Abdal(XVII yy)

*“Dil mektebi içre okuduk mantık-tayr’ı
Güftarımızı dehre Süleyman olan anlar.”*

Cesari (XIX yy)

Bütün bu dizelerin kaynağı muhtemelen Kur’an’da yer alan Hz Süleyman’la ilgili ayetler ile Hz Süleyman’ın rüzgârla, cinlerle, kuşlarla, özellikle *Hüthüt* ile ve diğer canlılarla olan ilişkilerini anlatan ayetler ve tüm ezoterik öğretilerde, Hz. Süleyman’a atfedilen bilgeliktir.

Kur’an’da Neml Suresi’nin 15. ve 16. ayetlerinde, Hz Davud ve oğlu Hz Süleyman’a verilen *ilim* şöyle anlatılmaktadır:

“And olsun biz Davud’a da, Süleyman’a da bir ilim verdik. Onlar şöyle dediler; ‘Bizi mümin kullarının birçoğundan üstün kılan Allah’a hamd olsun’ ” (27/15).

“Süleyman, Davud’a mirasçı oldu ve şöyle dedi; ‘Ey insanlar, bize kuşların dili öğretildi ve bize herşeyden biraz verildi. Kuşkusuz bu apaçık lütfun, ta kendisidir.’ ” (27/16).

Tevrat’a göre, Tanrı, kendisi adına bir mabet yapma görevini, Hititli Uriel’i karılığa almak için, onun kocasını öldürerek günaha giren Hz Davud’a değil; oğlu Süleyman’a verir. Ancak Süleyman, bir süre sonra şeytan Asmodeus tarafından kandırılır. Asmodeus, Süleyman’ın kılığına girerek türlü günahlar işler. Ancak, Süleyman bir süre sonra eski gücüne kavuşur, Asmodeus’u alt ederek, tekrar başa geçer. Tevrat’ta, Süleyman’a yüklenen tüm suç ve günahların, aslında bu şeytan Asmodeus tarafından işlendiği bildirilir, Süleyman’ın kusursuz olduğu inancı, tarikat çevrelerinde halen devam etmektedir.

Kur'an'da, bilgeliği ve güçleri anlatılan Hz Süleyman'ın ölümü de hazin ve yüce bir görev anlayışı ile doludur. Sebe Suresi 34/14' de, Hz Süleyman'ın ölümü ile ilgili şu ifade kullanılır:

“Sonunda, Süleyman için ölüm hükmünü verdiğimizde, onun ölümünü, değneğini yiyen bir ağaç kurdundan başkası onlara göstermedi. Süleyman yere yığılınca açıkça anlaşıldı ki, eğer cinler gaybı bilmiş olsalardı, o alçaltıcı azap içinde bekleyip durmazlardı.”

İslam tarihçisi Tabari'nin açıklamaları bu sureyi daha anlaşılır hale getirebilir: Süleyman, mabedin inşaatı sırasında, mabette gizemli bir şekilde, değişik bitkilerin yeşerdiğini görür. Yeşeren bitkilerden koparıp, onlarla konuşarak, şifa vb. özelliklerini sorar ve not eder. Bir gün kopardığı bir bitki, ona amacının bu mabedi yok etmek olduğunu belirtir. Süleyman, bu ifade üzerine, ölümünün çok yakın olduğunu anlar. Öldüğünde, büyüleriyle inşaatta zorunlu kölelik yaptırdığı cinler serbest kalacak ve mabedin inşaatı yarım kalacaktır. Bunun üzerine, Süleyman bu uyarıyı kendi lehine kullanır ve kopardığı bu bitkiden, ölümünden sonra kendisini ayakta tutması için bir baston yapar. Böylece, öldüğünde gövdesinin dimdik ayakta durması cinleri yanıltır ve işlerine devam etmelerini sağlar. Ancak, uzun süre sonra, termitlerin bastonu yemeleriyle baston kırılıp, Süleyman'ın bedeni yere düşünce, cinler büyüünün etkisinden kurtulurlar. Ama bu arada, mabedin inşaatı da tamamlanmıştır.

Zenginliği ve bilgeliği ile ünlü, ismi tüm kutsal kitaplarda anılan ve önemi, aradan geçen binlerce yıla rağmen hiç azalmayan Hz Süleyman'ın, böylece görevi başında ayakta öldüğü, Kur'an'da bu sure ile anlatılmıştır.

Mabedin inşaatı sona ermek üzereyken Süleyman'ın emrindeki cinler, dünyanın dört bir yanından güzel kızlar toplamışlar, ancak Süleyman'ın ölümü üzerine, bu kızları kendilerine eş olarak almışlardır. Dolayısıyla Hz Süleyman'ın ölümü *Günahkâr Melekler* ile de bağlantılıdır.

Simyanın Tarihçesi, Hermetizm, Zümrüt Tablet

Simya, zamanını doldurmuş, ancak ezoterik içeriği ve sembolizmi ile hâlâ yaşayan ve tarihçilerin ilgisini çeken bir öğretilerdir. Ortaçağın 'altın yapma sanatı' olarak bilinen, ancak bundan çok derin ve farklı boyutlarda anlamlar içeren simyanın geçmişi, insanlık kadar eskidir. Günümüzde, mistik/ezoterik anlamı ile sürmektedir. Ezoterik düşünceler çağlara göre farklı şekillerde ortaya çıkabilir, simya da bunun özel bir türüdür.

Simya, gerçekte bir dönüşüm sanatıdır. Kirli olanı, hasta olanı birçok süreçten geçirerek, arınmış ve mükemmel olana dönüştürmeyi amaçlar. Simya, okült bir sanat olarak görünmektedir. Bu sanatı sadece belli kişiler uygulayabilmekte, geniş kitlelere yayılması engellenmektedir. Ayrıca, simyanın ezoterik bir karakteri de vardır. Simya öğrenimi inisiyasyona dayanmakta, kullanılan semboller sadece bu eğitimi geçmiş kişiler tarafından anlaşılabilir. Simya felsefesinde ise, Tanrı'nın birliği (Vahded-i Vücut) ve ruhun ölümsüzlüğü inanışları yer almaktadır (2).

Simyada amaç, fiziksel olarak çok miktarda altın üreterek, değerini düşürmek, böylece insanlık için, mistik simya ile elde edilen *içsel altının* kıymetini arttırmaktır.

Echard, "Tanrı ile birleşmede zamandan başka engel yoktur" demektedir. Simyanın amacı da doğal zamanı hızlandırmaktır.

Jung'a göre, bir ortaçağ Hermetik felsefesi olan simya, tıpkı bireyselleşme süreci gibi, insanoğlunu kendini gerçekleştirmeye götürür. Simyasal düşünce akımını, tüplere, imbiklere ve potalara indirgemek büyük yanıltır. Jung daha da ileri giderek, ortaçağ simyasını modern psikolojinin öncüsü olarak nitelmiştir. Simyanın gizemi aslında aşkın fonksiyonundadır. Çünkü, büyük olasılıkla simya kimyasal deneylerle hiç ilgilenmemiştir, daha ziyade sözde kimyasal bir dille ifade edilen, psişik süreçlere benzer bir 'şeyle' ilgilenmektedir. Aranılan altın, sıradan bir altın, *aurum vulgi* değildir; *felsefi altın*, hatta mükemmel taş, *lapis invisibitalis*, yani, görünmezlik taşı, *alexipharmakon*, kırmızımsı ruh (tentür) ya da hayat suyudur (ab-ı hayat).

Simya tarihi, insanlık tarihi kadar eski ve zengindir. Kavramlarının birçoğunun kökeni Eski Babil'e kadar dayanmaktadır. Bir anlamda, gözden düşmüş eski aristokratlar gibidir simya. Ortaçağda her soylunun tutkusu olmuş, kimya biliminin doğmasında öncülük etmiştir. Newton, Jung gibi önemli bilim adamları simyayı araştırmak için bir ömür adamışlardır. Bugün ise, genel kanı, simyacıların altın elde etmek için uğraşan bir grup hayalperest

oldukları yolundadır.

Oysa simyada ana amaç altın elde etmek değildir. Ana amaç, insanı rafine ederek içindeki tanrısal özle buluşturmadır. İlk insanların madenleri işlemeye başlamaları ile birlikte simyanın temelleri de atılmıştır. Bir dönem bütün Arap bilginlerini, ortaçağda da bütün Avrupa'yı kasıp kavuran, her kent soylunun vazgeçilmez tutkusu haline gelen simya, ortaçağın sona ermesiyle gözden düşmüş, şarlatanlıkla bir tutulup, ortadan kaybolmuştur. Ama dikkatli gözler için aslında, o hep var olmuştur. Jung'a göre, simyanın çökmesiyle, ruh ve maddenin simgesel birliği *hierogamos*, yani kutsal evlilik ortadan kalkmıştır. Şimdi modern insan, ruhsuzlaşmış dünyada, köklerinden kopmuş bir yabancı olarak yaşamaktadır (58).

Simyanın gelişmesi, paganizm ve Hıristiyanlığın acımasız bir savaş içinde bulunduğu, dördüncü yüzyılda gerçekleşmiştir. Essene Tarikatı'na bağlı, dindar bir Musevi olan İsa peygamberin yanlış anlaşılma mesajları, daha sonra Aziz Paul olarak anılacak olan, Tarsus'lu Paul tarafından, diaspora Yahudilerine taşınmış ve böylece Anadolu'da ve Batı dünyasında, paganizmden Hıristiyanlığa geçiş süreci başlamıştır. Hz İsa için Nietzsche, "*Yahudilere bir peygamber geldi ama yanlış anlaşıldı,*" demektedir.

Eski yazıtların birçoğunda, Eski Ahit'te, Kur'an'da ve İncil'de, farklı biçimlerde ve farklı sembollerle, gizli bilgilerin varlığından ve insanoğlunun bilgiyi arayışından söz edilmektedir. Örneğin, Panapolis'li Zosimus, metaller, kıymetli taşlar ve güzel kokular hakkındaki bilgilerin Eski Ahit'te, Tekvin (Yaradılış) bölümünde anlatıldığını söylemektedir:

"*Ve vaki oldu ki, insanlar yeryüzünde çoğalmaya başladıkları zaman kızları doğdu ve Tanrı'nın oğulları insanoğlunun kızlarını gördüler, seçtikleri tümünü eş olarak aldılar.*" Tekvin 6;1-2

"*Tanrı'nın oğulları insanın kızları ile karşılaşmış, onlardan çocukları olduğunda, o günlerde ve ondan sonra da yeryüzünde Nefilim vardı. Bunlar, eskilerden şöhretli ve zorba adamlardı.*" Tekvin 6;1

Tanrı'nın bu gizemli çocuklarının, *cennetten düşmüş melekler* olduğuna inanılırdı (45). Eski Ahit'e göre, tarih öncesi zamanlarda, Tanrı'nın bu çocukları kadınlarla ilişkiye girdiler. Melekler, duydukları şükran karşılığında bu kadınlara değişik sanatları öğrettiler. Zosimus, *Chema* adında bir kitap yazdığı kabul edilen, simyanın ilk ustası *Chemes* hakkında da bilgi vermektedir. Gizemli Chemes'in ataları olan altın yapımcıları, ardlarında hiçbir iz bırakmamışlardır. Ancak, eski bir simya yazıtında, kendini İsis olarak adlandıran bir rahibe, bilgilerini melek Amanel'e borçlu olduğunu açıklar.

İsis, bu bilgileri cinsel ilişki karşılığında mükafat olarak aldığını söylemekten çekinmez.

Kur'an da ise, Bakara Suresi 102. ayette, Babil'e gelen Harut ve Marut isimli iki melek için;

“...Oysa ki, o iki melek ‘biz bir imtihan aracıyız, sakın küfre sapma’ demedikçe, hiç kimseye bir şey öğretmiyorlardı. İnsanlar, onlardan erkeklerle eşinin arasını açacakları şeyi öğreniyorlardı,” denmektedir (49). Aynı ayetin sonlarında, bu insanların ahrette hiçbir nasibi olmadıkları anlatılarak, yasak bilgiye ulaşan kişilerin nasıl cezalandırılacakları açıklanmaktadır.

Zosimos, Hz. Musa'nın kardeşi Meryem'in de simyacı olduğunu ve Yahudi Mary adı altında yazdığını belirtmektedir.

Bir başka ünlü simyacı ise, Cleopatra adını kullanmıştır. Kitabının adı Chrysopeia, yani *Altın Yapımı'dır*. Bu eserde anlatıldığına göre, *düşmüş melekler* Tanrı'ya ihanet ederek, gizli simya sanatı bilgilerini açıkladıkları için cezalandırılırlar. Gizli simya bilgisi üzerine bir lanet konur, çünkü bu bilgi sayesinde insanoğlu, yaratıcısına kafa tutabilecek kudret kazanabilir.

Aynı nedenlerle, insanın tanrısallaşmasını engellemek amacıyla, ilk insan cennetten kovulmuştur. Birinci yüzyıl boyunca, Eski Ahit'in Yaradılış bölümünde bahsedilen '*Bilgi Ağacı*', günah dolu bir arayışın sembolü olarak algılanmıştır (50).

“*İnsanoğulları, yasak meyvadan yiyerek tanrısallaştılar, iyi ve kötüyü bildiler.*”

İnsan cennette kalsaydı, bilgi ağacının meyvasından sonra ölümsüzlük ağacının meyvasından da yiyecek ve tanrısallaşacaktı. Eski simyacılar, bu görüşlere rağmen arayışlarını sürdürdüler. *Bilgi Ağacı ve Yılan*, simyada çok kullanılan semboller olmuşlardır. *Gnostic Orphite* gibi bazı gruplar, İncil'de bahsedilen yılan, faydalı bir varlık olarak taptılar. Çünkü bu yılan, insanlığı bilgiye yöneltmiştir. Gnostiklere göre bu bilgi, insan tarafından yaratıcısı *Iadalbaoth'a* karşı isyan etmekte kullanılmıştır.

Benzer bir Gnostik grup da, Anadolu ve Irak topraklarında, İslâm kimliği altında yaşayan Yezidiler'dir. Yezidilikte de, *Melek Tavus* ya da *Azazel* adı altında şeytana tapılır. Şeytan, meleklerin en gururlusu olduğu için, Tanrı'dan başka hiç kimseye secde etmemiş ve Adem'e secde etmeyi reddetmiştir. Yezidiliğin kutsal mabedi olan *Laliş Tapınağı'nın* duvarını süsleyen en belirgin kabartma yılanıdır. Yılan, simya sembolizminde önemli bir yer tutar. Hermes'in asası *Caduceus* da, birbirine sarmalanmış iki yilandan oluşur ve Kabalistik *Sefirot'u* sembolize eder.

Mevlana, *Mesnevi'sinde*, *düşmüş melekler* ile ilgili olarak, “ ...güneşin tutulması, küstahlık yüzündendir. Bir melek olan Azazil de yine küstahlık yüzünden kapıdan sürülmüştür,” demektedir (63).

Düşmüş melekler konusunun, Türk tasavvuf tarihinde yer alışı, sadece Mesnevi ile sınırlı değildir; birçok tarikatın bünyesinde farklı biçimlerde gözlerden gizlenerek yer almaktadır. Andrew Collins'in, *Meleklerin Küllerinden* adlı kitabında söz ettiği gibi, Firdevsi'nin *Kuşdili'nde* bahsedilen, Kaf Dağında yaşayan efsanevi akbaba *Simurg*, bir *düşmüş melektir* (53).

Fars dilinde *Simurg* kelimesi, köpek anlamına gelen *Sek* ve kuş anlamına gelen *murg* kelimelerinden oluşmuştur. Düşmüş meleklerden olan efsanevi akbaba, *Simurg* da bir köpek-kuş'tur (62). Eski Türk geleneklerinde, akbaba ölmeden önce iki yumurta yumurtlar. Bunlardan birinden uzun tüylü kutsal köpek *Barak*; diğerinden ise kutsal kuş *Tuğrul* doğar. Eski şamanlara göre, kamlar *Barak* ve *Tuğrul'a* binerek gökyüzüne çıkmışlardır. Tarikatlar tarihinde, özellikle Bektaşilik'te Barak isimli birçok eren gelip geçmiştir. Bir Türkmen aşireti olan Barak Aşireti halen varlığını sürdürmektedir.

Bu noktada akla gelen bir başka çarpıcı olasılık da, Hz Muhammed'in miraç için Kudüs'e giderken bindiği efsanevi canlı *Burak'ın*, *Barak'tan* kaynaklanmış olabileceğidir.

Tarihte ilk simyacılar, 'sapık' olarak nitelendirilmiş ve tıp ve simya çalışmalarını, İskenderiye'de, *Serapis Tapınağı*, Serapeum'un yanındaki binada yürütmüşlerdir. İskenderiye Patriği, diğer tapınaklarla birlikte Serapeum Tapınağı'nın da imha edilmesini emreder ve tapınak alevler arasında yok olur. Ancak kütüphanesi, kadın filozof Hypatia sayesinde kurtarılır. Hypatia'nın ölümüyle birlikte Eski Mısır'ın pagan öğretileri de kaybolurlar. Kaçan filozoflar, Atina'ya sığınır ve yeni yazarların da katılımıyla '*lanetlenmiş bilgi'nin* arayışına devam ederler. Doktrinlerinin içine bazı ortodoks öğretileri de alarak, imparatorların şiddetinden korunmaya çalışırlar.

Tarihin akışı içinde eğer Araplar İspanya'yı fethetmemiş olsalardı, simya ve Kabala gibi kadim bilgileri korumak belki de mümkün olmayacaktı. Arapların Mısır'ı işgal etmesi, simyanın İslâm dünyasına girmesini sağlamıştır. Arap kültüründe, İslâm öncesinde simya hakkında yazılan bir eser bilinmemektedir. Ancak, Mısır'ın işgalinden sonra bu konuda yazılan eserlerde bir patlama görülmüştür. Arapça, İslâm dünyasında tek resmi dil olduğu için, Eski Mısır ve Yunan eserlerinin Arapçaya tercümeleri de bütün

İslâm dünyasına ulaşabilmiş, bu konudaki çalışmaların çoğalmasını sağlamıştır.

Simyanın Ortaçağ Avrupa'sına geçişi, göreceli olarak daha geç olmuştur. Özellikle Arap istilâları ve Haçlı Seferleri sırasında bu kültürle tanışan Batı dünyası, ancak ortaçağın sonlarına doğru simya ile ilgilenebilmiştir. Simya ve diğer okült bilgilerin Batı dünyasına aktarılmasında Templier'lerin önemli rolü olmuştur. Templier'ler, İsmailiye Tarikatı ile olan ilişkileri ve eski Essene Tarikatı'nın bilgilerine vakıf olmaları sayesinde, Eski Mısır'ın kadim bilgilerine ulaşmışlardır. Fransa Kralı *Güzel Philip'in* baskını ile yok olan Templier'ler, diğer ezoterik kuruluşların içinde asimile olarak, kadim bilgiyi devam ettirmişlerdir. Simya anlamına gelen *alchemy*, - alchimie sözcüğünün, ayrıca simyada kullanılan *alkol*, *alambik*, *elixir* gibi sözcüklerin Arapçadan gelmiş olması da bu kökeni açıkça ortaya koymaktadır.

Onüçüncü yüzyılın ilk yarısından itibaren Fransisken manastırlarında simya yaygınlaşmaya başlamıştır. Buradan, Robert Grossetête sayesinde Oxford'a geçen simya, bu ülkede de popüler olmuş ve Grossetête'in öğrencilerinden biri olan Roger Bacon bu konuda oldukça sivrilmıştır. Simya kadar astroloji ve okült bilimlerle de ilgilenen Bacon, sonunda kilisenin de dikkatini çekmiş ve bu yüzden hapsedilmiştir. Daha sonra gizemli bir şekilde ortadan kaybolan Bacon, böylece simyacıların ölümsüz olduğu konusunda rivayetlerin çıkmasına da neden olmuştur.

1240 – 1311 yılları arasında yaşamış olan ve *Rosarium Philosophorum* adlı eserin yazarı Arnaud de Villeneuve de, bu konuda zamanının tanınmış isimlerindedir. Villeneuve, simya kadar astroloji ve tıp bilimiyle de uğraşmıştır. Eserleri ise ölümünden sonra yakılmıştır. Villeneuve'den etkilenerek simya konusuyla ilgilenen diğer iki Fransisken de, Raymond Lulle ve Jean de Rupescissa'dır.

Fransiskenler kadar Dominikenler de simya ile ilgilenmişlerdir. 1193-1280 yılları arasında yaşayan ve *Büyük Albert* adıyla da anılan Albert de Bollstaedt, Dominikenler arasından çıkmıştır.

Bütün baskılara rağmen, onüçüncü yüzyılın sonuna kadar, simyacılar manastırlarda rahat rahat simya ile ilgilenebilmişlerdir. Ancak zamanla simya kilisenin tepkisini çekmeye başlayınca, manastırlar dışında da simya ile ilgilenen kişiler türemiştir. Artık '*Hermes'in Bilimi*' ile Kilise karşı karşıya gelmeye başlamıştır. Ancak, simyacıların fazlasıyla çoğalmış olduğunu düşünen Kilise, önlemini almakta gecikmez ve 1317'de Papa Jean XXII bir karar yayınlayarak, sahte altın yapanları ve simyacıları mahkûm eder.

Bu dönemde, Nicolas Flamel adlı gizemli bir kişinin, simyanın sırlarını bulduğu konusunda bir rivayet yayılmıştır. 1330 – 1418 yılları arasında yaşadığı söylenen Flamel, söylentiye göre “*Yahudi Abraham’ın Kitabı*” adında, simyanın sırlarını anlatan bir kitap bulmuş ve eşi Pernelle ile yıllarca çalışarak bu kitaptaki şifreleri çözmüş ve bu sanatın sırrına vakıf olmuştur. Flamel’in aniden zengin oluşu, altın elde etmekte kullanılan *Felsefe Taşı’nı* bulduğu, böylece zenginlik ve ölümsüzlüğü elde ettiği yolunda spekülasyonlara yol açmıştır.

Onbeşinci yüzyılda gelişme gösteren simyada, döneminin en önemli isimlerinden biri de Basil Valentin’dir. Yaşamı hakkında tam bir bilgiye sahip olamadığımız Valentin, özellikle “*On İki Anahtar*” isimli eseri ile tanınır.

Simya, Rönesans ile birlikte en yüksek noktasına ulaşmış ve bu dönemde Kabala, büyü, Yeni Platonculuk gibi diğer ezoterik doktrinler de simyaya katkıda bulunmuştur. Bu dönem ayrıca, Rose-Croix (Gülhaç) gibi gizli örgütlerin de ortaya çıktığı bir dönemdir. Bu dönemin önemli simyacıları arasında Denis Zacheire ve John Dee sayılabilir.

Ancak, dönemin en önemli ismi, kuşkusuz 1493 doğumlu Paracelsus’dur. Oldukça maceralı bir hayat sürdürdükten sonra, 1541 yılında hayata gözlerini yuman Paracelsus, kariyerine önce doktor olarak başlamış, şifacılığı ile ün kazanmıştır. Doktor olmasına rağmen, simyanın tıptan ayrılamayacağını söylemiş ve doğa ve insan üzerine çalışmıştır. Simya yöntemlerini uygulayarak sıtma tedavisini bulmuştur. Düşünce sistemini, makrokozmos ve mikrokozmos üzerine kuran Paracelsus, tuz, kükürt ve cıva ile ruh, can ve beden ilişkisini de savunmuştur. Ezoterik düşüncenin ifadelerini esaslı bir biçimde ortaya koyan Paracelsus, çalışmalarıyla Rose-Croix örgütünü de büyük ölçüde etkilemiştir (Resim 1).

Onyedinci yüzyılda simya ile ilgili çalışmaların büyük bölümü Rose-Croix tarafından yapılmıştır. İngiltere’de de Robert Fludd bu düşünceyi sistematize etmiştir.

Onyedinci yüzyıl sonundan itibaren ise, okült bilimlere olan ilgi yavaş yavaş azalmış, materyalizm ön plana geçmiştir. Eski öğretiyi savunan örgütler varlıklarını sürdürmelerine rağmen, simya giderek popülerliğini yitirmiştir. Günümüzde ise, simyanın yalnızca mistik/ezoterik anlamı ile sürdüğü söylenebilir.

Simya sanatının en önemli ismi, hiç kuşkusuz *Hermes’dir*. Resim 2’de zıtlıklar arasında yaratıcı ateş ve *Hermes* görülmektedir.

Çift başlı Kartal (4) adlı kitapta Hermes'in kadim bilgiye ulaşması şöyle anlatılır :

“Bütün ilimler, Nuh' un babası Lamech'in iki oğlu tarafından keşfedilmiştir; yaşlı olan Jabel hendeseyi, küçüğü olan Tubal-Cain demircilik sanatını buldular ve buldukları kaybolmasın ve tufandan sonra kalsın diye iki taş sütun üzerine hakettiler. Hermes bu taşlardan birini buldu, yazılanı okudu ve başkalarına da öğretti. Babil Kulesi yapılırken bu bilgilerden çok istifade edildi. Bizzat Kral Nemrod da o sanatı öğrendi, yani o da Mason Sanatı'na girdi. Ninova şehri ve diğer büyük şehirler kurulacağı vakit, Nemrod oralara 30 Mason gönderdi ve kendilerine şu emri verdi 'Birbirinize sadık olunuz, birbirinizi samimiyetle seviniz ve üzerinize amir tayin edilenlere itaat ediniz. Böylece çalışırsanız yapacağınız iş, ustanız ve efendiniz olan bana ve hepimize şeref verir,'” (4).

Eski çağlardan beri Hermes, “*Tanquam praeceptor intermedius inter lapidem et discipulum*” dur. Yani, Felsefe Taşı ile öğrenci arasında aracılık eden öğretmendir (58).

Hermes'in yazdığı bu taşın adı *Tabula Smaragdina*, yani Zümrüt Tablet'tir. Hermetizm öğretisinin can noktası olan Zümrüt Tablet, Resim 3'de 1606'da Heinrich Khunrath tarafından yayınlanan *Amphitheatrum Sapientae Aeternae*'de betimlendiği şekilde görülebilir.

Eski Mısır'da yazı ve büyü tanrısı olan *Thoth*; Eski Yunan'da da tanrıların mesaj taşıyıcısı, tüccarların ve hırsızların tanrısı olan *Hermes*; Roma'da ise *Mercurius* adıyla anılır. Zeus ve Maya'nın oğlu, Çoban Tanrı'dır. Maya, Hint inancında, dünyanın aldatıcı dış görünüşüdür (21). Dolayısıyla, *Hermes*, Tanrı ile Maya'nın, yani dünyanın aldatıcı dış görünüşünün oğlu, mükemmel insan veya Kabala'daki *Adam Kadmon*'dur. *Hermes*, tanrıların en akıllısı olmakla ünlüdür. Bütün tanrılar arasında dünyaya en son gelen de odur. Tanrıların en genci olduğu için, ayak işlerini ve genelde haber getirip götürme işlerini de o yaparmış. Gece, ölülerin ruhlarını Hades'e taşımakla görevlendirilmiş, büyücülerin ve sihirbazların tanrısı olmuştur. Gizli gerçekleri onun bildiğine inanılmıştır. *Lir* adı verilen sazı o icat etmiş, hem de bunu doğar doğmaz yapmıştır. Apollon, kardeşinin sazını iki öküz karşılığında – ki, bu öküzleri *Hermes* çalmıştır, elinden almakla Müzik Tanrısı olmuştur. Pandora'ya yalancılık ve kurnazlık niteliklerini o öğretmiş, Ares'i hapsedildiği bronz vazodan o kurtarmış, baba Zeus'la sevgilileri arasındaki aracı yine o olmuştur. Babasının aşk serüvenlerini Hera'nın duymaması için gereken tedbirleri almış, ustalıkla

yalan söylemiştir. Yunanistan'daki bütün tacirlere yalancılık şarabını o dağıtmıştır. Kunduracılara ise biraz fazla içirdiğinden, kunduracıların öbür esnaftan daha yalancı olduğuna inanılır. Biri Aphrodite'den olan Hermaphrodite; diğeri Penelope'den olan Pan adlı iki oğlu vardır.

Tevrat'a göre *Hermes*, altıncı kuşaktan peygamberdir ve adı *Enok'tur*. Ayrıca Adem ve Havva'nın oğlu Kain'in (Kabil) en büyük oğlu, ve Seth'in (Şiş) oğlu (*Enoş*) da aynı adları paylaşır.

Kur'an'a göre ise, Adem ve oğlu Şit'ten sonra gelen üçüncü peygamber *İdris'dir*. Kalemle yazı yazan ve dikiş diken ilk insan odur. İslâm inancına göre, ona 'göklerin sırrını bilen' denir.

Aslında yabancımız değildir *Hermes*; Anadolu'da *Hızır* olarak, dara düşmüş insanlar tarafından yardıma çağrılır. Hızır ölümsüz insandır. Her iki kutsal kitapta da anlatıldığı gibi, birdenbire ortaya çıkıp, kaybolması ile ünlüdür. Halk inançlarına göre peygamber sayılır ve başı sıkışanların yardımına koştuğuna inanılır.

Hızır'ın ölümsüzlüğü, İskender'in aşçısı Andreas, yani İdris efsanesine dayanır. Kaçan balığı yakalamak için suya dalan, böylece ölümsüzlüğe kavuşan aşçının öyküsü, Tevrat'ta *Yeşua* ile *İlya* ya da *İlyas*; Kur'an'da *Musa* ile *Hızır'a* mal edilerek anlatılır. Bu öykü, Sümer mitolojisinde *Gilgames* ve Yunan mitolojisinde *Glaukos* efsaneleri ile de bağlantılıdır. İslâm inancında *Hızır*, ermiştir ve Tanrı tarafından Müslümanlığı korumakla görevlendirilmiştir. Kudüs'te oturur ama istediği an, istediği yerde görünebilir. Kimi anlatımlarda İlyas ile kardeştir. Biri karada, diğeri denizde Müslümanların koruyucusudur.

Hıristiyanlar içinse *Hızır*, *St George'dur*. Müslüman ve Hıristiyanların birlikte kutladıkları tek günün *Hızır Ellez* olması tesadüfi değildir.

Eski simya bilgilerinin Templier'lere ve bu yolla Avrupa'nın birçok ezoterik örgütüne geçmesini sağlayan ezoterik İslâm tarikatı, *İsmailiye Tarikatı* için de *Hızır* büyük önem taşır. *İsmailiye Tarikatı*, aynı hocanın talebesi olan üç şahsın, Selçuklu Veziri Nizam-ül Mülk, şair ve bilgin Ömer Hayyam ve Selçuklu'da bir süre istihbarat sorumluluğu yapan Hassan Sabbah ile tanınmaya başlar. Hasan Sabbah'ın liderliğinde İsmailiye Tarikatı, sunnî devlet ve din adamlarına seri suikastler düzenlemiş ve Batı dillerine "assasin", suikastçi kelimesinin yerleşmesine neden olmuştur. Nizam-ül Mülk'ün ölümünden de bu tarikat sorumludur.

Hermes'in Zümrüt Tablet'i bulmasına ilişkin anlatılan hikâyeler yarı yarıya gerçekleşmiştir. Zümrüt Tablet'e ilişkin bulunan en eski eser, *Leyden*

Papirüsü'dür. Leyden Papirüsü 1828'de isimsiz bir Mısırlı büyücünün mezarında, Thebes'de bulunmuştur.

“Doğru, hiçbir yanlış olmadan, kesin, çok kesin,” diye başlar Zümrüt Tablet. İçeriğinin hiçbir şüphe götürmeyen evrensel doğru olduğunu, böylece beyan eder.

“Birliğin mucizesini yaratmak için, yukarıda olan aşağıdaki gibi, aşağıda olan yukarıdaki gibidir” derken, tüm kâinatın yaratıcısı ve yaratılanı ile bir ve sürekli olduğunu, yaradılanın yaradanın suretinde olduğunu ifade eder. Bu, müşterek bir başlangıç noktasından çıkan sonsuzluğu, yani, ileride üzerinde önemle durulacak olan, *daire içinde nokta* sembolizmini ifade etmektedir.

“Ve her şey Bir'den oluştu. Dolayısıyla her şey Bir'in tezahürüdür.”

Bu ifade bir anlamda, modern fiziğin, kâinatın oluşumunu açıklamasını çağırır. Bugün, astrofizik alimleri, kâinatın büyük patlama ile oluştuğunu kabul etmektedir. Büyük patlama sırasında ve öncesinde ise, var olan sadece hidrojeni. Çevremizde gördüğümüz ve görmediğimiz tüm nesnelere, bu tek atomlu gazın, patlama sonrasında sıkışmasıyla, süreç içinde oluştu.

Kur'an'da, yaradılışla ilgili ayetlerde, tüm canlıların tek bir canlıdan yaratıldığı anlatılmaktadır. Nisa Suresi (4/98) 1. ayette şöyle denmektedir (49):

“Ey canlılar, sizi tek canlıdan yaratan, ondan onun eşini de vücuda getiren ve o ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üreten Rabbinize karşı gelmekten sakının.”

Bu ayetle, Zümrüt Tablet'te ifade edilen, bir'den yaratılma kavramı ile Kur'an'ın paralelliği açıkça görülmektedir.

Pythagoras ile başlayan ve Yahudi Kabala'sı ile gelişen, *'sayıların gizemi'*, İslâm dünyasına tanınmış simya alimi Cabir ibn-Hayyan (Gabrianus) ile girmiştir. Daha sonra İsmailiye mezhebi ve özellikle *İhvanu's-Safa*, yani *Saflık Kardeşleri* tarafından, felsefelerinin bir parçası olarak kullanılmıştır. Bugün, Bektaşilik gibi tarikatların içinde yaşamakta olan *Hurufilik* de, *Gematria* veya *Ebcet* hesabı denilen sayı sistemini kullanır. Bu sayı sisteminde, bir, Tanrı'nın sayısıdır. Tüm diğer sayılar, birden üretilir. İslâmî geleneğe göre, Allah birdir ve biri sever (43). Tanınmış şair Virgil de, *“Tanrı tek sayılardan hoşlanır,”* demiştir.

“Numera deus impare gaudet”

1500'lerde, Alman mistiği Nettesheim'lı Agrippa tarafından yazılan bir eserde ise şöyle denmektedir:

‘Bir, her sayıya nüfuz etmiştir. Bütün sayıların ortak olan ölçüsüdür. Kendinde, birleşmiş şekilde bütün sayıları içerir, fakat çokluğu kabul etmez. Bir, değiştirilmezdir, kendi ile çarpılmasında sonuç olarak kendini vermesi bundandır.’

Bir’in bir diğer önemli özelliği, geometrik olarak nokta’yı temsil etmesidir. 1537’de yaşamış Kobel’e göre, *“Bir sayı değil; üretici ana’dır, diğer bütün sayıların başlangıcı ve temelidir.”*

Zümrüt Tablet şöyle devam eder:

“Güneş babası, ay annesidir.

“Rüzgâr karnında taşıdı ve toprak onu emzirdi.

“O dünyadaki tüm mucizevi işlerin babasıdır.”

M. Mair’in *Atalanta Fugiens* adlı eserinde bu ifadelerin resimleri yer almaktadır (Resim 4 ve 5). İleride daha detaylı anlatılacağı gibi, güneş ve ayın anne ve baba olması, içinde dualiteyi barındırmasını; rüzgâr ve dünyanın, ateşin yanında su, toprak ve hava elementlerinin de gelişmesi üzerindeki etkisini anlatmaktadır. Güneşin baba olması, özünde *Tanrısal ışık* olduğunu gösterir. Kabalistik anlamda *Sefirot (Sefiralar)* etkileşmesi ve Yahudi inancına göre söylenmemesi gereken *‘Tanrının gizli adının oluşması’* olarak da yorumlanabilir bu ifadeler.

“Gücü tamdır. Eğer dünyaya doğrultulursa, toprağı ateşten, narin olanı kaba olandan, önemsizi önemliden ayıracaktır.”

Burada anlatılan, Masonların aradıkları *Tanrının kayıp kelâmı*, Yahudi inancına göre *Sekinah* veya *Quintessence*, yani *beşinci element’in*, insan tarafından doğru kullanıldığı zaman oluşacak etkilerdir. *Sekinah*, toprağın ateşten ayrılması, formdan kurtulup, tanrısal özün ayrılmasını ifade etmektedir. *Sekinah*, Tanrı ile eş anlamlı kullanılan bir kelimedir. Tanrı’nın şanı ise, *Kavod* ile eş anlamlıdır. Yahudicede *Sahkan*, ‘çadır kurma’ kelimesinden türetilmiştir. Ne tesadüftür ki, meşhur mistik ve bilim adamı Ömer Hayyam’ın kullandığı, ‘Hayyam’ eki de, çadırcı anlamına gelmektedir (3). *Hayat ipi*, birçok ülkede insanın kaderini simgelemektedir. *“Hayat ipleri”* -kelimesi kelimesine- *“çadırların ipleri koptu”* diye bağırılmaktadır Job (4,2).

Süleyman Mabedi başlı başına derin bir konudur. Tıpkı Kâbe gibi, Tanrı’nın evi olarak inşa edilmiş bir mabedir. Bir inanca göre, Hz Nuh’un tufanda kullandığı gemi, cennette varolan özel bir ağaçtan yapılmıştır. Mimar Hiram, Süleyman Mabedi’nin kapısındaki iki sütunu bu ağaçtan inşa ettirmiştir. Hz İsa’nın gerildiği çarmıh da bu ağaçtan yapılmıştır. Süleyman

Mabedi'nin yıkılmasıyla *Sekinah*, muhtemelen *sanctum sanctorum*, *Kudbet-ül Sahra'dan* çıkıp, bütün dünyaya yayılmıştır. Bu sebeple, Hz Muhammed Mirac'ı aynı kutsal noktadan yapmıştır.

“Büyük bilgelik ve kapasite ile, dünyadan cennete yükselir ve tekrar cennetten dünyaya iner ve yukardaki ve aşağıdakinin gücünü geri alır.”

Formdan ayrılan tanrısal öz, yukarıya, bilgelik ve büyük kapasite -magno ingenio ve kabiliyetle ulaşabilir. Bunu daha yalın bir haliyle, Bektaşilerin *‘Tanrının nurundan daha fazla yararlanmak için kabını genişlet’* deyişi ile açıklayabiliriz. Gnostiklerde ve simyada kullanılan, *kendi kuyruğunu ısırarak yılan Ouroboros* da bunu ifade eder. Dünyadan cennete çıkması ve tekrar dünyaya inmesi ise, sürecin dairesel değil, spiral döngü olduğunun ifadesidir.

“Böylece dünyada şan ve seçilmişlik (aydınlıklar üstünde aydınlık) kazanacaksınız. Tüm karanlık senden uzaklaşacaktır.”

İskoç Ritinde kullanılan Latince bir ifade ile, *“Lux et tenebris”* olarak da özetlenebilir yukarıdaki ifadeler.

“Bu, tüm güçlerden daha güçlüdür, çünkü o tüm narin olanlardan üstün, tüm katı maddelere girecek kuvvettedir. Dünya, böyle yaratılmıştır.”

Araştırmacılar bu cümlelerin, çevremizde bulunan her şeyin canlı olduğu ve bir tek şeyin yansıması olduğunu ifade ettiği sonucuna varmaktadırlar. Bu, tasavvufta, Tanrı'nın alem denilen boşluğa bakıp, her şeyi kendi yansımasında yarattığı görüşü, yani *vahdet-i vücud*, *vahdet-i mevcud* veya Masonluktaki *alev saçan yıldız* ve G harfi sembolizmi ile de tamamen aynıdır.

“Bundan, süreci oluşturan mükemmel uyarlamalar gelişir.”

Simyanın kalbi, Zümrüt Tablet'te ve özellikle de bu son cümlede yer alır. Zümrüt Tablet'e göre, doğal olan her şey, içinde *Yaratıcı Baba'nın* ışığını taşır, dolayısıyla her şeyin içinde geleceğe ait tohum bulunur. İnsanlar, uyarlamaları sonucu geleceği şekillendirir. Bu, Kabala'nın da temel prensibidir. Simyadaki *Prima Materia* ve Masonluktaki *ham taş* sembolizmleri de işte bu ifadenin özetidir. Masonlukta, şöyle denmektedir:

“...Aslında aramızdaki bağ, bugün bu törende başlamış değildir. Eğer sizinle aramızda yakınlık olmasaydı, şimdi burada bulunmayacaktınız. Ya siz buraya gelmek istemeyecektiniz veya biz sizi istemeyecektik. Şimdi yapılan tören için, aslında var olan bir kardeşliğin onaylanması da diyebiliriz.”

Herkesin içinde olan bu ışık, bizleri birleştiren ortak öğedir. Daha sonra göreceğimiz gibi, bu simyadaki, *‘altın elde etmek için, altına ihtiyaç vardır’* prensibi ile çakışmaktadır.

“Bundan dolayı ben üç kere mecit Hermes'im, çünkü tüm dünyaya ait üç bölüm bilgiye sahibim ve güneşin işleri ile ilgili söylediklerim tamdır.”

Bazı araştırmacılar, bunu *Hermes'in*, diyalektik bir yaklaşımla, *tez*, *antitez* ve *sentez*'i ihtiva ettiği şeklinde yorumlarlar. Ancak daha doğru bir yaklaşım, *fiziksel*, *zihinsel* ve *ruhsal alemlerin*, yani *tuz*, *kükürt* ve *cıva'nın* efendisi olduğu yönündedir. Simyanın tabiat üçlemesinde, Resim 6'da görüldüğü gibi, bitkiler dünyası, *vegetabilis*; canlılar dünyası, *animalis* ve madenler dünyası, *mineralis'den* oluşur. Tabiat ise, üç kere mecit olmak, yani bu üç dünyada da mutlak bilgelik olarak yorumlanabilir. Ünlü simyacıardan Robert Fludd şöyle demektedir:

“Üç dünya vardır: *arketipler dünyası*, *makrokozmos* ve *mikrokozmos*; yani, *Tanrı*, *doğa* ve *insan*.”

Jung da kişilik özelliklerini arketiplerle ilişkilendirmiştir. Kabala'da da, ‘*arketipler dünyası*’ insanın ulaşamayacağı ve etkileyemeyeceği, ayrı bir dünya olarak nitelendirilir. *Hermes'in* mecit olduğu, belki de bu üç dünyadır.

Özetle, Hermetik felsefede, ruh ve madde birbirleriyle iç içe girmiştir. Biri, diğerrinin farklı bir görüntüsüdür. Aynı şekilde çoğu Hermesçiye göre, maddenin de bir ruhu vardır. Simyacılar eski düşünceye bağlı kalarak, ateş, toprak, su ve hava olmak üzere dört elementin, *Tetrasomia'nın*, varlığını kabul etmişlerdir. Bu elementler, bildiğimiz anlamlarından öte bazı özellikleri temsil etmektedirler. Simyaya göre, görünen iki element, toprak ve su, içlerinde görünmeyen iki elementi, ateş ve havayı da barındırmaktadır. Bunun dışında, bazı simyacılar göre beşinci bir element daha vardır ki, bu da *ether'dir*. *Ether*, beden ile ruh arasında aracılık görevi görmektedir. *Ether*, Kabala'da ve mitolojide de karşımıza çıkan bir kavramdır.

Ali Şir'in 1586'da yazdığı, ‘*Risale-i Mirat-ı Avalim*’, yani ‘*Evrenlerin Aynası Kitapçığı*’ adlı yapıtında (37), devrin inanışları hakkında bilgi verilmektedir. Eser iki bölümdür. İlk bölümde, Tanrı'nın, Hz Muhammed nurunu yarattığı zamandan, Hz Adem'in yaratılışına dek geçen olaylar; ikinci bölümde ise, Adem'den sonra olanlar anlatılmaktadır. Buna göre, yedi kat gök, yedi kat da yer vardır. Önce, yedinci felekte Satürn, yani *Zuhal* yaratılmıştır. Burada on bin yıl hayat sürülmüş, sonra denizler ve ırmaklar kuruyunca, hayat da kalmamıştır. Altıncı felekte Jüpiter, yani *Müşteri* yaratılmış ve buna da oniki bin yıl zaman takdir edilmiştir. Beşinci felekte Mars, yani *Merih* yaratılarak on bin yıl; dördüncü felekte Güneş, yani *Şems* yaratılarak ona da on bin yıl; üçüncü felekte Venüs, yani *Zühre* yaratılarak, dokuz bin yıl; ikinci felekte Merkür, yani *Utarit* ve son olarak da, birinci

felekte Ay, yani *Kamer* yaratılarak, onlara yedi bin yıl hayat takdir edilmiştir.

Birinci kat yerde de, insan ile adlandırılan kullarını yaratmayı takdir etmiş ve Adem'e "*Bunlar senin sulbünden dünyaya geleceklerdir, muhtelif çağlarda da yalvaçlar gelecektir,*" demiştir.

"*Tanrı her şeyden önce nur-u Muhammediyi yarattı*" diye başlayan risale şöyle devam ediyor:

"*Ondan dört dallı bir ağaç meydana getirip, buna 'şecere-i yakıyn bak' dedi. Yine aynı nurdan bir tavus yarattı. O, bu ağacın bir dalına konup yetmişbin yıl orada tesbih ve tehlil ve takdis ve tebcil ile meşgul oldu. Nihayet aynı nurdan mirat-ı pür safa halkedip, tavusu ona baktırdı. Kendisini görünce orada beş defa şükür secdesine vardı ve bu yüzden Muhammed ümmetine beş vakit namaz buyruldu. Bu tavusun çeşitli yerlerinin terinden evrenin çeşitli yaratıklarının ruhları yaratıldı. Bir gün, 'bu nur-u Muhammediye nazar edilsin' buyruğu çıktı. Ruhların çokluğundan ve yığılmasından tam bakamadılar. Hangi uzvunu gördülerse, ona göre dünya ve ahret nimetine kavuştular.*"

(Risale'de *tesbih*, Tanrı'yı bütün suçlardan uzak görerek ve kutlayarak anma; *tehil*, kelime-i tevhid okumak; *takdis*, bir nesneyi eksik ve ayıplarından tamamen uzak saymak; *tebcil*, büyük saymak; ve *Mirat-ı pür safa* ise ayna anlamına gelmektedir.)

Yeni Platonculuğun ve *Hermesciliğin* etkisiyle, ortaçağın geleneksel Arap ve Batı simyası, etki alanını genişletmiştir. İnsan, kozmos ve en yüce Tanrı arasında, ruhsal araçların rol oynadığı konusunda ısrar eden Yeni Platoncu düşünce; Aristotelesçi düşüncenin yerini almıştır. Simyacıların doğayla işbirliği yaptığına ilişkin bu eski evrensel inanç, İsa inancına bağlı bir anlam kazanır. Simyacılar, İsa'nın, ölümü ve yeniden dirilişiyle kendini feda ederek, insanlığı kurtarması gibi, *pos alchimicum'un* da doğaya kötülüğü getireceğine inanır (13a). 18. yüzyılda Benedikten Dom Pernty, *Hiristiyan misterium'unun* simya açısından yorumunu şöyle özetler:

"... *iksirleri dünyanın evrensel ruhunun bakire bir toprakta büyüyen bir parçasıdır, bu iksir toprağın bağrından çıkarılmalı ve dokunulmaz mükemmelliğe, yani zafere ulaşmadan önce, gerekli bütün işlemlerden geçirilmelidir.*"

İsa, ilk hazırlama işlemi sırasında, Basil Valentin'in dediği gibi, kanı akana kadar, acılar içindedir, çürüme sırasında ölür, beyaz renk, siyah rengin yerini alınca mezarın karanlığından çıkar ve zaferle dirilir; aşırı bir biçimde incelmış olarak göğe yükselir. Raymon Lull'un dediğine göre, burada

yaşayanları ve ölüleri sorgular ve herkesi yaptıklarına göre değerlendirir. Ölümler, insanın saf olmayan özünden uzaklaşmış kısmıdır, ateşe dayanamaz ve *Gehenne*'de yok olurlar. Müslümanlıktakicehennem'in, *gehenne*'den geldiği apaçık görülmektedir.

Çağdaşlarının çoğu gibi *Hermesçiler* ve kimya filozofları, tüm din, toplum ve kültür kurumlarını radikal bir biçimde değiştirmek istiyor ve bu devrimi hazırlıyorlardı. Bu evrensel *Renovatio*'nun ilk aşaması, bilimde reformdur. 1614'de, yazarının adı olmadan yayınlanan küçük kitap *Fama Fraternalitatis*, bilgide yenilenme döneminin müjdesini vererek, Gülhaç düşünce akımını başlatmıştır. Tarikatın efsanevi kurucusu Christian Rosenkreutz, tıp biliminin gerçek gizlerini bilmekle ve tüm bilimlerin ustası olmakla ünlüydü. Giz olarak kalan pek çok kitap yazmıştır ki, bu kitaplara yalnızca Gülhaçların sahip oldukları sanılmaktadır.

Böylece, 18. yüzyılın başında, pek çok defa tanık olduğumuz süreç başlamıştır. Efsanevi bir kişi, yüzyıllar boyunca gizli kalan bir gizi, gizlice birleşen bir grup erginlenmişe açıklar. Pek çok Çin, Tantrik ve Helenistik metinde belirtildiği gibi, bu keşif, gerçeğin ve selâmetin peşindeki samimi insanların duyması için dünyaya açıklanırken, dinsizler için hep bir sır olarak kalır. *Fama Fraternalitatis*'in yazarı, aslında tüm Avrupalı bilim adamlarının, sanatlarını tanımalarını ve bu devrimi daha ilerilere götürmek için Gülhaç'lara katılmalarını istemekte idi. Bu çağrının yankıları o kadar büyük olmuştur ki, on yıldan kısa bir süre içinde bu gizli örgütle ilgili yüzlerce kitap ve inceleme yayımlanmıştır. 1619'da, *Fama Fraternalitatis*'in yazarı olduğu düşünülen Johann Valentin Andreae, *Christianapolis*'i yayımlamıştır. Bu eser, Bacon'un *Yeni Atlantis*'ini etkilemiştir. Andreae, *Christianapolis*'te, kimya felsefesi üzerine kurulu, yeni bir bilgi yöntemini geliştirmeyi amaçlayan bir dernek kurulmasından söz etmektedir. Bu ütöpik kent-örgütün inceleme merkezi bir laboratuvar olacaktır. Burada, 'gökle yer birleşecek' ve 'toprağın Tanrısal gizemleri' ortaya çıkarılacaktır.

Fama Fraternalitatis'in ve Gülhaç'ın savunucuları arasında, Kraliyet Bilim Akademisi üyesi ve gizemci simyanın yandaşlarından Robert Fludd da yer almakta idi. Fludd, okült bilimler konusunda ciddi bir donanıma sahip olmayan bir kimsenin, doğa felsefesinin en üst bilgi düzeyine erişmesinin olanaksız olduğunu söyler. Onun için 'gerçek tıp' bu felsefenin temelini oluşturmaktadır. Fludd'a göre, mikrokozmos bilgimiz, yani insanın bedeniyle ilgili bildiklerimiz, bize evrenin yapısını öğretir ve bizi yaratıcımıza yönlendirir; hatta evren hakkında ne kadar çok şey öğrenirsek, insan

hakkında o kadar çok bilgi sahibi oluruz.

Newton da, simyanın gizlerinin açıklanmasının tehlikeli olacağını düşünmektedir. Kraliyet Bilimler Derneği sekreterine bir mektup yazarak, Boyle'un, bu konudaki '*mutlak gizi*' saklaması gerektiğini söylemiştir. Bu nedenle, Newton, bazıları başarıyla sonuçlansa bile, incelemelerinin ve simya deneylerinin sonuçlarını asla yayınlamamıştır; ama simyayla ilgili yazdığı ve 1940 yılına kadar göz ardı edilen, sayısız el yazması Dobbs tarafından, *Les Fondements de L'alchimie Newtonienne, - Newton Simyasının Temelleri* adlı eserinde çok ustalıkla incelenmiştir. Dobbs'a göre, Newton, "*antik simyanın tüm eserlerini daha sonra eşine rastlanmayacak bir biçimde*" incelemiştir. Newton, bu eserde, kozmoloji sistemiyle bağlantılandırmak için küçük dünyanın yapılarını araştırmış ve yerçekimi yasasının keşfi bile onu bütünüyle mutlu etmemiştir.

MacGuire ve Rattons'un gösterdiği gibi, Newton en başından beri, "*Tanrı'nın birkaç seçilmiş kişiye doğa felsefesinin ve gerçek dinin gizlerini açıkladığına, sonraları bu bilginin kaybolduğuna, ama kısmen bulunabildiğine ve bu gizin efsane ve söylencesel formüllerle örtülü bir biçimde dolaştırıldığına, bu biçimde din dışından korunduğuna ve modern zamanlarda bu gizin ancak deneylerle ifşa edilebileceğine,*" inanmıştır.

Newton mekaniğinin başarısı, bilimsel idealin yok oluşu olmuştur. Aslında Newton ve çağdaşları çok farklı bir bilimsel devrim beklemekte idiler. Paracelsus, John Dee, Comenius, J.V. Andreae, Ashmole, Fludd ve Newton, birbirlerinden farklı olsalar da, simyada, yeni simyacıların umutlarını ve doğanın kurtuluşu hedefini geliştirip, yaygınlaştırarak, daha iddialı bir girişimin modelini görmüşlerdir: Bu yeni bilim yöntemi insanın mükemmelleştirilmesini içerir. Onlar için bu tür bir yöntem, son derece inançlı bir Hıristiyanlık ile doğa bilimlerini, tıp, astronomi, mekanik fizik ve *Hermesçi* geleneği bütünleştirebilir. Bu iddialı bağdaştırma, daha önce Aristotelesçi Platonculuğun ve Yeni Platoncuların metafiziklerinin özdeşleştirilmesiyle karşılaştırılabilecek, yeni bir din yaratmak anlamına gelmekte idi. XVII yüzyılda bilginin bu biçimde işlenmesi, Hıristiyan Avrupa'nın son dinsel çabasıdır. Oysa Pythagoras ve Platon, Antik Yunan'da bilimin dinsel sistemlere bağlanmasını başarmışlardır.

Sonuç olarak, simyanın, oldukça eski bir projenin son aşamasını tamamladığı söylenebilir. Bu proje, insanların doğayı ilk dönüştürmeye çalıştıkları zaman doğmuştur. Simyanın dönüşüm kavramı, insanlığın, doğanın dönüşümü etkinliğine olan sonsuz inancının ifadesidir. Aslında *Opus*

Alchmicum (simya külliyyatı), doğayı yalnızca dönüştürmekle, mükemmelleştirmekle kalmaz; sağlığa ve sonsuz gençliğe, yani ölümsüzlüğe kavuşturarak, insanın varoluşunun mükemmelleştirilmesini de amaçlar.

Dinler tarihi açısından bakıldığında, insan, simya sayesinde özgün mükemmelliği keşfeder. Mükemmelliğin kaybedilişi, tüm dünyada sayısız trajik efsaneye konu olmuştur. Simyacıların amacı olan kurşundan altını elde etmek, 21. yüzyılda gerçekleşmiştir. Bugün, doğrusal hızlandırıcılar sayesinde, atom numarası 50 olan kurşun, ışık hızının yüzde onu kadar hıza çıkartılıp, bakır ile çarpıştırılıyor ve sonuçta, yüzyıllardır insanoğlunu peşinde sürükleyen altın elde ediliyor.

Gezegener

Hermetizmde, evrensel dünyanın en alt yerinde, ölümlülük yeri olan dünya; en üst yerinde ise Zuhâl yıldızı vardır. Zuhâl yıldızı, evrensel aklın bütün sırlarını taşımaktadır, yedinci ve son kattır, ölümsüzlüğe ancak orada erişilir. Zuhâl parlak bir ışık içindedir. Ruhlar koparak, oradan dünyaya düşmeye başlar. Bu düşüş bir sınavdır. Yeryüzünde sınavı kazanan ruhlar, indikleri yedi kat göğe yeniden yükselerek, ölümsüzlüğe kavuşurlar. Sınavı kazanan ruh, önce aya yükselir. Ay, *düşünce dehasıdır*. Elinde gümüş bir orak tutar ve doğumları ve ölümleri düzenler. Ruhları cesetlerinden kurtararak, büyük ışığa doğru çeker. İkinci basamak Utarit yıldızıdır. Utarit, *soyluluk dehasıdır*. Cesetlerden ayrılmış ruhlara, çıkacakları yolu gösterir. Bu kata çıkan ruhlar soyluluklarını kanıtlamış olurlar. Üçüncü basamak Zühre yıldızıdır. Zühre, *aşk dehasıdır*. Elinde aşk aynasını tutar. Birbirlerini unutan ruhlar, bu aynada yeniden birbirlerine kavuşurlar. Dördüncü basamak güneştir. Güneş, *güzellik dehasıdır*. Başarılı ruhları aydınlatır ve ölüme hazırlar. Beşinci basamak Merih yıldızıdır. Merih, *adalet dehasıdır*, elinde adaletin keskin kılıcını tutmaktadır. Ruhlar onun tartısından ve kılıcından kolaylıkla geçerler. Altıncı basamak Müşteri yıldızıdır. *Müşteri, bilimin dehasıdır* ve elinde büyük gücün Tanrılık esasını tutmaktadır. Yedinci ve son basamak da Zuhâl yıldızıdır.

İlk katlarda bulunan yedi gezegen, birbirlerine dost veya düşman sayılırlar. Şöyle ki, Güneş ile Merkür, Venüs ile Ay, Merkür ile Venüs, Satürn ile Mars, Ay ile Jüpiter ve Mars ile Venüs dost; Satürn, Güneş'e, Jüpiter, Venüs'e, Mars, Merkür'e, Güneş, Ay'a, Venüs, Satürn'e, Merkür, Jüpiter'e, Ay, Mars'a düşmandır.

Eski Mısır'da ise, Ay, ölüm ve doğuma bakar; Merkür, ruhlara yol gösterir; Venüs, ruhları birbirine tanıtır; Güneş, sonsuz güzellik meşalesini tutar; Mars, adaletin kılıcının sahibidir; Jüpiter, külli akıl esasını elinde tutar; ve Satürn de, külli hikmet küresini elinde tutar.

Eski zaman müneccimleri de semayı yedi kat sayarlardı. Kur'an'da da *semavat*, yani *yedi kat* gök tabiri çok tekerrür eder. Bu yedi katın, arza en yakın olan birincisine Kamer, ikincisine Utarit, üçüncüsüne Zühre, dördüncüsüne Şems, beşincisine Merih, altıncısına Müşteri, yedincisine de Zuhâl denir. Fakat bu yedi kattan başka, bir de sekizinci kat, '*Felek-ül eflak*' vardır ki, bu, bütün yıldızları ihtiva eder. '*Felek-ül-atlas*' ismiyle dokuzuncu bir kat daha kabul edilir ki, bu mezkur sekiz kat göğü istizraf eder. Bu sistem,

Batlamyus sistemidir.

Yedi sayısı, uzak doğu efsanelerinde de yer alır. Örneğin, *Majjhima-Nihaya Boddhisattva*, doğar doğmaz ayaklarını yere basar ve kuzeye dönerek, beyaz bir şemsiyenin altında yedi adım atar. Dört bir yanını gözden geçirdikten sonra, boğanınki gibi güçlü sesiyle şöyle der:

“... *dünyanın en yükseğiyim, dünyanın en iyisiyim, dünyanın en yaşlısıyım, bu benim sonuncu doğuşumdur, bundan sonra benim için artık yeni varoluşlar olmayacak.*”

Yumurtadan ilk çıkan olması sebebiyle, ‘en yaşlı’; *samsarayı tamamlamış* olması sebebiyle de ‘sonuncu varoluşu’ olduğunu söylemiştir. Buda’nın doğuş öyküsü, daha sonra *Nikaya-Agama*, *Vinaya* edebiyatları ile Buda’nın hayat öykülerinde bazı değişikliklerle tekrarlanmıştır. Buda’yı dünyanın ucuna götüren *sapta-padani*, yani yedi adım, Budist saray ve kutsal resimlerinde yer almaktadır.

Yedi adım simgeciliği oldukça açıktır. “*Dünyanın en yükseğiyim*” ifadesi, Buda’nın mekânsal aşkınlığını ifade eder. Buda, yedi gezegenin arasındaki yedi gök katından geçerek, ‘dünyanın zirvesine’ ulaşmıştır. Hint kozmolojisinde, *Yaradılışın* başladığı nokta, zirvedir ve bu nedenle de, ‘en eski’ yerdir. Buda, işte bu yüzden ‘dünyanın en yaşlısı benim’, demektedir. Çünkü Buda, kozmik zirveye ulaşarak, evrenin yaradılışından önceki andadır. Zamanı ve yaradılışı büyüsel olarak ifa etmiştir. Kozmik zamanın geri döndürülemezliği, artık Buda için geçerli değildir (14).

İlk paganların inanışına göre, dünya yedi ikincil güçle yönetilir ki, bunlar İbranilerce, çoğul bir adla, *Elohim* olarak ifade edilen evrensel güçlerdir. Bu güçler, hem birbirlerine karşıt ve hem de koşutturlar. Birlikte denge oluştururlar ve böylelikle kürelerin, yani gezegenlerin hareketini düzenlerler. İbraniler bunlara, ‘*Yedi Yüce Ruh*’ derler ve her birine, ışığın prensibi olarak kabul edilen, ‘tabiatın tanrısı’ anlamındaki ilk kelime olan *al* ile, bir başka kelimenin birleştirilmesinden oluşan isimler verirler. Yedi Yüce Ruh, *al*’ın görünümüleri olarak tasvir ederler. Böylece, Kabala’da, son yedi *Sefirot*, zamanın başlangıcını, yani *Atık Yomin*’i oluşturur. Yedi *Sefirot* ve yedi gezegen, prizmada ayrışan yedi renge ve müzikte bir oktavdaki yedi notaya tekabül eder. Üç ve dördün birleşiminden oluşan yedi, tüm dini inanışlarda kutsal bir sayıdır. Büyünün tüm gücünü temsil eder. Tüm temel güçlerin yardım ettiği, tabiatın hizmet ettiği ruhtur; o, Solomon’da bahsedilen Kutsal İmparatorluk’tur ki, biri beyaz, diğeri siyah iki sfenksin geri dönüp bakarak, ters yönlere çektikleri bir küp üzerinde duran, zırhında bir üçgen bulunan

taçlı savaşçı ile sembolize edilir (36). Bu aynı zamanda Tarot'ta da kullanılan bir semboldür.

Tıpkı yüce değerler gibi, kötülükler de yedi tanedir. Yedi yüce değer, gezegenler olarak bildiğimiz yedi göksel varlıkla sembolize edilir. Kibirli güvenin tersi olan inanç, Güneş'le temsil edilir. Hırsın düşmanı umut, Ay ile; lüks ve sefahat düşkünlüğünün karşıtı iyilikseverlik, Venüs ile; hiddetten daha kuvvetli olan güç, Mars ile; tembellik ve boşvermişliğe karşı ihtiyat, Merkür ile; açgözlülüğün karşı kutbu irade, Satürn ile ve nihayet kıskançlığın tersi adalet de, Jüpiter ile temsil edilir (36).

Yedi gezegenin her birinin güçlü yorumlayıcı tanrıları vardır (45). Örneğin, Jüpiter'in tanrısı *Marduk* yaratıcıdır, ölüleri canlandırır, kaosa karşı muzafferdir. Parlak yıldızı gök kubbenin hâkimi olan bir meşaledir. Ay'ın etkisinde iken, erkek çocukların doğumunu sağlar. Etkisi her zaman olumludur. Ay Tanrısı *Sin'in* etkileri yükseliş ve alçalış periyodlarına göre değişir; çıkışı, büyümeyi arttırır; inişi ise azaltır. Güneş Tanrısı *Samas* hayatın taşıyıcısıdır. Merkür Tanrısı *Nebo* kararsızdır, o bilgeliğin tanrısı ve yazıcısıdır. İnsanların yazgılarını o yazar ve bilgi iyilik de, kötülük de getirebilir. Satürn'ün tanrısı *Adar*, avcılığın tanrısıdır, kamu işlerine ve aileye karşı müsamahakârdır. Ancak, genelde kötü etkisi vardır, bundan dolayı kendisine büyük kadersizlik adı verilir. Mars tanrısı *Nergal* kötüdür, ölümün ve kötülüğün tanrısıdır. Savaşa ve kralların ölümüne sebep olur. Venüs'ün tanrısı *Ishtar*, analığın ve aşkın tanrıçasıdır. Faydalı bir tanrıçadır, yaydığı büyük iyileştirme gücü, bitkiler sayesinde ortaya çıkar. Ancak, yetimler ve bebekler için tehlikelidir, tıpkı *Lilith* gibi.

Dante Convivio da, özelliklerini göz önüne alarak, gezegenleri aklın ve düşüncenin ağır bastığı sanatlarla karşılaştırır. Buna göre Ay dilbilgisine, Merkür diyalektiğe, Venüs retoriğe ve Jüpiter geometriye denk gelir.

Böylece, onların dilinde altın ve gümüş, kral ve kraliçedir; güneş ve ay, kükürt ve uçan kartal; cıva ise erkek-kadındır. Kanatlı ve sakallıdır, alevlerden tacı ile bir kübün üzerine çıkmıştır. Madde ya da tuz, kanatlı ejder, fokurdayan metaller, rengarenk aslanlar ve son olarak da *İş'in* tamamının sembolü olarak pelikan ve anka kuşudur.

Bu nedenle, Hermetik Sanat, aynı zamanda hem din, hem felsefe ve hem de doğa bilimidir. Bir din olarak, kadim büyü ve tüm çağların inisiyasyonlarıdır; bir felsefe olarak onu İskenderiye Okulu'nun prensiplerinde ve Pythagoras'ın teorilerinde buluruz ve bir bilim olarak da, Paracelsus, Nicholas Flamel ve Raymond Lulle'ın deneylerinde

araştırabiliriz.

Bu sanat, ateşin sırrında yaşayan ve tüm Hermetik filozofların son derece gizemli bir şekilde söz ettikleri felsefi, *Evrensel Tohum'dur*, o gizledikleri sırdır ve sadece *Hermes'in* iki yılanlı asası ile temsil ettikleridir. İşte bu *Büyük Hermetik Giz'dir*. Bilen kişilerin ölü madde dedikleri, doğada buldukları haliyle varlıklar; canlı maddelerse, bilimle ve onu yönetenin iradesiyle manyetize edilen ve özümseyen tözlerdir. Öyle ki, *Büyük İş*, basit bir kimyasal işleminden çok öte, Tanrı'nın kelâmının gücüne inisiye edilen insani kelâmın, gerçek bir yaratılıştır.

Simyacılar göre, Güneş ve Ay, *Felsefe Taş'ını* mükemmelleştirmek ve ona muhkemlik vermek için yarış halindedirler. Onlar, tapınağın iki sütunu *Jahin* ve *Boaz'a* karşılık gelirler. Güneş, ışığın kaynağı olduğundan, hiyeroglif yazıda gerçeğin sembolüdür. *Ham taş*, sağlamlık ve istikrarlılığın sembolüdür. Dolayısıyla, ortaçağ simyacıları *Felsefe Taşı'nın*, felsefi altın yapmanın ilk aracı olduğunu söylemişlerdir. Yani, altı metalle ifade edilen tüm hayati güçlerin Güneş'e, yani ışığa ve gerçeğe dönüştürülmesidir ki, bu *Büyük İş'in* vazgeçilmez ilk aşamasıdır. Bu aşama, ikinci bir adaptasyon aşamasına ulaşır ve manevi ve yaşayan altının yaratıcılarının, gerçek felsefi tuz olan cıva ve kükürtü işleyenlerin, doğadaki karşılıklarını (analojilerini) keşfetmelerini sağlar.

Cıvaya atfedilen bu bilge kanunun *hiyeroglif* olarak ifadesi, Mısır'da *Hermanubis* olarak kişiselleştirilen köpek başıdır. Tapınağın *Baphomet'i* olarak temsil edilen kükürt içinse, ortaçağın gizemli örgütlerinin itibarını sarsan, keçi başı kullanılmıştır. *Baphomet* kavramı, Tapınak Şövalyeleri Templierler ile ilişkili olarak çok tartışılmıştır.

Simyanın önde gelen ustaları, bilimin işini başarmak için, aslında ne kadar az zamana ve harcamaya gerek olduğunu söyler. Büyük ve tek simya ocağı dendiğinde ise, temin ederler ki, her şeyden önce, herkesin kullanabileceği, tüm dünyanın ulaşabileceği, her insanın içindeki varlığını bilmeden sahip olduğu, tek bir tanka gerek vardır. Burada imâ edilen, felsefi ve ahlaki simyadır. Gerçekte, güçlü ve kararlı bir irade, kısa sürede topyekün bağımsızlığa ulaşabilir. Hepimiz, narini kabadan, uçucuyu sabitten ayıran o *kimyasal alete*, o büyük ve tek ocağa, *athanor'a* sahibiz. Beş köşeli yıldız amblemi altında bilgelerce tasarlanan bu alet, dünya kadar tam, matematik kadar hassas ve kesin olup, insan dehâsının mutlak işaretidir.

Keldaniler için altın Güneş'in metaliydi. Aynı şekilde gümüş Ay'ın, kurşun Satürn'ün, kalay Jüpiter'in, demir Mars'ın ve bakır da Venüs'ün

madenidir.

Belki de, Mısır'da, demirin gök taşından elde edilmesi ve buna *Tanrıların baltası* denilmesi ve Anadolu'ya gelen Filistinlilerin demiri işlemeyi bilmeleri sayesinde, Hatti'leri yok edip, Hititleri kurmasında da bunun etkisi vardır.

Aynı düşünceyle, Hz Süleyman zamanında, refah döneminde çok sayıda bakır madeni açılmasının etkisi vardır veya tanınmış Saba Melikesi Belkız ile de ilişkili olabilir.

Yedi sayısı, ana yıldız kümelerinde de karşımıza çıkar. Büyükayı, Küçükayı ve Orion yıldız kümeleri hep yedi yıldızdan oluşmuştur. 7 aynı zamanda ayın dördüllerinin sayısıdır. Eski zamanda gezegenlerin de 7 tane olduğuna inanılmıştır.

Babilliler, *El-temen-an-ki*'yi, yani 'gök ve yer arasında temel taşının evi'ni, Tevrat'ta *Babil Kulesi* olarak geçen sihirli yapıyı, her biri bir gezegene ithaf edilen, yedi kattan oluşturmuşlardır. Köşeleri, o zamanın bilgisine göre, dünyanın dört köşesini temsil etmektedir. Yani, *Akad, Saburtu, Elam ve Batı ülkesi*. Eski Sümer geleneğinde de, dört, göklerin sayısı idi ki, yeni gelenekte bu sayı 8 olmuştur.

Büyük uğursuzluk sayılan Satürn gecenin güneşidir ve bu mabetin en alt basamağında, siyah renk ile temsil edilir. İkinci basamak Jüpiter'dir, rengi beyazdır. Üçüncüsü kırmızı Merkür, dördüncüsü mavi Venüs'dür. Sarı renk ile Mars beşinci basamak; gri veya gümüş renk ile Ay altıncı basamaktır. En tepede Güneş bulunur.

Satürn'ün meleği *Orifiel*, yaratılıştan sonra tüm kâinatı yönetmiştir. Hükümranlığı, ilk yılın 15 Mart'ında başlar ve 365 yıl 4 ay sürer. Onun hükümranlığı sırasında insanlar kabaydılar, Eski Ahit'de yaratılış bölümünde anlatıldığı üzere adeta hayvan gibiydiler. *Orifiel*'i, Venüs'ün meleği *Anael* takip eder. *Anael* 345'den 705 yılına kadar hüküm sürer. Trithrmius'a göre, meleklerin bu hanedanı 1879 yılına kadar devam eder. Son hükümdar ise, *Cebrail'dir*. Belki de onun için *Cebrail*, Hz Muhammed'e tebliğ eden melektir.

Babil'de, yerle, yerin altı arasındaki bağlantı da kurulmuştur, çünkü kent *Bab Apsi'nin*, yani, *Apsu Kapısı'nın* üzerinde kurulmuştur. *Apsu*, yaratılıştan önceki kaos sularını ifade etmektedir.

Bu geleneğe, İbranilerde de rastlıyoruz, öyle ki, *Apsu'nun* İbranicedeki tam karşılığı *Tehom'dur*. Kudüs kayalığı, yeraltı sularının, yani *Tehom'un* derinliklerine iniyordu. *Mişna'da*, Tapınak'ın *Tehom'un* tam üzerinde

bulunduğu söylenmektedir. Tıpkı Babil’de olduğu gibi, bir ‘*Apsu Kapısı*’ bulunmakta, Kudüs Tapınağı’nın kayalığı, yani *Kudbett-ül Sahra*, *Tehom*’un ağzını kapatmaktadır.

Benzeri geleneklere Hind-Avrupa dünyasında da rastlanmaktadır. Romalılarda Mundus, alt bölgeler ile yeryüzü arasındaki buluşma noktasını oluşturmaktadır. İtaliklerin tapınakları, üst dünyalar, yani Tanrısal olanla, ya da yeryüzü ile toprak altı, ya da cehennem dünyalarının kesişme alanıdır. Nitekim, her doğu kenti, dünyanın merkezinde yer almaktadır. Babil, bir *Bab-İlahi*, yani ‘*Tanrılar kapısı*’ idi, çünkü Tanrılar dünyaya buradan inmekte idiler. İslâm geleneğine göre ise, yeryüzünün en yüksek yeri *Kâbe*’dir. Çünkü, kutup yıldızı, onun göğün merkezinde olduğuna tanıklık etmektedir (14).

Yedi gezegen ile bağlantısı çok az bilinen bir hikâye de *Pamuk Prenses ve 7 Cüceler* adlı çocuk masalıdır. Yedi cücelerin her biri bir gezegene atfedilen özellikleri taşır. Bunlardan, *Öfkeli*, Satürn’ün özelliklerine sahip olup, en yararlı olandır. Zehirli elmayı ısırarak uykuya dalan Pamuk Prenses’i uyandıran yakışıklı Prens de Mercury, yani Hermes’in ta kendisidir.

Öteki dünyaya, yani duyu-üstü dünyaya girişi ifade etmek için en çok kullanılan simge *Güç Geçidi*, *ustura sırtı*, ya da *tehlikeli köprü*, Sırat’tır. İncil’de, Matta VII,14’te, “*Hayata götüren kapı dar ve yol sıkışık ve onu bulabilen çok az kişi vardır*” denmektedir. Bu simgeler, yüce gerçeğe ulaşmak için zıtları aşkınılaştırmakta, çift kutupluluğun dengelenmesi gereğini ifade etmektedir. Hint düşüncesinde de olduğu gibi, insanın durumu, zıtların varlığıyla tanımlanıyorsa, kurtuluş da, şartlanmamış ve zıtların buluştukları bir hale gelmekle eş değerdir (14).

Simyanın Önemli Kavramları

Simyacılar göre, madde birdir, ancak farklı şekiller alır. Madde ayrıca, kendi parçaları ile birleşebilir ve sonsuz sayıda yeni form alabilir. Kuyruğunu ısırarak yılan olarak gösterilen *Ouroboros* sembolü de bunu temsil etmektedir (Resim 7) (2). Bu düşünce aslında Tanrı'nın birliğinden kaynaklanmaktadır. Evreni yaratan Tanrı, ruh'a çeşitli formlar vermiş ve madde oluşmuştur; ancak bu, tek olanın farklı görünüşlerinden ibarettir. Her yaratılan, '*unum in multa diversa moda*', yani farklı şekillerde tek olan'dır. Simyacı ise, bu formlar arasında *altın* olanı aramaktadır.

Simyada sır perdesi ile gizlenmiş kavramlardan belli başlıları aşağıda sıralanmıştır:

Prisca Sapienta

Prisca Sapienta'nın kaynağı, tarih öncesi bilgilerdir. Doğrudan Hz Adem ve Musa'ya Tanrı tarafından, ehil olmayan ellere geçmemesi için, uzun bir silsile takip edilerek verilmiştir. Hz Muhammed'in de bu zincirin içinde bir halka olduğu kuşkusuzdur. Hz Muhammed'in, Mekke'de yaşayan Ben Chasi tarafından eğitildiği anlatılmaktadır (44). Hz Muhammed'in de bu bilgiyi çok gizli bir şekilde aktardığı anlatılır. İlk Halife, Kur'an'ın batini bilgilerinin mirasçısı olmuştur. 1900'lü yıllarda, Osmanlı Kızıl Haçı'nda başkanlık yapan Türk vatandaşı ve Alman *Thule* teşkilatının kurucuları arasında bulunan Baron Rudolf Freiherr Von Sebottendorf, 1924 yılında yazdığı; *Eski Türk Masonlarının Uygulamaları, Simyanın Anlaşılması için Anahtar* isimli eserinde, Osmanlı tarikatları vasıtasıyla *Prisca Sapienta*'nın Hürmasonluğa intikal ettiğini yazmaktadır.

Prima Materia

Prima Materia tüm sürecin hammaddesidir. Simyacılar, kişinin, kalbin sadeliğini yeniden yakalaması gerektiğine inanırlar. Onlara göre, herhangi bir çocuk bile altın yapabilir ve simyasal sürecin ana maddesi olan *Prima Materia* her yerde bulunabilir. Ancak, günlük karmaşanın içinde kaybolan ihmalkâr gözler, simyanın *köşe taşı*nı reddetmişlerdir. Tanınmış doktor ve simyacı Paracelsus, *Prima Materia* için şöyle demektedir:

“O, her insanda yaratılmıştır. Fakirler, zenginlerden daha çok sahiptirler ona. İyi kısmını insanlar ihmal ederler ve kötü kısmına sahip çıkarlar. O, görülebilirdir de, görünmezdir de, çocuklar onunla sokakta oynarlar...”

Simyevi olarak, *Prima Materia*'yı indirgeme işlemi sayısız yorumlara yol açmıştır. Bu işlem, *Vien regressus ad uterum*, yani *doğum öncesi evreye geri*

dönüş olarak da yorumlanabilir. Paracelsus'a göre “Tanrının krallığına girmek isteyen kişi, önce beden ile annesine girmeli ve orada ölmelidir” (55).

Tevrat'ta, Matta 11-15, ihmalkâr insanın *Prima Materia*'yı görmemesini şöyle tarif etmektedir:

“Ve bir daha görmemek üzere gözlerini kapadılar, çünkü gören gözler, gördükleri için kutsanmışlardır.”

Atalanta Fugiens de M. Mair, (Resim 8) *Prima Materia*'nın her yerde bulunabildiğini sembolize etmektedir. Bunun ezoterik olarak *ham taş* kavramı ile büyük benzerliği vardır. Baş ekollerde olduğu gibi, Hermetizm ve simyada ‘çocuğun anası’ *Prima Materia*'dır (59). *Prima Materia* ile eşanlamlı olarak, virgo, venüs, puella pragean (dünyanın merkezindeki bakire), *regina femina*, *luna meretrix* (fahişe), *vetual* (yaşlı kadın) ve özellikle *vetula extenuata* (yorgun yaşlı kadın), simya maddesi ifadeleri kullanılmaktadır. Bu ifadelerin tümü, *Prima Materia*'nın anasal özelliğini vurgulamaktadır. *Prima Materia*, *Lapis (filius philosophorum)*' un yani *Felsefe Taşı*'nın anasıdır.

Bu çerçevede, Hz İsa ile ilgili yorumu da genişletmek mümkündür. Hz İsa'nın annesi Bakire Meryem, aslında *Prima Materia*'dır; oğul Hz İsa ise, *Felsefe Taşı*'dır. İsa'nın gerildiği haç ise, dört temel maddeyi, hava, su, ateş ve toprağı temsil etmektedir.

Bilindiği gibi, İsis-Osiris-Horus mitinden ötürü, *Dul Kadının Çocukları* Mısır firavunlarına verilen addır. Jung'a göre, bu terimin kökeni, Maniheizm'dedir. Maniheistler, Enok'un *düşmüş melekler*'ine bir tepki olarak doğmuş ve yüzyıllarca İpek Yolu üzerinde hüküm sürdükten sonra, tarihten silinmişlerdir. Günümüzde, Kore'li Rahip Moon'un tarikatı Scientology Kilisesi'nin Maniheist olduğu ileri sürülmektedir. Maniheistler, kendilerini *Dul Kadının Çocukları* olarak betimlediler (59). Jung'a göre, *Dul Kadın*, *Prima materia*; *Dul Kadının Çocukları* ise *Lapis* ya da *Felsefe Taşı*'dır.

Gülhaç'ların en önemli kitaplarından birisi olan *Rosarium Philosophorum*'da:

“Bil oğlum, bu bizim taşımızdır... dört elementten oluşur. Parçalara ayrılması, kol ve bacaklarının kesilmesi lazım... ve böylece içindeki tabiat ortaya çıkacaktır,” denmektedir. Burada sözedilen taş, simyadaki önemli kavramlardan biri olan *Prima Materia*, yani *Ham Taş*'tır. Bu aynı zamanda, yeni inisiye olmuş kişiyi temsil eder. Dört element, bildiğimiz hava, su, ateş ve topraktır. İnisiyenin içindeki cevherin ortaya çıkması için, önce mevcudun

yok edilmesi gerekmektedir.

Vitriol

Zümrüt Tablet'te belirtilen şekilde tanrısal tözü bulmak isteyen kişi, tıpkı maddenin saflaştırılması gibi, kendi içine dönerek, kendini saflaştırmalı ve gizli olan, kendi içindeki *Felsefe Taşına* ulaşmalıdır. Simyada kullanılan yöntemler, ezoterik olarak inisiyasyonda bu anlamı ile temsil edilmektedir. Bu tanım, en güzel ifadesini Vitriol sözcüğünde bulmaktadır. *Vitriol*, aslında şu Latince cümledeki sözcüklerin baş harflerinden oluşmuştur:

“Visita Interiora Terræ Rectificando Invenies Occultum Lapidem”

“Dünyanın derinliklerini ziyaret et, gizli taşı bulacaksın.”

Gizli taş, pratik simyada kayıp taş ya da mineral olarak düşünülmeyle beraber, aslında insanın Tanrıyı, tanrısal olanı kendi içinde bulacağı anlamına da gelmektedir (2).

Simyada, Arap alimlerinin büyük katkısı göz önüne alınınca, *Vitriol'un* Arapça kökenli bir kelime olması ihtimali de akla gelmektedir. Zira *Vitr*, Arapça 'tek ve yalnız' anlamına gelmektedir (12). Zümrüt Tablet'te tartışıldığı gibi, bir, Tanrının sayısı, daire içinde nokta sembolizminin içindeki nokta'dır. *Vitriol*, bir anlamda tanrılaşmak olarak da algılanabilir. Aynı zamanda, yalnızlaşmak anlamına da gelen bu kelime ile kişi, Tanrıyı ve tanrılaşmayı arayışında, geniş kitlelerden ayrılacak ve yalnız kalacaktır.

Vitriol ile ilgili bir diğer açıklamayı, 1965 yılında bir grup Mason tarafından yazılan '*Dünyada ve Türkiye'de Masonluk*' isimli kitapta buluruz (51). Bu eserde, Masonluğa inisiyasyonun ilk kademesi olan *Düşünce Odası*, şöyle anlatılmaktadır:

“Namzedin en samimi ve saf bir ruh durumu içinde vazifelerini düşünmesi ve ölümün eşiğindeki bir insan gibi, saf bir vicdan ile vazifelerini hatırlaması istenmektedir. Nitekim, hücrenin duvarlarında ‘Buraya merak ile gelmişsen, git’, ‘Vaten’ ve ‘Vitriol’ şeklinde formüle edilen ‘Visita Interiora Terræ Rectificando Invenies Occultum Lapidem’ sözleri yer almıştır. Bu ikinci yazı, ‘Yerin içine in, gizli taşı yani hakikatı bulmaya çalış’ anlamına gelmektedir...”

Böylece, simyanın önemli kavramlarından biri daha Masonlukta karşımıza çıkmış oluyor. *Düşünce Odası'nda* *Vitriol* ile karşılaşan namzet, Tanrıyı veya tanrılaşmayı arayışında ilk adımı atmaktadır.

Vitriol'un bir başka anlamını da *Simyanın Disk Adamı'nın* incelenmesinde, Resim 9'da bulabiliriz: Satürn'ün siyah ışıkları beden sembolündeki kübe yönelmiştir. Siyah, چراغın rengidir. İnsan figürü, aynı

zamanda *Felsefe Taşı* anlamında kullanılmıştır. Eski Babil renk majisinde kullanıldığı gibi, kükürtün sarılığı, Mars ile özdeşleştirilmiştir. Şekilde, Mars'ın işareti, meşalenin ateşine işaret etmektedir. Ruh, yani cıva, mercury, insan figürünün diğer elindeki torbaya işaret etmektedir. Ruh, dış prensip olan Ay ile; eril prensip ise salamander ile sembolize edilmiştir. Eskiden, derisinin nemli olmasından ötürü, ateşe atılınca yanmadığı zannedilen salamander, *ateşin canlısı* olarak kabul edilir (Resim 10).

Resim 9 dikkatle incelendiğinde, *Vitriol'un* aslında, simyanın yedi basamağından oluşmuş, birleşik bir isim olduğunu görüyoruz. *Vitriol*, teklik, *vitr* anlamında işin özünü; bu özün, kişinin kendi derinliklerinde bulunduğunu anlatan Latince açıklamasını ve bu yolda izlenmesi gerekli süreci anlatan, üç anlamı ile belki de simyanın en önemli kavramıdır.

Aynı şekilde, hücrede, *Vitriol* kelimesinin duvara yazılı olduğu görülür. Böylece, adaya daha ilk anda, hakikati kendi vicdanında bulabileceği anlatılmakta, aday ilk Masonik sembolle bu suretle temasa geçirilmekte ve şöyle denmektedir:

“Çıracak kardeşlerim, gözleriniz Masonluk nuruna açılmıştır. Bu nur, bilginin ve ölümsüzlüğün sembolüdür. Çıracak önlüğü alarak, ham taş yonttunuz... Ocaktan çıktığı haliyle taş, sembolik olarak henüz kör inançlarından, bencillikten kendini kurtaramamış olan insanlardır. Bu taşın, o ülkü mabedinin yapısında kullanılmadan önce, ona gerekli şeklin verilmesi, sonra onun cilalanması, yani güzelleştirilmesi gereklidir. Bunu yapacak olan da insanın kendisidir” (16).

Kuyruğunu Isıran Yılan

İnsanlık tarihinde, bütün halk efsanelerinde yılan, hazinelerin ve mezarların bekçisidir. Eğer bu, yeryüzünün merkezinin simgesiye; yılan, okyanusu, o uçsuz bucaksız su kaosunu, eskilerin inançlarına göre, yeryüzünü çepeçevre sarıp, onu yutmaya çalışan denizleri simgeler.

Bazı Gnostik tarikatlar, cennetin yılanına tapmışlardır, çünkü bu yılan insanın kalbine, bilgiye olan susuzluğu koymuştur. Adı *Ouroboros* olan bu yılan, simyada da sembol olarak kullanılır. Yılanın gövdesinin, siyah ve beyaz bölümlerden oluşması, tıpkı eski Süleyman Mabedi'nin döşemesi gibi, dünyada iyilik ve kötülüğün, ışık ve karanlığın bir arada bulunduğunu sembolize eder. *Ouroboros*, simyacılar tarafından *ejderha* simgesine dönüştürülmüştür. Derisinin açık ve koyu renklerden oluşması, kimyasal bir yoruma da yol açmıştır. Bilindiği üzere, simya sürecinin ilk aşaması, çözülmedir. Bu safhada ejderhanın (ya da cıvanın) öldürülmesi gerekir.

Onuncu yüzyıl el yazmasında, bu aşamadan ‘kendini feda etmek’ olarak bahsedilmektedir. İnsan vücudunun, hazlarından arınmadıkça kutsanması mümkün değildir. Kanatlı ve kanatsız ejderhanın kavgası ve Ourobouros, zıtlıkların mücadelesini sembolize etmektedir ki, bunun diyalektik yorumu da yapılabilir. Dorn bunu ‘dairesel distilasyon’ diye de tanımlar. (59) *Kendi kuyruğunu ısırın yılanın* anlamına vakıf olan az sayıda Hermetik, tabiatın işlevinde kesinti olmadığı ve mükemmel metallerin tabiatıta değişim göstererek, temel metallere dönüşüceğine inanmışlardır. Bu transformasyonlar için gerekli olan, *Felsefe Taşı*, felsefi töz, elixir veya beşinci madde, “*quintessence*”dir.

Yunan Mitolojisi’nde, *Argonatlarda* bahsedilen, *altın postu* almak için ejderin öldürülmesi, Anadolu menkıbelerinde de görülmektedir. Örneğin, basit bir çoban iken, temiz yürekliliğini beğenen Hacı Bektaş’ın lütfuyla *velilik* mertebesine yükselen ve Hacı Bektaş’ın halifeliğine layık görülen, Rumeli’nin Müslümanlaşmasında büyük katkısı olan Sarı Saltık, beline kuşandığı tahta kılıç ile Kaligra civarında bir ejderle karşılaşır. Hemen ejderhaya hücum eder, ejder kükreyerek karşı taarruza geçer. Sarı Saltık, elindeki yayla ejderin yedi başına birer ok atar ama ejderha kuyruğunu Sarı Saltık’ın beline dolar ve sıkar. Tam o sırada, Hacı Bektaş’ın yolladığı *Hızır* yetişir ve mızrağıyla ejderhanın gövdesini deler. Bunun üzerine kurtulan Sarı Saltık, kılıcını çekerek canavarın yedi başını birer birer keser ve onu öldürür. Saltıkname’ye göre, Sarı Saltık, kâfirleri, Hz Muhammed tarafından kendisine verilmek üzere *Hızır’a* teslim edilen kılıçla ‘*hıyar manendi*’ doğrar. Bu menkıbeyi, Sarı Saltık’ın *Hızır* yani *Hermes’in* yardımı ile, Hermetizmi kullanarak bedensel zayıflıklarını yendiği, şeklinde yorumlamak gerekir.

Bundan başka, Anadolu’nun çeşitli yörelerinde ejderhaların öldürülüş hikâyelerini anlatılan *Hacım Sultan*, *Otman Baba*, *Koyun Baba*, *Demir Baba* ve *Selim Han’dan* bahsedilebilir. Otman Baba’nın öldürdüğü ejderin, geyikten doğduğu anlatılmaktadır. Ahmet Yaşar Ocak, Anadolu’da ejderha öldürme menkıbelerinin özellikle Çorum-Amasya- Yozgat üçgeninde yoğunlaştığını, bunun özel bir sebebi olması gerektiğini belirtmektedir (32). Bu belki de, Selçuklular döneminde, Anadolu’da ilk halk ayaklanmasını gerçekleştiren, Ahilik, Bektaşilik ve Mevlevilik üzerinde büyük etkileri olan Babailiğin, bu yörede yayılmış olmasına bağlanabilir.

Hacı Bektaş Veli ve Hermes hakkında burada bir ayrıntı daha verilebilir: Nevşehir Hacı Bektaş ilçesinde bulunan, Hacı Bektaş külliyesi girişinde bulunan çeşmede Hz Süleyman’ın mühürü vardır. Dergâh kapısında, giriş

kemerinin üzerinde Güneş ve Ay sembolleri bulunur. Dış avluda bulunan cem odasında da 12 adet post bulunur ki, bunların birincisi Horasan erenlerinin postudur ve Hacı Bektaş'a aittir. 12 post *mihmandar*, yani yol gösteren postudur. Mihmandar postu Hızır Alehisselam'a, yani diğer ismi ile Hermes'e aittir.

Felsefe Taşı

Felsefe Taşı'ndan olağanüstü güçleri olan bir taş olarak bahsedilir. Tarihte bilinen gizemli taşlara aşına olanlar, Kâbe'deki *Hacer-ül Esved* taşı, Babil'in *Mavi Taşları* ve Eski Mısır'daki *Kyphi Taşı* gibi taşlarla, *Felsefe Taşı*'ni zihinlerinde özdeşleştireceklerdir. *Felsefe Taşı*, tüm basit metalleri altına dönüştürme gücüne sahip, altından da kıymetli bir taştır. Roger Bacon'a göre *Felsefe Taşı*, altın ile altın üzerinde etkisi olan tek madde olan, *aqua regia* yani, *kraliyet suyu* da denilen nitrik asit ve hidroklorik asit karışımının birleştirilmesi ile elde edilir (45).

Albert Marie Schmidt, İsa'nın *Felsefe Taşı* ile olan özdeşliğini şöyle ifade etmektedir: *Magnum Opus'u* tamamlamak için, kendi ruhlarının yeniden doğmasını sağlamaları gerektiğine inanmışlardır. Bunda, tarih süresinde Hermetizmin, reaksiyonlardan korunmak amacı ile Hıristiyanlığın içine sızmasının etkisi de vardır. Bu irfani bilgi, Hıristiyanlığa özgü bir görünüm almaya çalışır. Tıpkı mühürlü kaplarındaki maddenin ölüp, yeniden doğması gibi, ruhların mistik bir ölümden sonra Tanrı'da cazibeli bir hayat sürdürebilmesi için yeniden doğmasını isterler. Her şeyde İsa'nın örneğini izlerler. İsa ölümü yenmek için ölümü yaşamış, daha doğrusu bu deneyimi kabul etmiştir. Böylece İsa'ya öykünme, yalnızca tinsel bir yaşam biçimi değil, gizli ilacı yaratacak olan maddesel işlemlerin akışını düzenlemek için bir yoldur. İncil'deki ünlü söz, "*tohum yere düşüp ölmezse*", hem madde; hem de ruh için geçerlidir. Tanrı'nın lütfu ve aynı okült yaşamsallık her ikisini de hareketlendirir (55).

Felsefe Taşı için değişik semboller kullanılmıştır. Bunlar arasında, bugün İskoç Riti'nin sembolü olan *çift başlı kartal*, Kabalacıların *Taro'su*, *Azoth* ve Hıristiyanlıkta *Ruh-ül Kudüs* sayılabilir.

Cadmus'u hatırlatan önemli bir hikâyede, Jason'un, bir tarlaya yılan dişlerini tohum gibi serpmesi gerekir. Bu tohumlardan, birbirleriyle ölesiye savaşıyor bir hayalet savaşı ordusu yeşerir. Saflaştırılmış antimondan sonra çıkan scoria tabakasından elde edilen yılan dişleri, yani altın özüdür. Saflaşma sürecinde cıvasal yılan amonyum tuzu ve amonyum klorür kullanır. Saflaşmanın ardından, bu tohum, özenle hazırlanmış felsefi cıvaya eklenir.

Bu metalik karışım daha sonra hermetik olarak mühürlenmiş bir şişede uzun bir süre, ağır ısıda fermentasyona bırakılır. Jason'un mitinde hayalet savaşıların savaşı şeklinde, metamorfik olarak betimlenen, erimiş kütleden doğan ve çözülen birçok acaip formlarla birlikte, renk değişimleri, bu kuluçka döneminin ana aşamalarını açık olarak belirtir.

Mitolojik olarak, *altın yumak* olarak bilinen bu işlemin nihai ürünü, *felsefi taş'tır*. Erimiş temel metale atılan bu kırmızı toz, mucizevi altına dönüşümü sağlar.

Kadim medeniyetlerde bilinen bu gücün evrensel yasası, dengedir. Gnostik'ler ona *Ruh-ül Kudüs* olarak sahip çıkmışlar, Templier'ler tarafından ise *Baphomet* adıyla kutsanmıştır. *Mendes'in hermaphrodit keçisi*, odur.

Mükemmelliğin sonucu *Büyük İş*, simyada, haç üzerine konulmuş üçgenle ifade edilir ve kutsal alfabenin son harfi *olantau* harfi de aynı anlamdadır.

Büyük İş'in Prima Materia'sı, en üst alemde merak, ilgi ve çaba; ara alemde zekâ ve endüstri; alt alemde ise işgücü ve bilimdir; cıva sülfür ve tuzun dönüşümlü olarak damıtılması ve bilgelerin *Azoth'unun* oluşturulmasıdır.

Paracelsus, *Azoth'u* olgunlaşmış cıva için kullanır. Resim 1'de Paracelsus elinde *Azoth* kılıcını tutarken betimlenmektedir. Arka fonda ise kesik kafa resmedilmiştir. Resim 12'de ise, 1530'de yapılmış bir *Azoth* tasviri görülmektedir. Bu tasvirde, olgunlaşmış cıva ile ateşin yardımıyla, saf olmayan bedenler saflaştırılır. *Üç başlı canavar* da bazen *Azoth'u* temsil etmekte kullanılır ki, buna aynı zamanda *Cıva Ejderi* de denir. *Merkür'ün Ejderhası*, aynı zamanda Mısırlıların *Amemit'* idir. Amblemdaki üç işaret, tuz, cıva ve kükürtün tek merkür prensibine, yani insana dönüştürülmesidir. Bu, eski bir yöntemle, insanın içindeki *üç başlı canavar'dan* kurtuluşa ermesi yöntemidir. Resim 12'de görülen canavar, *Azoth'dur*. Bu, doğal olarak, bildiğimiz azottan farklıdır.

Felsefe Taşı, bütün maddelerin başı ve sonu olarak görülmektedir. Bu yüzden *Azoth* sözcüğü de, bütün alfabelerde ortak ilk harf olan A ile başlamakta; sırasıyla Latin, Yunan ve İbrani alfabelerinin son harfleri olan, Z, O ve T ile bitmektedir. *IAO* Gnostikler tarafından kullanılan bir kavramdır. Theodorus, Samaritanların Tanrı'ya *IABE* olarak hitap ettiklerini; ancak Yahudilerin *IAO* ismini kullandıklarını söylemektedir. Bu, Hz Isa tarafından söylenen "*ben başlangıç ve sonum,*" ifadesinin de sembolüdür. birçok dinde, dünyanın merkezi olarak kabul edilen ve Babil ile benzerliği daha sonraki

bölümlerde açıklanacak olan Kudüs’de, çarmıha gerilirken ölen Hz İsa’nın, yeniden dirileceği kabul edilir. Ancak birçok araştırmacı ve yazar Hz İsa’nın, çarmıhta ölmediği spekülasyonunda bulunmuştur. (5). Kur’an da bu savı destekler. Nisa Suresi, 157. ayette şöyle denmektedir:

“ ‘Biz Allah’ın resulü, Meryem oğlu İsa Mesih’i öldürdük’ demeleri yüzünden. Oysa ki, O’nu öldürmediler, O’nu idam etmediler de; sadece O onlara benzer gösterildi. O’nunla tartışmaya girenler, O’nunla ilgili olarak tam bir kuşku içindedirler. Onların, O’na ilişkin bir bilgileri yoktur; sadece sanıya uymaktadırlar. O’nu kesinlikle öldürmediler.’”

“.. tam aksine, Allah O’nu kendisine yükseltti. Allah, azizdir, hâkimdir.”

Hz. İsa’nın yeniden dirileceği yer olduğuna inanılan Kudüs’teki Kıyamet Kilisesi’nin kapısında da *IAO* ibaresi bulunmaktadır.

İmam Ahmed Bin Ali El-Bûni’nin *Şems-ül Maârif* isimli eserinde, “Allah” kelimesinin Süryânice kökenli olduğu ve “eşyaları yoktan var eden zat” anlamına geldiği ifade edilmektedir. (66)

“Allah”, Arapça’da dört harfle yazılır ve her harf dört baş melekten birine karşılık gelir. “Allah”ın ilk harfi eliftir ve elif, Hurufilikte 1 sayısına tekabül eder. Daha önce de belirtildiği üzere, bir, Allah’ın sayısıdır. Elif’ten sonra “lillah” gelir. Sonraki harf, lâm kaldırıldığında, ikinci lâm ve he kalır. Türkçe’de “ona” anlamına gelir. İkinci lâm da kaldırılınca, hu kalır, Arapçahüve olarak telaffuz edilir ve Allah adını ifade eder. El-Bûni’ye göre, bu sebeple, Hak teala, bu adı ile, “Ben ilkim ve sonum; görünen ve gizli olan zatım”, demek istemiştir.

Hz İsa, *IAO* adını kullanmakla, Hallac-I Mansur gibi, bir noktada “*Enel Hakk*” demektedir. Dolayısıyla, benzer bir son yaşamıştır. *IAO*’nun, *Genetria*, yani Hurufilikteki değeri 811’dir. Bu, *Fiat Lux*, yani ışık olsun ifadesi ile aynı değerdir.

Aristocu modelin yerini giderek insan, evren ve *Yüce Varlık* arasında bağlantı sağlayan tinsel arabulucular üzerinde yoğunlaşan Neoplatoncu modele bırakmasıyla birlikte, simyacı ile doğa arasında işbirliğini öngören eski ve evrensel inanış, din-bilimsel bir anlam kazanır. Buna bağlı olarak simyacılar, tıpkı İsa’nın ölümü ve dirilişi ile insanlığı kurtarması gibi, “*Opus Alchimicum*” (simya küliyatı) ile de doğanın kurtuluşunun sağlanacağını düşünürler. Örneğin, onaltıncı yüzyılda yaşayan Hermesçi Heinrich Kunrath,*Felsefe Taşı* ile “*Makro-kozmosun Oğlu*” İsa’yı özdeşleştirir. İnsan denen *Mikro-kozmos* ise, zaten İsa tarafından bütünlenmemiş midir! Jung da, Rönesans dönemindeki simyanın dinsel niteliğine büyük önem vermiş, İsa ile

Felsefe Taşı arasındaki koşutluğu titizlikle incelemiştir. Onsekizinci yüzyılda, Benedikten keşişi Dom Pertney, Hıristiyan gizeminin simyacı yorumunu şöyle ifade eder:

“...İksir dedikleri aslında, erdem bir toprakta cisimleşen evrensel tinin bir parçasıdır; damıtılarak elde edilmeli, sarsılmaz yetkinliğe ulaşması için gereken tüm işlemlerden geçirilmelidir. İlk aşamada bulanıktır, kendi kanını akıtır; çürüme sırasında ölür; siyah rengin ardından beyazlaşma başlayınca, mezarın karanlıklarından sıyrılır ve zaferle dirilir; çok incelerek göğe yükselir, oradan yaşayanları ve ölüleri yargılar, her birini yapıtlarına göre ödüllendirir. Ölüler, insanın saf olmayan, özünden uzaklaşmış kısmıdır; ateşe dayanıklı değildir ve gehenne (Cehennem) içinde yok olur.”

Simyacı için, insan da bir “yaratıcıdır”; doğayı yenileyebilir ve zamana egemen olabilir; böylece tanrısal yaratımı yetkinleştirir. Bu düşünceyi, Teilhard de Chardin tarafından geliştirilmiş bulunan ve bilinen en iyimser Hıristiyan yaklaşımı olan *evrimci teoloji* ile kıyaslamak olanaklıdır. Kuşkusuz insanoğlunun, *yaratıcı bir varlık* olarak kavranması, simya ülkülerinin etkilerini ondokuzuncu yüzyıl düşüncesinde de sürdürmelerini açıklamaktadır. Ancak, bu ülküler o dönemde tümüyle laikleşmişler; simyanın kendisi yok olduğu için, genel düşünsel eğilimlerle uzlaşmışlardır. Ancak, deneysel bilimlerin zaferi, simyanın düşlerini ve ülkülerini ortadan kaldıramamış ve ondokuzuncu yüzyılın yeni ideolojisi, bu düş ve ülküleri, sonsuz gelişim miti çevresinde billurlaştırmıştır. Sanayinin ve deneysel bilimlerin gelişimi ile doğrulanan bu ideoloji, simyacıların kökten laikleşen düşlerini yeniden ele alarak, bunlara farklı boyutlar kazandırmıştır. Doğanın kurtarılması ve yetkinleşmesi mitleri, biçim değiştirerek sanayileşmiş toplumların “*Prometheus*” benzeri projelerinde yaşamaya devam etmektedir.

Madenler

Tüm eski medeniyetlerde, her gezegene bir maden ile bir rengin tekabül ettiğini biliyoruz. Renkli olan herşey, hayvanlar, bitkiler ve taşlar, bir gezegenin etkisindedir. Her yıldızsal bölgenin bir renkle belirlendiği Çin’de de benzer bir eşleşmeye rastlarız. Babillilerde ise, her gezegeni bir Tanrı yönetir ve her maden için de bir gezegen vardır.

Romalılarca Mars olarak bilinen *Ares*, aynı zamanda felsefi kükürt bakımından zengin, doğa’nın parıltılı, canlandırıcı, fonksiyonel ateşinin temel kaynağı olan, demir elementini temsil eder ve felsefi cıva içerir. Demir, ana maden antimonun saflaştırılmasında kullanılır.

Yılın ilk ayında hüküm süren *Enlil*, iktidarını, ona özgü, belirli bir zaman

süresince uygular ve maden hiyerarşisinde altın ile temsil edilir. *Şamaş*, *Enlil'in* yerini alınca, en pahalı madenin efendisi de O olur. Bir yeni Babil metninde anlatılan tanrılar ile madenler arasındaki ilişkilere göre: *Enlil*, altın; *An*, gümüş; *Ea*, bronz ve *Ninidni* ise taş ile temsil edilir (13).

Yunanlıların, bu tekabüliyeti doğrudan doğruya Mezopotamyalılardan aldıkları belirlenmiştir. Araplara gelince, onlar da, ya Helenistik Yunan'dan almışlar ya da İslâmı kabul etmeden önce özümsemişler ve ortaçağ bilimlerine, özellikle de simyaya dahil etmişlerdir.

Bir Hitit metnine göre ise, milattan önce ondördüncü yüzyıl kralları, *göğün kara demirini* sahipleniyorlardı. Persson, demiri gösteren ve kökeni bilinmeyen *sidero* ile Latincesidus, *eris* ve Litvanya dilinde *svidu*, yani 'parlamak' arasında bir bağ kuruyor. Minos döneminde, göktaşı demiri Girit'lilerce biliniyordu. Bugünkü Datça'da, Knossos yakınlarındaki bir mezarda demir bulunmuştur. *İlyada'nın* kimi pasajlarında, demirin bu göksel kökenine ilişkin hatıra konmuş gibidir. Eski Mısır'da, göktaşından elde edilen demir ile yapılan baltalara *Tanrıların Baltası* denilirdi. Anadolu'ya kuzeyden gelen Philistiler, demir işlemedeki maharetleri sayesinde Hatti krallığına son vermişlerdir. Bütün bu tarihi olaylar, eski çağ insanları üzerinde madenlerin gizeminin etkisini arttırmıştır.

Tevrat'ta *Yaradılış'da* bahsedilen *Tubal Cain*, Masonlukta da önemli yer tutar. Adem'in oğlu Cain'in soyundan gelmektedir. *Zillah* ve *Lamech'in* oğlu, *Enok* yani *Hermes'in* torununun oğludur. *Lamek'in* bir başka oğlu da *Nuh'tur*. Doğan çocuğun Kabil'in soyundan gelen *Tubal Cain*, demir ve bronz, tüm enstrümanların döküm ustasıdır. Adı Arami dilinde, *minerallerin* esas anlamına gelmektedir. Demir ve tunç döküm sanatını öğreten şahıs olarak bilinir. İncil'de metalleri işlemeyi bilen ilk kişi olarak tarif edilir (52) (53).

Ancak, dökümcü, demirci ve simyacı arasındaki ortak nokta, üçünün cevher ile ilişkilerinin, büyüsel-dinsel bir deneyime dayandığını ileri sürmeleridir; bu deneyim onların tekelindedir ve meslek sırlarını erginleme ayinleri sırasında sonrakilere aktarırlar; her üçü de hem canlı hem de kutsal saydıkları bir madde üzerinde çalışırlar; çabalarının amacı, maddenin dönüşmesi, mükemmelleşmesi ve başkalaşmasıdır (55).

Göktaşları dinsel açıdan önemlidirler. Antik devirde taş sembolizminin yalnız ilkel kültürlerde bulunmadığı, eski yazıtların okunmasından anlaşılmaktadır. Boğazköy'de bulunan *Hurri* yazılarında, baba-tanrı *Kumarbi'nin* oğlu *Ullikummi*, suyun içerisinde bulunan korkunç görünümlü

bir dorite taşıdır. *Ullikummi*, *Kronos* efsanesindeki *Titanlarla* özdeşir.

Kadim yazarlar tarafından, tanrıça *Athena*'nın heykeli olduğu varsayılan, *Troya*'daki *Paladion*'un da doğrudan gökten düştüğüne inanılır. Aynı şekilde, *Ephesos*'daki *Artemis* heykelinin, ve *Emesa*'daki *Elagabalus* kozalağının da gökten geldiği düşünülür. *Phrygia*'daki *Pessinus* ise bir meteorittir ve *Kybele* imgesi olarak yüceltilir. Romalılar II. Kartaca savaşı sırasında, *Hannibal*'in ezici üstünlüğü ile karşılaşınca, *Sibylla* Kitaplarına başvururlar ve *Delphoi* kahinlerinin kehaneti üzerine, *Anadolu*'daki *Phrygia*'nın tanrıçası *Magna Mater* yani *Büyük Ana* *Bergama* Kralı *Attalus*'dan alınarak, *Roma*'ya getirilir. Bu olay, *Cybele* gizem dininin *Roma*'da yayılmasının nüvesini oluşturmuştur (54).

Madenlerin çilesinin, ölümünün ve dirilişinin dramatik senaryosu, *Yunan-Mısır* simya külliyyatında baştan beri vardır. Buna göre, dönüşüm, *Felsefe Taşıyla* tamama eren *Opus Magnum*, maddenin içindeki renklere göre adlandırılan dört evreden geçerek elde edilir. Bu evreler de sırasıyla, *Melansis*, yani *Siyah* ya da *Nigredo*; *Leukosis*, yani *Beyaz* ya da *Albedo*; *Xanthosis*, yani *Sarı* ya da *Citrinitas* ve *Iosis*, yani *Kırmızı* ya da *Rubedo* veya *Viriditas*'tır.

Ölüm, genellikle karışımdaki maddelerin aldığı siyah renge, yani *nigredo*'ya denk düşer. Cevherlerin *Materia Prima*'ya, *massa confusa*'ya, yani kozmolojik düzeyde ilk duruma, kaosa denk düşen şekilsiz kitleye indirgenmesidir. Ölüm, biçimsizliğe geri dönmeyi, kaosa yeniden katılmayı temsil eder (55).

Gökten düşen ya da toprağın bağrından çıkarılan madenler, her biçimde büyümlü güçlerle yüklü olmalıydılar. Bu nedenle, bunlarla uğraşmak da herkesin harcı değildir. Daha sonraki bölümlerde de göreceğimiz gibi, metalurji ritüelleri belirli bir büyüsel işleve sahiptir. Bu durum, yalnızca *Mezopotamya* kültürleri ile de sınırlı kalmaz; *Çin*'de ve *Hint*'te de, maden eritilen kazanlar ile bu ritüelleri bilen erginlenmişler kutsal sayılır ve büyüsel güçlerle beslenip, korunduklarına inanılır. Örneğin, *Boson*'un çevirisini yaptığı *Senamşerib* metninde, en eski zamanlardan beri madenlerle uğraşmaya yetkili kılınmış ve yalnızca sözel olarak aktarılacak büyümlü sırrını koruyan bir sınıfın olduğu ima edilir. Bu sınıfta, kâhinler, büyücüler ve rahipler vardır. Madenler, toprak ananın döl yatağından, zamanından önce çıkartılmışlardır. Neredeyse zorla yaptırılan bu doğum çok tehlikelidir, çünkü böylece büyümlü güçler, başıboş bırakılmıştır.

Mezopotamya kabartmasındaki apokrif *Esdras* kitaplarındaki esin

kadehidir. Madenlerle hazineleri koruyan yeraltı cinleri, ya da insanlığı koruyan azizler, madenlerin sırlarını ifşa ederler ve böylelikle yapılara katkıda bulunurlar.

İlk başta kutsanmış teknikler olarak görülen metalurji bilgileri hakkındaki efsaneler, Hellas'a Küçük Asya yoluyla, daha kesin olarak Frigya ile doğu adaları yoluyla ulaşmıştır. Girit ve Troya'ya madenciliğin ilk sırlarını getirmiş olanlar *Kybele* rahipleridir. Sonradan Dağ Tanrıçası olarak anılacak olan *Kybele*, öncelikle madenlerin ve maden ocaklarının tanrıçasıydı ve dağların içinde otururdu. Ne ilginçtir ki, daha sonra Dağ Tanrıçası haline geldiğinde, çevresinde sevgilisi *Attis'in* ölümü ve yeniden dirilişi konusunda efsanelerin oluştuğu ve insanlara metalurjinin sırlarını açıklayarak, esinler veren tanrıçalardan biri olmuştur (13).

Ortaçağ simyacıları ile Gülhaç müritlerinin mistik bir anlamda sözünü ettikleri, *madenlerin evliliği* kavramının kökenleri, insanoğlunun ilk sezgilerine kadar götürülebilir. Anadolu'da ana tanrıçanın vücut buluşu sayılarak, tapılan putlar, aslında, *Tanrı'nın döl yatağının*, yani *vulva'nın* bir imgesidir. Bunlara *ana taşlar* ya da *Mitracı* yazıtlarda belirtildiği gibi, *Petra genitrix* de denir. Pausanias, Argolis'de bulunan ve *Delta* denilen Demeter tapınağından söz eder. Fick ve ardından Eisler haklı olarak, *Delta'yı vulva* olarak çevirirler: *Daleth-delta-kapı-kadın*. Burada, kapı olarak kadın tasavvuruna ilişkin bütün inançlardan söz edilebilir. Genel olarak, kadim Yunanlılarda "*delta üçgeni*", kadını simgeler. Pythagorasçılara göre ise, delta yalnızca geometrik kusursuzluğu bakımından değil; evrensel bereketin kaynağına ilişkin ideal arketip olduğu için *arke geneses'tir*.

Kutsal taşın, eril Tanrı'nın evi, yani phallos, ikametgahı olarak gördüğü yerde evlilik simgesi mevcuttur. Mekke'nin kutsal taşından vücut bulan ve *olgun bakire* denilen Tanrıça *Kabe*, alfabetik olarak 'konut' ve astrolojik olarak 'mansio', ay Tanrısının *konutu* olarak temsil edilmektedir. Kâbe taşı, *tetragonos lithos*, aynı zamanda *pyramis* ya da *bri* dikili taşının evidir.

Simyadaki uyuşum fikri, aslında evliliğin, kozmik işlevinin bir yorumudur. Daha sonra nesnel bir uyuşum, yansızlaşma, bozma süreci olarak görülecek bu süreç, aslında Babillilerin kozmolojik tasavvurlarında, evrensel yaşam ritminin yeni bir tezahüründen başka bir şey değildir.

Madenler, sevebildiklerine ve evlilik yapabildiklerine göre, belli bir duyarlılıkla yüklü olmalıdırlar. Helen ve Arap simyasında, madenlere yapılan işkenceden söz edilir. Kimyasal işlemleri ifade eden sözcük ise, tam anlamıyla "işkence" sözcüğüdür. Madenler, Büyük İskenderiye Okulu ve

Hıristiyan dünyasının geliştirdiği yasaya tabidirler. Bu yasaya göre, edebi yaşam, acı çekmeden, ölmeden elde edilemez. Tıpkı şaman olunması için gerekli prosedür gibi.

Çok nl bir simya metni olan *Turba Philosophorum*, “*Eo quod cruciata rex, cum in corpore submergitur, vertit ipsum in naturam inalteabilem ac indelibilem*” de, madenlerin çektikleri acıya ilişkin mistik görüş mevcuttur. Julius Ruska'nın belirttiğine göre, ‘işkence’ sözcüğü, Yunan simyacılarınca yalnızca alegorik olarak kullanılır. Ancak sözcük, Arap simyasında ve oldukça da gizemli bir anlamda, kimyasal bir işlemi ifade etmeye başlamıştır.

Cafer-s Sadık'ın *Ahd'i*, yeniden diriltilebilmeleri için, l bedenlerin bütün azap sanatlarının hünerleriyle, ateş işkencesine tabi tutulması gerektiği, çünkü acı ve ölüm olmadan edebi yaşamın söz konusu olmadığını belirtir. Bugün hâlâ dünyanın çeşitli yerlerinde uygulanmakta olan şaman geleneğinin de temel prensibi budur.

Ancak, ortaçağa ait bu düşünceler Mezopotamya sezgilerine bağlanmaktadır. Arap metinlerinde, birçok tinsel kaynakların, Hıristiyan Gnostizmi ya da İnan tasavvufunun yaratıp, beslediği bir simya mistisimzi vardır. Hıristiyanlığın ortaya çıkışı sırasında keşfedilip, derinleştirilmiştir. Ancak bunun öncesinde, doğuda uzun bir hazırlık süreci olmuştur.

Altın

Altın, “*Homo Religiosus*”un bir yaratısıdır, zira bu metal, yalnızca simgesel ve dinsel nedenlere bağlı olarak değer kazanmıştır. Ne alet, ne de silah yapımına yaramadığı halde, insanların belki de en fazla işledikleri maden, altın olmuştur. Tarihin akışı içinde, taş kullanımından başlayarak sırasıyla tunç, demir ve nihayet çeliğin işlenmesine kadar tüm teknik yeniliklerde, altın hiçbir rol üstlenmemiştir. Üstelik, elde edilmesi en zor madenlerden biridir; 6-12 gram altın elde edebilmek için, tam bir ton maden cevherinin yeryüzüne çıkartılması gereklidir. Yine de, firavunlar döneminden günümüze dek, insanoğlu ısrarla altın peşindeki şehvetli arayışını srdrmştir. Doğanın ve insan varlığının giderek artan biçimde kutsallığını yitirmesine karşın, altının ilksel-simgesel değer asla yok olmamıştır

Altın için çok çeşitli terimler kullanılmaktadır. Altın, genellikle beden, ruh ve tinden oluşan ve kanatlı *hermaphrodit* formunda ortaya çıkan gizemli bir zdir (Resim 11). Doğuların *elmas beden* veya *altın iek* olarak isimlendirdikleri sembolün diğer imgesidir. Herşeyden önce ve en önemlisi, çağların kollektif spiritüel yaşamına paralel olarak, dünyanın karanlığına hapsedilmiş olan tinin imgesidir. Yani, insanoğlunun kendisini içinde

bulduğu, acı çektiği ve kurtarılmak istediği maddeye yansıtılan göreceli bilinçsizlik durumudur. Dolayısıyla, simyanın temel ham maddesi olan *massa confusa'nın* düzensizliği ile temsil edilen, bilinçdışı durumun kaosundan; *corpu subtilis*, yani yeniden dirilişin bedeni ayırma ve damıtma yoluyla üretilmiştir.

Ancak, simyacıların inandığı bu altın, tanrısal lütuf olmadan yaratılamaz, çünkü içinde Tanrı'nın kendisi belirecektir. Gnostizmde, ışığın insanı, sonsuz ışığın maddenin karanlığına düşen bir kıvılcımdır ve buradan kurtarılmalıdır. Bu nedenle, sürecin sonucu, hemen her zaman insana Tanrı'yı hissettiren özelliğe sahip, birleştirici bir sembol olarak tayin edilebilir. Jung'un da belirttiği gibi, Hıristiyanlıktaki *Opus*, kurtarıcı Tanrı'nın onuruna bir *operari'dir*, kurtarılma ihtiyacında olan insan tarafından sürdürülen gayretli bir çalışmadır. Öte yandan, simyasal *Opus* ise, madde içinde uyuklayan ve kurtarılmayı bekleyen, tanrısal dünya ruhu nedeniyle kurtarıcı insanın bir çalışmasıdır. Ancak bu bakışın ışığında, simyacıların kendi pişelerini, kimyasal maddeler yansıtarak dönüştürme deneyimini, nasıl başardıklarını anlayabiliriz. Ve ancak böylece, çoğunlukla anlaşılması çok güç olan, belki de kasıtlı olarak böyle yazılan, o mistik metinlerin daha derin anlamlarını anlayabiliriz.

Antimon

Efsaneye göre, Olimpos'un Tanrıları, kanatlı koç *Chrysomellas'ı*, annesi tarafından öldürölmek üzere olan bir çocuğu kurtarmak üzere gönderirler. *Chrysomellos*, çocuğu kurtararak, Karadeniz'in doğu kıyılarına indirir. Burada, mucizevi koç, kurban halini alır ve postu, Ares'e kutsal olan bir bahçede, bir meşe ağacına asılır ve bir ejderha tarafından korunur.

“Denizin orta yerinde düşkün bir ülke vardır”, dedi. ‘Girit’tir adı, kralı başındayken altın çağını yaşadı. Bir dağ bulunur burada, İda dağı adı, mutluydu bir zamanlar, ağacı, suyu boldu, eskiyen her nesne gibi, şimdi unutuldu. Vaktiyle Rhea güvenli diye beşik yapmıştı burayı oğluna, iyi gizlemek için onu, ağlayınca çocuk dağda çığlıklar attırırdı. Dağın içinde dimdik durur bir yaşlı, Dimyat’a dönüktür sırtı, Roma’ya bakar aynaya bakar gibi. İnce altından yapılmıştır başı, saf gümüşten göğsü, kolları bakırdandır, kalçalara inen kesimi en iyi demirden, oradan aşağısı pişmiş topraktandır, bir tek sağ ayağı, öbür ayağından çok bu ayağına dayanır. Altın başın dışında bir delik vardır her bölümde, buralardan akan gözyaşları birikip oyar mağarayı. Kayalardan atlayıp vadiye inen gözyaşları Akheron, Styks, Phlegeton ırmaklarını oluşturur.” (11)

Bu senaryo, metaforik olarak, meleğin, göğün en üst katı Kether'den, Kabalistik Hayat Ağacı'na, en alt katı olan Malkuth'a, hayati ruhu olan felsefi cıva henüz el değilmemiş iken, antimon elementi halinde yeryüzüne inişine dayanmaktadır. Madde, ruhun hapisanesi olmuştur. Ancak sağduyulu bir bilgelik ve sanatsal simya onu serbest bırakabilir.

Rönesans simyacıları, antimon metalini koç boynuzları ile sembolize ederler ki, bu boynuzlar aynı zamanda Ares yıldız kümesi burçlarını da ifade eder. Antimon, ya da rastık taşı, bir *metalloid*, ya da yarı-metaldir. Kurşundan daha aşağı değerinde olup, tam evrimleşip, altına ulaşmayı hedefleyen doğal evrim sürecinin çocukluk aşamasında olduğu kabul edilir. Aynı zamanda, bir dairenin üzerindeki haç ile sembolize edilir ki, burada daire, yeryüzünü ifade eder. Kusursuz daire şeklindeki altın, insanın çarmıha gerildiği doğanın hacının altına gömülmüştür. Birçok Hıristiyan gravüründe bu simge ile karşılaşmak mümkündür.

Altın veya *Felsefe Taşı* siyah toprağın içinde bir buğday tanesi gibidir. Bu sihirli bereketli toprağı Adem cenneten getirmiştir. Bu toprağı *Nigrum nigrus nigro*, siyahtan daha siyah veya *Antimon* denilmektedir.

Newton, bu kimyasal reaksiyonun inceliklerine vakıf olup, *felsefi cıvanın* temelinde hayat bulan nihai ürüne, antimona ulaşmak için yıllarını harcamıştır. Bu işlemi gerçekleştirmek için, küçük demir çiviler bir kap içinde kızdırılır. Üzerine çözücü ve eritici olarak güherçile ve tartar ile birlikte, toz halinde antimon madeni serpilir. Birçok kereler güherçile eklenmesiyle sağlanan, güreleme ve patlamaların ardından elde edilen erimiş madde, konik bir kalıba dökülür. Saf antimon dibe çöker, üstünde, soğuduğunda kolayca ayrılabilen bir curuf tabakası oluşur. Antimonun gerçek kristal saflığına ulaştığı, yüzeydeki yıldız formlarından anlaşılır ki, '*star martial regulus*' adının verilmesi bu yüzdendir.

Romalılarca Mars olarak bilinen Ares, demir elementini temsil eder. Tabiatta ateşi sağlayan *felsefi kükürt* bakımından zengindir. Demir, ana antimon cevheri olan *stibnite*'nin saflaştırılmasında kullanılır.

Resim 13'de, 1960'lara ait bir gravürde, Tevrat'ta da söz edilen iki sütun üzerinde, bereketin sembolü olan nar, sütunların arasında *ham taş*, *prima materia*, üzerinde alev saçan pentalfa ve etrafında gezegenlerin simgeleri görülmektedir. *Yakin* sütunu üzerinde kükürtün; *Boaz* sütunu üzerinde cıvanın sembolleri yer almaktadır. 1782'den kalma *Bilgelerin Pusulası* adlı eserde yer alan taş baskıda da yine iki sütun ortasında antimon görülmektedir (Resim 14).

Tuz, Kükürt ve Cıva

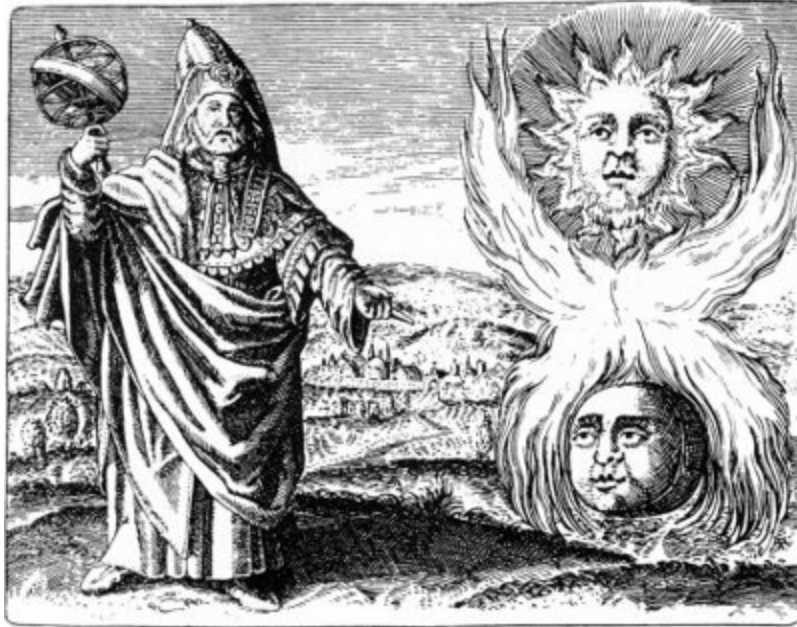
Tuz, kükürt ve cıva simyacıların en önemli sembollerindedir. Simyacılar göre, insan, beden, ruh ve hikmetten oluşmuştur. *Ham taş*, felsefi çalışmanın başlaması için hazırlanacak olan şekilsiz bir taştır. Tuz, kükürt ve cıvasından arındırıldıktan sonra, şekli üçgünden küpe çevrilir.

Tuz ile, tabiatta olan sert metalik arzu ifade edilmiştir. Tuz, cıva ve kükürt; düşünce, duygu, arzu ve iradeye karşılık gelir. Gözyaşında tuz vardır. Bu simyanın en büyük gizemlerinden birini oluşturur. Gizli belgelerde tuz, *'ateşten geriye kalan'* olarak tanımlanır, tıpkı tuzlu göz yaşlarının, duygusal bir yanışın izlerini taşıdığı gibi. Tuz, büyük gizemlerden biridir ve inisiyasyonun sembolüdür. Simya geleneğinde tuz, hiç bir zaman bozulmayacak olan gizli mutabakatı temsil eder.

Resimler

Resim 1 - Paracelsus

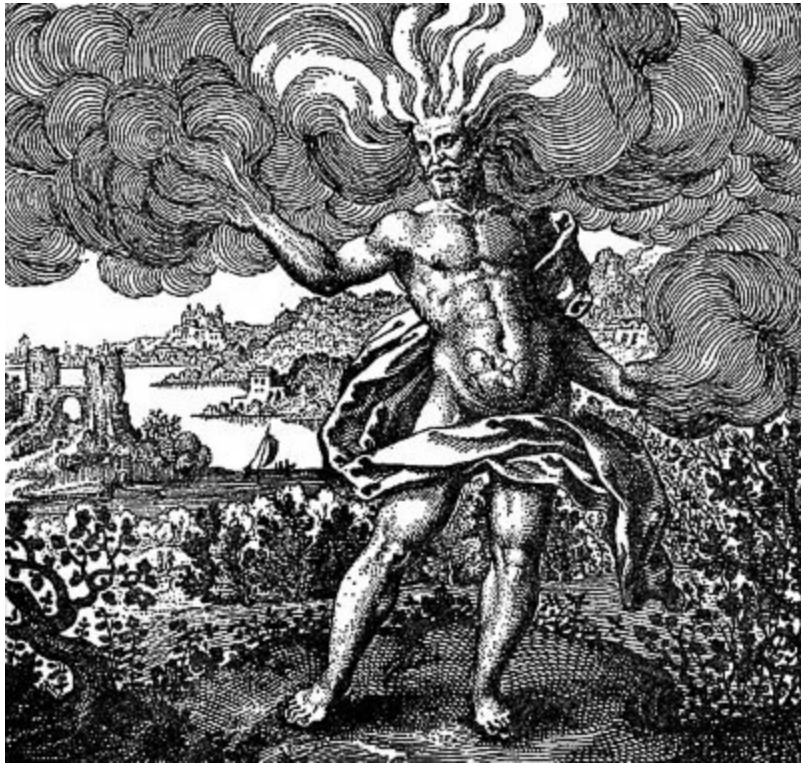

Resim 2 - Hermes

Resim 3 - Zümrüt Tablet

Resim 4 - Güneş Baba

Resim 5 - Ay Anne

Resim 6 - Tabiat Üçlemesi

Resim 7 - Ouroboros

Resim 8 - M. Maier, Prima Materia

Resim 9 - Simyanın Disk Adamı

Resim 10 - Salamander

Resim 11 - Hermafrodit

Resim 12 - Azoth

Resim 13

Resim 14 - Bilgelerin Pusulası

Resim 15 - Trisomosi

Resim 16 - Uçan Kartal ve Kurbaða

Resim 17 - Athanor

Resim 18- Kozmik Yumurta

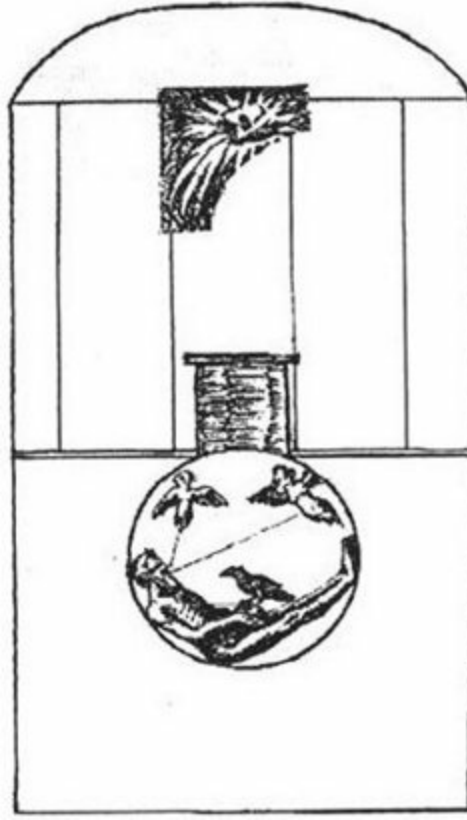

Resim 19 - Laboratuvar

Resim 20 - Kozmik Fırın şeması

← Yapay
Güneş

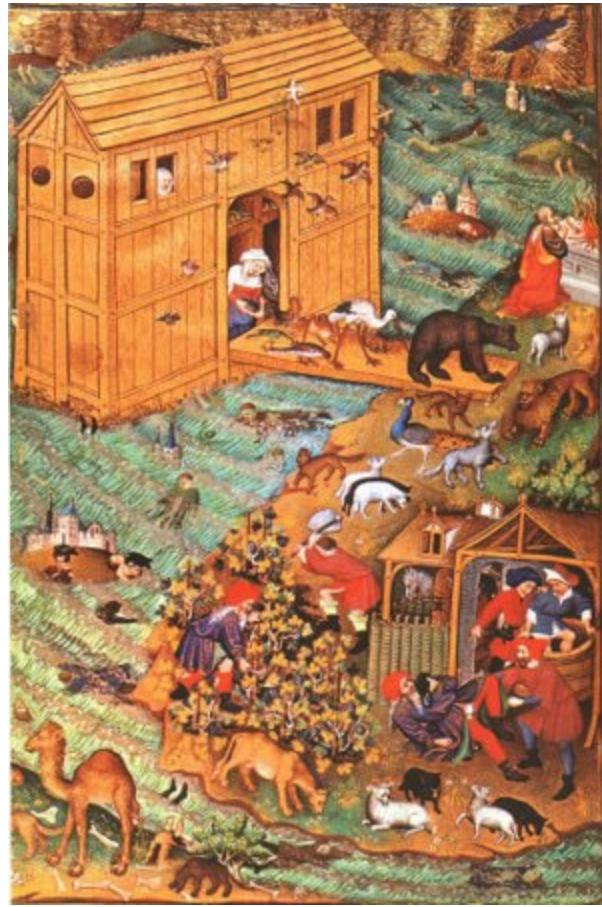
← Heptagonal
(Yedi Yanlı)
Oda

← Altar
(Sunak)

← Christian
Rosenkreutz'un
Mezarı

← Kum

Resim 21 - Christian Rosenkreutz'in Mezarı

Resim 22 - Nuh'un Gemisi

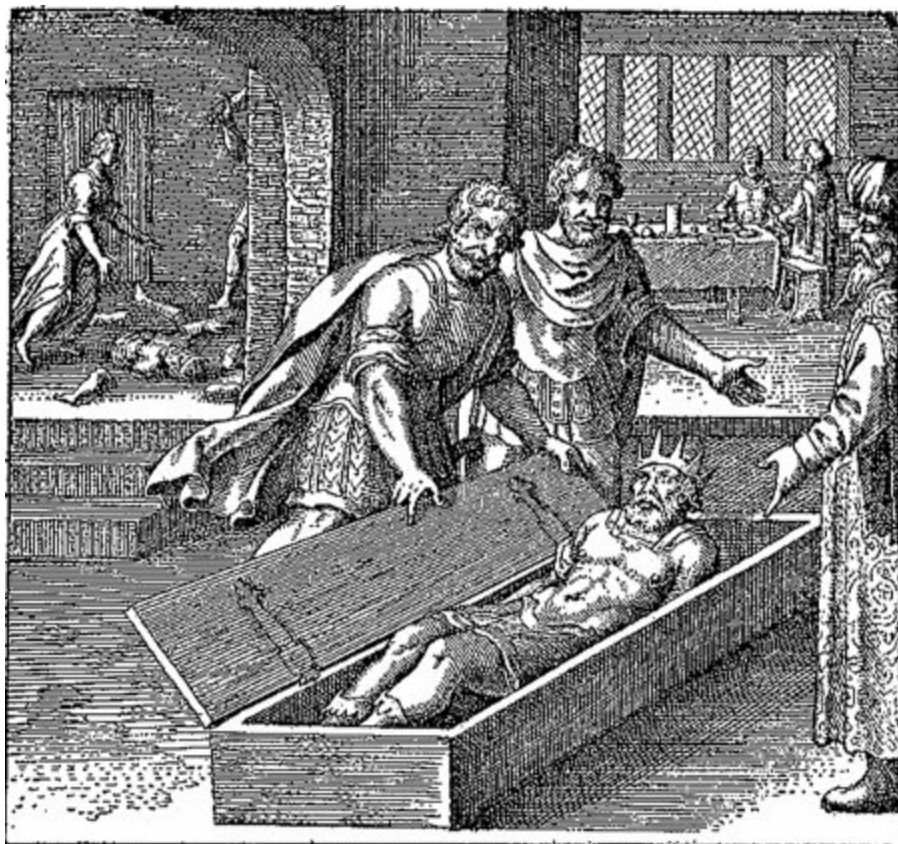

Resim 23 - Nuhun Gemisi ve Semboller

Resim 24 - Vaftizci Yahya'nın Kesik Başı

Resim 25 - Osiris'in Parçalanması

Resim 26 - Trismosin - Kesik Kafa

L'AURORE

Resim 27, L'Aurore

Yeni Ahit'te, Matta 13'de, inisiye edilmiş ve seçilmiş olan için, 'toprağın tuzu' denilmektedir. Toprağın tuzu, aynı zamanda çiftçi anlamına da gelmektedir.

Salinium'a verilen önem, daha sonraki bölümlerde açıklanacak olan *Simya Ocağı*'na verilen önemle aynıdır. İkisinde de insanın imajı vardır. Tuzda, ademin kırmızısı ve ışık vardır (Resim 15). Tuz, dolayısıyla *adamik* ve *fosforik insan* arasındaki ayrımın mükemmel sembolünü oluşturur. Simya jargonunda tuz, hem beyazı; hem de kırmızıyı ihtiva eder.

Simyacılar bazen tuzu küçük bir kare ile sembolize ederler. Bu, *Prima Materia*'nın ve ham taşın sembolü ile benzerlik taşır. Kullanılan başka bir sembol de *theta*'dır. *Theta*, aynı zamanda Eski Yunan'da ölüm olan *thatanos*'u simgeler. Bazı simya metinlerinde tuz, aynı zamanda ölüm süreci olan, *insanın düşünce sürecini* simgeler.

Empedocles'e göre, devinim halindeki tüm yaşam, aşk ve düşmanlık arasındaki çatışmadan doğar. Bunlar, Arap simyasındaki iki karşıt madde olan cıva ve kükürt, güneş ve ay, beyaz kadın ve kırmızı adama karşılık gelir. Dişil ve eril birleşmesinin tepe noktası, dünya ile cennetin birleşmesinde oluşur. Kozmik birleşmenin yok edilemez ürünü, güneşin *kızıl oğlu lapis*'dir.

İki sembol, güherçile ve akalin tuz, dişil ve eril, akıl ve ruhun sembolleridir. Bunlar yedinci gezegen safhasından sonra, kırmızı taşın, son yontulmuş taşa, yani lalise dönüştürülmesiyle birleşirler. Kükürt, ateşin temel şekline; cıva, ateş ve su ile ve tuz da toprakla özdeştir.

Eski Mısır'da, mercury'i, *Hermunubis*, yani köpek başlı ilâhla temsil etmişlerdir. Tapınağın *Baphomet*'i tarafından temsil edilen kükürt ise, keçi başlıdır, daha sonra gizemci çevreler tarafından kötü şekilde kullanılmıştır. Simyanın kendi sembolik üçlemesinde, tuz, kükürt ve cıva; beden, ruh ve hikmete karşılık gelmektedir.

Simya Süreci

Hermesçi simyacılar cıva gibi uçucu maddeleri *kartal* ile, uçucu olmayan, yani bakiye kalanları *daaslan* ile sembolize etmiştir. Bundan dolayı aslanla kartal sürekli mücadele halindedir. Kartal beyaz, aslan siyah renkle simgelenmiştir. Bu zıtlık, siyah-beyaz yer döşemesi sembolizmine de benzerdir. Resim 16’da uçucu olan kartal ile olmayan kurbağa arasındaki fark ve bağ görülmektedir.

Hermesçi filozoflara göre, katı ve uçucu olma nitelikleri, işlemlere veya davranışlara uygulandığında, katının uçucu hale getirilmesi *analiz*, uçucu olanın sabitleştirilmesi ise *sentezdir*. Bu işlemler, tuzun bulunduğu her yerde bulunabilecek *Felsefe Taşının* aranmasında kullanılmıştır. Maddeden saf tuz elde etmeyi bilmek, *Felsefe Taşının* gizemini içinde barındırır (24).

Pike, sembolik üçlemeyi ve kimyanın bildiğimiz klasik işlemsel deyimlerini şöyle yorumlamıştır:

“İlk etapta, tamamen içsel olan işlem, kabadan narini ayırmak, yani ruhumuzu tüm önyargı ve alçaklıktan kurtarmaktır. Bu, felsefi tuzun, yani cıvanın bilgeliği ile kişisel yetenek ve çalışma ve hayati enerjiyi temsil eden kükürtün, ve iradenin gücünün kullanılmasıyla gerçekleşebilir.” (36)

Süreç ve Renkler

Siyah renk, malzemenin başarılı şekilde temel şekline ayrıştığını gösterir. Mantık olarak, *Büyük İş’te* görülecek olan ilk renk, siyahtır, çünkü hiçbir sembol taşımadan, mükemmel olmayanı gösterecek tek renktir. Beyaz, sembolik olarak dişile özdeştir, kırmızı ise eril ile. Bu renklerin anlamı göz önüne alındığında, tüm sürecin siyah, beyaz ve kırmızıdan oluşması beklenmektedir. Simyacılar renk listelerini oluştururken, dişinin nötüre, erilin de dişiyeye üstün olduğu inancını yansıtmışlardır (23).

Simyada, *Platon döngüsü* denilen kavrama göre, elementler arasında sürekli bir dönüşüm vardır. Ateş havaya, hava suya, su toprağa ve toprak da ateşe dönüşmektedir. Bazı simyacılar üç prensip ile dört elementi birleştirmeye çalışmışlar ve aşağıda özeti verilen sonuca varmışlardır (38).

Kükürt Toprak (*Görünür, Katı*)

(Sabit) Ateş (*Gizli, Sübtıl*)

Tuz Ether

Cıva Su (*Görünür, Sıvı*)

(Uçucu) Hava (*Gizli, Gaz*)

Burada dikkat edilmesi gereken bir nokta da, simyada her sıvının su, her

katının toprak, her gazın hava ve her ısı kaynağının da ateş olarak adlandırılabilirdir.

İlk madde ile uygun zamanda çalışmaya başladıktan sonra gelen aşama, hasta olan metalin temizlenmesi, arınması işlemidir. Bunun için gizli ateş, *ignis innaturalis* gerekmektedir. Bu, *elleri ıslatmayan su* ya da *alevsiz yanan ateş* diye açıklanmaktadır.

Bütün bu hazırlıklardan ve Hermetik olarak kapatılmış bir kap içine, ya da yaygın adı ile *filozofik yumurtanın* içine konduktan sonra, tıpkı kuluçkada olduğu gibi sabit bir sıcaklıkta beklemek üzere *Athanor* adı verilen fırının içine konur. Yumurta aynı zamanda yaradılışın da bir sembolüdür.

Burada da görüldüğü gibi, pratik simya ile ezoterik simya arasında büyük bir paralellik vardır. Adayın yetişebilmesi için, içinde *yakmayan bir ateş* olması gerekmektedir. Hermetik kap, dış etkilerden uzaklaşmayı temsil etmektedir. Yumurta sembolizmi ise, zaten adayın yeniden dünyaya geleceğini göstermektedir.

Bazı simya metinlerine göre de, *Materia Prima* içinde, cıva ile ifade edilen *pasif prensip* ile kükürt ile ifade edilen *aktif prensip* vardır. Bu iki madde yumurtanın içinde etkileşime girerek, ölürler. Bu ölümden siyah *Bilge Cıvası* doğar ki, bu aşamada henüz mükemmel bir metal değildir. Ancak daha sonra, beyaz olan açığa çıkar. *Albedo* diye adlandırılan bu beyazlık aşamasında, *Rosa Alba*, *Beyaz Gül* ortaya çıkar. Bu aşama, kırmızı olan *Bilge Kükürtü* ile tamamlanır. Nihai aşama ise, kırmızı kükürt ile beyaz cıvanın birleşimidir ki, işte bu kutsal birleşme sonucu, *Felsefe Taşı* elde edilir.

Simyada Hayvanlar

Hava, su, ateş ve topraktan oluşan dört element arasında, toprakta yaşayan ve bu elementlerin özelliklerini taşıyan canlılar bulunmaktadır. Ateş ile ilgili olarak da, su kertenkelesi salamander ve Kur'an da adı sık geçen cinler vardır.

Simyada salamander ateşin hayvanıdır (56). Bunun, Abdülkadir Ceylani'nin, *Fethurabbani* adlı eserinde ettiği duada geçen *semender* ile paralelliği şaşırtıcıdır:

“Eğer belâların ateşine atılmamız mutlaka gerekiyorsa, bu takdirde bizi o ateşte bir *semender* yap. O *semender* ki, ateşte yaşar, orada sükûnet bulur. Ateş ise ona zarar vermez, onu yakmaz.”

Siyah karga veya kuzgun, çoğunlukla kalsinasyon ile ilişkilendirilir, çünkü calcine denilen malzeme ısıtıldığında, çoğunlukla, karga kanadına benzeten karbonize olmuş parçalar kalkmaktadır.

Yoğuşma süreci, cıvanın içindeki dişi ve eril, uçucu ve sabit elementlerin ayrışması amacını taşır. Bu elementlerin bir evlilikle birleştirilmeleri gerekir, ancak her gelin ile damadın yaptığı gibi, önce kendilerini temizlemeleri gerekmektedir. Simyacıların, aynı metalin içinde bulunan, benzer ile zıt arasındaki bu amansız mücadeleyi sonlandırması gerekmektedir. Bu işlem *kuğu* ile sembolize edilir. Aristo'ya göre kuğu, kendi cinsi ile amansız bir mücadele içindedir.

Güvercin, *Opus Magnum'un* tamamlanmasını sembolize eder ve *Phoenix* (anka kuşu) ile değişimli olarak kullanılır. Simyacıların kuşları sembol olarak seçmelerindeki ana neden, kuşların yaşam alanı olarak hava elementini kullanmalarındadır. Kuşlar, dünya ile gökler arasında haberci vasfını taşırlar. Kuşların uçuşlarını gözlemleyen simyacılar, onlarda insan ruhunun gelişmesini görmüşlerdir. Yukarı doğru yükselen ışığı arayan ruh, toprağa bağlı insan bedeninin kısıtlamalarından kurtulur. Güvercin, karga ve anka kuşu, güzellik ve kötülüğün; ışık ve karanlığın çatışmasından doğan güzelliği simgeler.

Kaplumbağa, putrefikasyon için daha iyi bir sembol oluşturur. Çürüyen kütle, yavaşça gal olarak ayrışır ve madde siyah bir kütleyle dönüşür. Bu safha için bir diğer sembol de ejderhadır. Simyacılar göre ejder, işin ilk ve son safhasında oluşur. İşlemin ortasında aniden ortaya çıkan renk cümbüşü, ya da tavus kuşunun kuyruğu, kimi zaman işlemin sona erdiği şeklinde, yanlış yorumlanabilir.

Beyazlaşma safhası, genelde *Büyük İş'in* başladığına işaret eder. *Prima Materia'nın* ısıtılması ve kalsine olması *kuru yöntem*, aylar boyunca ağır bir şekilde çürüyerek ayrıştırılması ise *ıslak yöntemdir*. Albedo aynı zamanda Helios, yani güneşin kardeşi olan *Aurora* ile de sembolize edilir. (Resim 27) *Aurora'nın* adının, *aurea hora'dan* yani '*altın zamanı'ndan* geldiği söylenir. Aynı zamanda sabah yıldızı, Venüs ya da Aphrodit ile de sembolize edilir. Eski zamanlarda sabah yıldızı aynı zamanda Lucifer ile özdeşleştirilmiştir.

İncil'de Petrus 1:19'da, "... *gün gelene kadar sabah yıldızı kalplerimizde yükselir,*" denmektedir.

İncil'de Kehanet 12:16'da İsa, "*Ben parlayan sabah yıldızıyım*" der.

Jesaja 14: 12'de, günahkâr Babil Kralı Jesaj'a, "*Sen nasıl cennetten düştün, sen sabah yıldızı, sen şafağın oğlu, nasıl düştün dünyaya insanların hâkimi?*" diye sorar.

Simya açısından Lucifer ve cıva aynıdır. Sonuç olarak İsa, Hz Ali, Hızır, Hermes ve Toth'un aynı kişi olduğu söylenebilir.

Aphrodit ve Venüs, sabah yıldızı olarak, sürecin Albedo safhası ile özdeşdir. Aphrodit, Kronos tarafından erkeklik organı kesilen Uranüs'ün, denize düşen erkeklik organından doğmuştur. Jung'a göre Aphrodit imajı, *Anima archetipi* ile özdeşdir. Sabah Yıldızı' nın bir adıda, Zühre'dir. Zühre yıldızı Alevi cemlerinde önemli yer tutar. Cem ayinlerinde Hz. Ali'nin Zühre Yıldızı, yani Venüs olduğu anlatılır. Bunu, Hz Ali'nin simya sürecinde Albedo'yu sembolize ettiği şeklinde yorumlayabiliriz.

Sembolizm, *Felsefe Taşı'nı* oluşturan üç simya prensibinin teorisini göstermektedir. Cıva, kükürt ve tuz - *Felsefe Taşı'nın* bileşenleridir. Aynı zamanda azoth da öyle. Tepe noktası, iki temel prensibin, güneş ve ay, kral ve kraliçe dualitesinin *conjunctio oppositorum'unu* temsil eder ki, iki sütun ve güneş veya Kabala'daki üç sütun da bu anlama gelmektedir. Simya, *Materia Ultimanın*, yani *Felsefe Taşının* üçlü karakteri, yani üç prensip ile dualiteyi ve bunların yanı sıra, eski felsefenin dört elementi olan, ateş, hava, su ve toprağı da geniş şekilde kullanmıştır.

Ruhsal simyada *Büyük İş'in* başlangıç noktası, karga, ya da bazen saksagan ile sembolize edilir. Bu, simyacının, meditasyon yoluyla duyuların dış dünyasından çekilerek, kendi iç alemiyle karşılaşmasının ilk aşamasını ifade eder. Zira, ruhun iç dünyası başlangıçta karanlıktır. Bu yüzden, simya metinlerinde bu aşama, *kararma*, *nigredo* deneyimi olarak geçer ve çoğunlukla bir ölüm süreci olarak resmedilir. Örneğin, *Caput mortum'daki* ölünün başı ya da bazı simyasal tasvirlerde yer alan, elinde deney şişesiyle ölmekte olan simyacı gibi. Kara karga sembolü ile, insanı fiziksel bedenine hapseden fiziksel duyular dünyasından, bilinç dünyasına çıkış anlatılmaktadır.

Bir sonraki adım, genellikle beyaz kuğu ile ifade edilir. Burada simyacı, ışıkla dopdolu olarak, iç alemini deneyimlemeye başlamıştır. Bu ilk ışık, çoğunlukla gerçek aydınlanma ile karıştırılmaktadır. Oysa ki, bu yalnızca etherik dünya ile ilk bilinçli karşılaşmadır. Birçok ruh için bu, fiziksel duyu deneyimlerine kıyasla, öylesine güçlüdür ki, parlak, bembeyaz bir ışık olarak tasvir edilir. Kuğu, uçarken pek görmediğimiz bir kuştur, o daha ziyade suyun yüzeyinde tüm zerafetiyle süzülür. Bunun ruhsal karşılığı, iki dünya arasında yer alış, ya da fiziksel dünya ile etherik sınır oluşturmasıdır.

Tavus kuşu aşamasında, simyacı, astral alemin içsel deneyimlenmesine başlamıştır. Bu deneyimleme, önce uçuşan, kayan bir renk cümbüşü şeklindedir. Bu deneyim simyada, genellikle tavus kuşunun kuyruğundaki gibi, renk tayfı olarak tasvir edilir. Söz edilen bu beş aşamada, dönüm

noktasına tavus kuşu ile ulaşılır. Bu ana kadar simyacı, etherik güçler ve astral beden gibi, önceden de bilincinde olduğu varlığının çeşitli yanlarını deneyimlemiştir.

Ruhsal güçler üzerindeki bu yoğun çalışma, pelikan figüründe mükemmel ifadesini bulmaktadır. Pelikan, gagasıyla kendi göğsünü gagalarken ve yavrularını kendi kanıyla beslerken resmedilmiştir. Burada, simyacının iç alemiyle ilişkisinde bir fedakârlık evresine girdiği anlatılmaktadır. Simyacı, kendi ruh gücünü kendi beslemelidir. İnsanın kendi öz benliğine ilişkin düşüncesi değişmeli, dönüşmeli ve gelişmekte olan ruhsal benliğine feda edilmelidir. Bu ise, insanın iç kaynaklarını zorlayan ve kaçınılmaz olarak acı veren bir deneyimdir. Bu ruhsal bağlamdaki pelikan, ilk simyacılar tarafından da kullanılan İsa deneyiminin son derece geçerli bir tasviridir.

Anka kuşu ile ruhsal gelişim süreci tamamlanır. Anka kuşu, aynı zamanda üzerinde kendini yakarak yok ettiği, yuvasını yapar. Ardından, kendi küllerinden, dönüşmüş olarak yeniden doğar. Burada, simyacının ruhsallaşma deneyimini görüyoruz. Simyacı, kendi benliğini öylesine bütünleştirmiştir ki, artık bir temel olarak fiziksel bedenine bağlı değildir. O, artık ruhsal olanın güvenli zeminindedir. Bir anlamda, kendi ruhsal iç benliğine, *Felsefe Taşı*'na ulaşmıştır.

Kozmik Yumurta

Yunan mitolojisinde 'Yaradılış' ve 'kozmetik yumurta' ilişkisi, yalnızca *Orfik Yaradılış Miti*'nde işlenir. Sonsuzluğun içerisinde, tek yaratılan, gümüş renkli dev bir kozmik yumurtadır (Resim 18). Kozmik yumurta çatlar ve içerisinden, adı 'ilk doğan' anlamına gelen, *Protogenes* doğar. Yumurta kabuğu ikiye ayrılarak, yeryüzü ve gökyüzünü oluşturur. *Protogenes*, başka birçok isimle de bilinir. Bunlar arasında, Phanes, ışığın tanrısı; *Epicapaeus*, 'akıl ve gücün merkezi' sayılabilir. *Protogenes*'den tanrıça *Nyx*, yani 'gece' doğar. Bu, bir anlamda diyalektik bir açıklama olarak da kabul edilebilir, zira ışık tanrısı olan *Protogene*, kendi karşıtı olan gece tanrıçası *Nyx*'ı doğurmuştur. Bu ikisinin birlikteliğinden de, sentez olarak, diğer tanrılar, *Gaea*, yani 'dünya' ve *Uranos*, yani 'gök' doğmuştur. *Uranos* ve çocukları arasındaki mücadeleler mitoloji bölümünde detaylı olarak anlatılmıştır.

Orfik Yaradılış Miti, kozmik yumurta kavramına dayanır. Başlangıçta, Yunanlıların *Kronos* dedikleri zaman evresi vardır. Hiçbir şeyin bulunmadığı ve yaşlanmadığı bu döneme, 'yaşlanmayan zaman' ya da *Aeon* da denir. Bu devirde, *Kronos* ile birlikte, adı 'ihtiyaç' anlamına gelen, *Adrasteia* veya *Anante* yaşamaktadır.

Kronos veAdrasteia'nın birlikteliğinden, ölümsüz ruh, Aether ve madde, Chaos oluşur. Zaman ve ihtiyaçtan doğan bir üçüncü varlık ise, karanlık; Erebus'dur. Bu ölümsüz varlıkların birleşmesi sonucunda ise, Kozmik Yumurta oluşur.

Mısır, Pers ve Hint mitolojilerinde de yumurta, yeni bir hayatın sembolüdür. Dev gümüş rengi yumurtanın çatlaması sonucunda *Protogonus* doğar. *Protogonus'un* Türkçe karşılığı ise, *Erdoğan'dır*. Bir neo-Platonist yazara göre, yumurta ikiye ayrılır ve her iki yarım kabuk, yeri ve göğü oluşturur.

Protogonus, aynı zamanda *Phane*, ışık tanrısı; *Ericapaeus*, güç tanrısı ve *Metis*, zekâ tanrısı'dır. *Protogonus*, aşk tanrısı *Eros* ile özdeşleşmiştir. İlk güneş tanrılarında olan *Phanes*, altın kanatlarla sembolize edilir ve mükemmel ışığı yayar.

Protogonus, Tanrı olarak kabul edilse de, aslında androjen bir varlıktır. Tek başına *Nyx' i*, yani geceyi doğurmuştur. Cennetin ilk efendisi *Protogonus'dur*. Daha sonra kızı *Nyx'den Gaea ve Uranus* isimli çocukları olmuştur. *Orpheus* mitlerine göre, insanlığın altın çağını *Protogonus* yaşamıştır. *Kronus'un*, babası *Uranus'u* devirmesi, mitoloji bölümünde anlatılmıştır.

Paul Mus, önemli bir çalışmasında, *Suttavibhanga'nın* şu metni üzerine dikkat çekmiştir:

“Buda, ‘bir tavuk, sekiz veya on veya oniki yumurtladığında ve bunların üzerine yatıp, onları sıcak tuttuğunda ve yeteri kadar kuluçkada kaldığında, bu yumurtalardan birinin kabuğunu pençeleriyle ve gagasıyla kırarak, çıkan ilk civcive en büyük mü, yoksa en küçük mü denilmektedir?’ diye sormaktadır. Saygıdeğer Gautama, ‘Ona en büyük denilecektir, çünkü en yaşlılarıdır.’ ‘Ey Brahman, cehalet içinde yaşayan ve bir yumurtanın içine kapatılmış ve hapsedilmiş varlıklar için de aynı şey söz konusudur; ben cehalet kabuğunu kırdım ve dünyada Buda'nın mutlu evrensel yüceliğini bir tek ben elde ettim. Böylece ey Brahman, ben tüm varlıklar arasında en büyük ve en soylu olanıyım.’ demiştir.” (14)

Paul Mus'un dediği gibi, “Yanıltıcı bir basitliğin hayal oyunu. Onu anlamak için, Brahman grubuna katılmanın, ikinci bir doğum olarak kabul edildiğini hatırlatmak gerekir.” Kabul edilenlere verilen en yaygın ad, *dvija'dır*, iki kez doğmuş *Dionysos* gibi. Oysa yumurtadan doğdukları için, kuşlar, yılanlar ve benzerleri de aynı adla adlandırılmaktadır. Yumurtanın yumurtlanması, ‘birinci doğum’, yani insanın doğal doğumu sayılmaktadır.

Yumurthanın kırılması ise, kabul ayininin doğaüstü doğumuna tekabül etmektedir.’

Resim 18’de Hildegard von Bingen’in, evreni, kozmik yumurta halinde düşünüşü görülmektedir. Kozmik yumurta, beklenmedik bir biçimde, Yezidiler’de de karşımıza çıkar. Dünyanın yöneticisi *Melek Tavus* ya da *Azazel*, dünyayı, daha önceden kendi ruhunu içine yerleştirdiği kozmik bir yumurthanın dağılmış parçalarından meydana getirmiştir.

Athantor, Simya Fırının İnşası

Zosimos, Hz. Musa’nın kardeşi Meryem’in de simyacı olduğunu ve Yahudi Mary adı altında yazdığını belirtmektedir. Yahudi Mary yazılarında, bir kutuyu sıcak küller arasına veya gübre içine koyarak, muntazam dağılımlı bir sıcaklık elde etmeyi ve simya ocağı oluşturmayı anlatmaktadır. Günümüz mutfaklarında kullanılan bain-marie kapları, onun bu çalışmalarının ürünüdür.

Simyacıların laboratuvarları, *Laboratorium*, çalışma ‘*labor*’ ve ‘*oratorium*,’ mabet, dua edilen yer kelimelerinin birleşiminden oluşur (Resim 19). Bu laboratuvarların ortasında bulunan simya ocağı, teori, pratik ve çalışma arasındaki bağlantıyı ifade eder.

Simya sürecinin yedi evresi, çıraklara basit olarak anlatılırken, bir konuda mutlak gizliliğe uyulur, o da simya sürecinin, içinde gerçekleştiği aygıttır. Bu aygıt gizli hazinelerin anahtarıdır.

Simya ocağı da, aynı şekilde bu birleşmeyi temsil eder. Bu alete ‘kozmetik fırın’ denilmesinin sebebi budur.

Hermetik dünya görüşü, 1477’de ölen Thomas Norton’un şemasında özetlenebilir (Resim 20). Bu, yalnızca ‘kâinatın planı’ değil, aynı zamanda simya ocağının da planıdır. Bu şemanın kalbi *şeytandır*. En alt dikdörtgende *kaos*, karanlık, büyük boşluk vardır. Kalbinde de ‘*ateşe dayanıklılık*’ yatar. Bu krallık, dört küçük üçgene ayrılmıştır. Bu üçgenler, toprak, su, hava ve cennettir. Ortasında, cennete yarı yol mesafede, insan vardır. Çünkü, ruh ve hikmetin özü Tanrı’dır. İnsanın üzerinde bulunan *coelim’in* bir diğer adı da *sekinah*, ya da *quintessence*, yani Tanrı’nın rahmetidir. Üçgenin tepe noktası, Tanrı’ya ve cennete ulaşır. Bu, aynı zamanda dünyanın arketipini oluşturur. Ortasında sonsuz olan Tanrı vardır. Sınırlı iyilik, altta bulunan üçgenin özelliğidir. Üçgenin açılı kükürt, tuz ve civadır; yani ruh, beden ve akıldır. Dünya, işte böyle yaratılmıştır. Bu hiyerarşik yapı, Eski Mısır, Pers ve Babil dünya mimarisi ile aynıdır. Tümünün bir kesitini aldığımızda, karşımızda bir tür *Athantor* belirir (Resim 20).

Katolik mistisizminde, insanın bedeni kirli ve özürlüdür, yani *impure'dur*. Adem'in bedeni çözelmiştir. Ancak kurtarıcının bedeni, her insanın içinde gizlidir. Bu *vitriol'un* da ana felsefesidir. Adem'in çürümüş bedeninden, sonsuz bir hayat için tohum filizlenir. Günah olmadan, kurtuluş olması; ölüm olmadan, yeniden dirilme olması mümkün değildir. İnsan, sonsuz berraklığa ulaşmadan önce, mezarın karanlığına inmelidir.

İncil'de Paul (I Cor. 15; 36):

“Gördüğün o şey hızlanmadı, ölümünün dışında.” demektedir.

Mevlana da *Mesnevi'sinde*, çok şaşırtıcı bir benzerlikle, “ .. Bu riyazatlar, bu cefa çekmeler ocağın posayı gümüşten çıkarması içindir. İyinin ve kötünün imtihanı, altının kaynayıp, tortusunun üste çıkması içindir.” demektedir (63).

Ausbanipal Kütüphanesinden kalma bir Asur metninde, simya fırının inşaaşı şöyle tarif edilmektedir:

“Bir maden filizi fırınının temelini atmak istersen, şanslı bir ayın uygun bir gününü bekle ve fırının temelini yap. Fırında çalışırken onlara bakmalı ve sende fırında çalışmalısın, embriyonları getirmelisin... Oraya bir başkası, bir yabancı girmemelidir ve temiz olmayan bir kişi onlara görünmemelidir. Maden filizini fırına koyduğun gün, embriyonların önünde bir kurban sunmalı, bir kap çam reçinesi koymalı, bina çukuruna dökmelisin.

“Ocağın altındaki ateşi yakmalı ve maden filizini fırına koymalısın. Fırının yanına getireceğin insanlar arınmış olmalı, ancak ondan sonra yaklaşımlarına izin verebilirsin. Ocakta yaktığın odun, Ab ayında kesilmiş günlük ağacından olmalıdır. Bunlar kabukları soyulmuş büyük kütükler olmalı ve rastgele değil; deriye sarılarak konulmalıdır. Ocağa atacağın odun işte böyle olmalıdır.”

Bu belge, Babillilerin metalurji sanatının kutsal niteliği konusunda hiç kuşku bırakmıyor (13).

Athamor, yani üç kuleli simyacı fırınına, *kozmik fırın* da denmektedir. Bu fırın öyle inşa edilmelidir ki, haftalar boyu kesintisiz ve sabit ısı sağlamalıdır. Bir diğer önemli konu da, fırının, işlemler sırasında meydana gelen renk değişimlerinin izlenebileceği küçük bir cam penceresi olmasıdır. Zira, renk değişimleri her bir evrenin başlangıç ve bitişini belirttiği için, simyacıya ateşi kontrol etme imkanı verir (Resim 17).

Resim 21'de Gülhaç Örgütünün kurucusu Cristian Rosenkreutz'un sekizgen biçimindeki mezar odası görülmektedir. Bilindiği gibi sekiz, kâinatın sayısı olduğu için, mezar tüm evreni temsil etmektedir. Odanın,

yemin kürsüsünün hermetik olarak kapatılmış bir kabın üst kısmı olduğu, kesitte görülmektedir. Rosenkreutz'un mezarı, bu kürsünün altında yer almaktadır. Ceset, başını cennette kaldıracaktır. Karga, *nigredo*, yani çözülmenin başladığına işaret etmektedir. Siyah karga, eti kemikten ayırır, bu sırada ruh ve akıl resimde küçük kuş canavarlar olarak gösterilen vücudu, son nefesle birlikte terk etmişlerdir. Hiram'ın yeniden doğması için ölmesi, vücudunun etinin kemikten ayrışması, ruhu ve aklının bedenini terk etmesi, başka bir deyişle bedensel olan şeylerin ölmesi gerekmektedir. Tarih öncesi kitaplarda anlatılan haliyle, Rosenkreutz'un mezarı da aslında bir athanor'dur.

Nar ve Nur bölümünde de değinildiği üzere, Semâi dinlerdeki cennet-cehennem inancı ile athanor'un benzerliğine dikkat çekmek gerekir. Herkesçe bilinen cennet ve cehennem arasında, daha az bilinen Berzah yer alır. Cennet-cehennem-berzah üçlüsü ile simya ocağı benzerlikler taşır.

İslam alimi Geylâni, *Fethurabbani* adlı eserinde, Kıyamet Günü istisnasız tüm insanların cehennemden üzerinden geçeceğini ve ancak hak edenlerin sağ ve salim kalabileceğini şöyle anlatmaktadır:

“Sizden hiçbiriniz müstesna olmamak üzere, mutlaka oraya (cehennem) uğrayacaksınız. Bu Rabbin kat'i olarak aldığı bir karardır.”

Meryem Sûresi, 71.ayet

Ancak Allah, cehenneme buyurur ki,
“Ey ateş, serin ve selâmet ol.”

Enbiya Sûresi, 6.ayet

Yunan ve Roma Mitolojileri ve Simya

Newton, ilk zamanlardan bu yana “*Tanrının, gerçek din ve doğa felsefesi gizlerini birkaç seçkin kişiye öğrettiğine, sonradan bu bilgilerin yitirildiğine, ancak kimi bölümlerinin yeniden bulduklarına ve masallara, mitolojik öykülere karıştıklarına*” inanıyordu (59).

Mitolojiye uyarlanmış Hıristiyan düşüncesinin, bir sonraki yüzyılda en garip ve en değerli yapıtı, *Fransiskan* tarikatından John Rideqall’ın, yenilenmiş *Fulgentius Metaforalis*’i, yani *Filgenti Kitabı*’dır. Kitabın bölüm başlıkları, tanrılar ve erdemlerin karşılıklı olarak özdeşleştirilmeleriyle belirlenmiştir. Şöyle ki, *Satürn, ihtiyattır*, bu erdemi oluşturan unsurlar bellek, zekâ ve ileriye görmedir. Ridewall, *Satürn’ün çocuklarını*, sırasıyla *Iuno*, ‘*Memoria*’, yani, Bellek; *Neptunus*, ‘*Intelligencia*’, yani İdrak ve *Pluto*, ‘*Providencia*,’ yani Basiret olarak görür. Bu tanrıların nitelikleri, temsil ettikleri kavramlardan kaynaklanır. *Iuno’nun* peçesi, Bellek’in hep canlı tuttuğu günahın utancını saklamaya yöneliktir. Onu taçlandıran gök kuşağı, anımsama ve pişmanlıkla elde edilen, Tanrı ile uzlaşmanın işaretidir. Elinde tuttuğu asa ise, Bellek’in bir başka iyiliğini, bağışlanmış ruhun artık kendine sahip olduğunu anlatır.

Eski Etrüsk Tanrısı *Volcan*, yani *Ateş Tanrı*, sonraları Yunanlıların *Hephaistos*’uyla bir tutulmuştur. Döküm sanatının temsilcisi olarak *Volcanus Mulciber*, yani *Eritici Volkanus* adıyla bilinir. *Zeus* ve *Hera*’nın oğludur. *Volcan*, *Zeus* ile olan kavgalarının birinde, cennetten *Lemnos*, yani Girit adasına düşer. Etna dağının altında bir demirci ocağı olduğu söylenir. Burada *Kiklop*’lar ona yardım ederler. Tanrıların bekçisi olsun diye *Dionysos* onu *Olimpos*’a götürür. Orada, *Agamemnon*’un asası ile *Achille*’in zırhını yapar.

Satürn, Tarım Tanrısı’dır. *Zeus*’un babası *Kronos* ile bir tutulur, *Rhea*’nın eşi ve *Jüpiter*’in babasıdır. *Satürn*’ün yer altına atılıp, *Jüpiter*’in egemen olması ile *Mutlu Çağ* son bulur.

Kronos-Saturnus figürü Büyük Yıkıcı’yı, Zamanı, yani aynı şekilde ölümü (putrefactio) ve yeniden doğuşu simgeler. Zamanın simgesi *Saturnus* çoğunlukla elinde terazi ile temsil edilir. Hermetizm’de ve simyada terazi önemli bir semboldür (13) (55).

Evrenin temel güçlerinden biri olan *Eros*, daha sonra *Aphrodit* ve *Ares*’in oğlu ve annesinin insanlar yanındaki habercisi sayılmıştır.

Doğrusu başlangıçta, *sonsuz uçurum*, yani kaos vardır, daha sonra da Yer, yani *Gaia* ve Aşk, yani *Eros* olur. *Gaia*, kendisine eşit ve kendisini tamamen

kaplayacak biçimde yıldızlı Gök'ü, yani *Uranos*'ü doğurur. *Gaia*'nın *Uranos*'la birlikteliğinden altı erkek, yani *Titanlar*, altı kız, yani *Titanidler*; tek gözlü *Kiklop*'lar; yüz kollu *Hekatonheir*'ler doğar. Babaları *Uranos*, bu canavar çocuklarını sevmez ve bazılarını *Gaia*'nın derinliklerine gömer ve bundan huzur duyar, oysa *Gaia* acı içindedir. Çocuklarına haksızlık edildiğini düşünerek, cezalandırılmayan kardeşlerden yardım ister. Kardeşlerinin öcünü almayı yalnızca *Kronos* kabul eder. Bir kurnazlık tasarlar ve diğer kardeşleri ayaklanmaya teşvik eder. Korku hepsini sarar. *Kronos*, annesinin yaptığı bağcı bıçağıyla babasının cinsel organını keserek denize atar. Böylece ölümsüz tohumundan *Aphrodit* doğar. *Aphrodit*, adı 'köpükten doğmuş' anlamındadır. *Kronos*, erkek ve kız kardeşlerini *Gaia*'nın derinliklerinden kurtarır. *Uranos*'un yarasından akan kandan ise, *Erinya*'lar ve Devler doğar. *Erinya*'lar, başlarında saç yerine yılanlar bulunan, gözlerinden yaş yerine kanlar akan yaratıklardır. Görevleri ise kötülere cezalandırmaktır. *Kronos*, yani *Satürn*, oğlu *Jüpiter* kendisine karşı ayaklanıncaya kadar, yönetimi kız kardeşi *Rhea*, yani *Ops* ile birlikte elinde tutar. *Kronos*, oğullarından birinin kendisini devireceğini bilir. Kaderin önüne geçmek için, ne zaman bir çocuğu olsa, onu doğar doğmaz yutar. *Rhea*, altıncı çocuğu olan *Jüpiter*'i doğurduğunda, kocasına kumaşlara sarılı bir taş parçası yutturur ve böylece kurtardığı *Jüpiter*'i gizlice Girit'e yollar. *Jüpiter* büyüyünce büyükannesi *Gaia*'nın yardımıyla diğer beş kardeşini *Kronos*'un karnından çıkarır.

Bunun ardından, *Kronos* ile *Jüpiter* ve kardeşleri arasında büyük bir savaş başlar. Bu savaşta neredeyse Evren yıkılır. Sonunda, gökyüzü, yeryüzünü yener. *Jüpiter*, kardeşleri ve çocuklarıyla birlikte iktidara el koyar.

Kronos, Evren'e egemen olur olmaz; *Hekatonkheirleri* tekrar *Tartaros*'a sokar. Kız kardeşi *Rhea* ile evlenir. *Rhea*'dan *Hestia*, *Demeter*, *Hera*, *Hades*, *Poseidon* ve *Zeus* dünyaya gelir. *Kronos*, *Zeus*'u da hemen yutmak ister. Zira *Gaia* ve *Uranos*'dan öğrenmiştir ki, gücüne rağmen kaderinde öz oğlunun boyunduruğu ile karşılaşmak vardır. Ne var ki, *Zeus*'u doğuracağı gün, *Rhea*, ebeveyninden oğlunu saklamak için yardım ister. *Gaia* çocuğu Girit'e kabul eder. Çocuk orada büyür. Büyükannesinin yardımıyla *Zeus*, babasına ilaç içirir, ilaç ona çocuklarını kusturur. Ardından, *Kikloplarla Hekatonkheir*'leri kurtarır. Onlar da kendisine yıldırım ve şimşekler sunarlar. *Kronos* tarafından yönetilen *Titanlarla*, başta *Zeus* olmak üzere, *Rhea*'nın *Olimpos*'a yerleşmiş çocukları arasında yıllarca sürecektir olan korkunç bir savaş başlar. Ölümsüzlerin ayrıcalığı olan nektar ve ambrosia'ya karşılık, *Olimpos*'lular *Yüzkolluların*, yani *Hekatonheir*'lerin yardımını sağlarlar. Devlere karşı

savaşta *Poseidon* Kos adasının bir kısmını uçuruma atarken, devler taş üstüne taş yığarak *Olimpos*'a ulaşmaya çalışırlar.

Yüzkollular, güçlü ellerinde koca koca kayalarla ölümüne savaş içinde, *Titanların* karşısına dikilirler. Öte yandan, *Titanlar* da kendi saflarını güçlendirmektedirler. Ve uçsuz bucaksız, çepeçevre ve korkunç deniz yankı vermektedir. Yüzkollular *Titanları* yerin altına göndermeyi başarırlar. *Titanları* yendikten sonra Tanrılar, *Herakles'in* yardımı ile devlere meydan okur ve kazanırlar. *Gaia*, *Tartaros'la* evlenir ve *Zeus'un* alt edeceği bir canavar olan *Typhon'u* dünyaya getirir. Tanrılar zafere ulaşınca, iktidarı paylaşırlar. Böylece *Poseidon* denizi, *Hades* yeraltı dünyasını, *Zeus* ise göğü ve bütün evrenin egemenliğini elde eder.

Yaradılış mitlerinde yer alan çok sayıda akraba evliliği göz önüne alındığında, dünyamızın bugünkü zekâ seviyesi anlamak daha kolaylaşıyor.

İnsanlığın Beş Çağı

Kronos'un gökte saltanat sürdüğü zamanlar, ilk çağ sayılır. Bu çağda, tanrılar insanı yaratırlar ve *Hesiodos'a* göre, ölümsüzlerin yarattığı ilk soy, altındır. Altın çağın insanları sadece erkeklerden oluşur. Bu insanlar yüreklerinde bir kaygı taşımadan yaşarlar. Toprak, kendiliğinden onlara meyvelerini bol bol sunar, yaşlılık nedir bilmezler, acı ve keder diye bir şey yaşamazlar. Bu soyun insanları, kısa ömürlerini tanrılar gibi geçirir, şölenler içinde yüzerler, akılsızca bir aşırıktan sakınmazlar. Uykularında huzur içinde öldüklerinde ise, ruhları insanların koruyucusu olur. *Zeus*, onları ölümlülerin koruyucu meleklerine dönüştürür.

Altın soyundan bıkan tanrılar, bu kez gümüş soyunu denerler. Bu soy, ilk yüzyılını çocuk olarak ve kaygıdan uzak geçirir. Gençliğe ayak bastıklarında ise, fazla ömürleri kalmamış olur. Gümüş soyunun insanları akılsızdır, bu yüzden hep birbirlerine girerler. Onlar da ölümlüdür ama ölünce ruhları da ölür. Ölümsüzlere bir kült sunmayı reddetmelerine öfkelenen *Zeus*, onları gömer ve *Ölümler Ülkesi'nin* mutlu perileri yapar.

Ardından *Zeus*, Tunç soyunu yaratır. Bu soyun tek kaygısı savaştır, taş yürekli yaratıklardır. Arkalarında hiçbir şey bırakmadan, birbirlerini sonuna kadar kırıp, geçirirler. Bu düşüncesiz yaratıkların silahları da, evleri de tunçtandır.

Zeus, bu soyun ardından daha adil, dördüncü bir soy yaratır. Kahramanların ve yarı tanrılarının kuşağı olan bu soy, amansız savaşlarla erir. Kimileri Thebai önlerinde, kimileri Troya'da yok olur. Nihayet, *Zeus*, kalanlara *Mutlular Adası'nda* bir yer verir. Orada toprak, yılda üç kez ve bol

ürün verir, üstelik bal gibi tatlıdır. Bu yüce soyun insanları, şarkılara, destanlara, şiirlere konu olur. Adları günümüze kadar gelir.

Beşinci soy ise, demir soydur. Bu, şimdiki dünyamızın soyudur ve çok kötü bir çağdır. Bu soyun insanları kötüdür, sefalet ve acıyı bilirler. Ama kötülüklerine, yine de nice iyilik karışmıştır. Ancak *Zeus* bu soyu hor görecektir. Zira yıllar geçtikçe daha da kötüleşeceklerdir. Saygı ve Vicdan yerini terk ederek, Olimpos'a dönecektir. Kötülüğe karşı artık sığınak kalmayacaktır. Sonunda utanmanın ne olduğunu bilmez bir duruma geleceklerdir. İşte o zaman, *Jüpiter* hepsini yok edecektir.

Uygarlık düzeyleriyle büyük gurur duyan eski Yunanlılar, kahramanların, artık tamamlanmış bulunan altın çağa ait olduklarını düşünürler. Bir gerilemeyi ifade eden bu düşünceyi, Romalılar da benimsemiştir.

Roma mitolojisinde *Satürn*, tarım Tanrısıdır. Daha sonraki efsanelerde, oğlu *Zeus*, yani Roman mitolojisinde *Jüpiter* tarafından tahtından indirildikten sonra, İtalya'ya kaçan Yunan Tanrısı *Kronos* olarak da bilinir. *Satürn* burada, mükemmel barış ve mutluluk çağı olan, *Altın Çağ* boyunca hüküm sürer. Her yılın 17 Aralık günü başlayan *Saturnalia* festivalinde, yedi gün süreyle, *Altın Çağ* yeniden canlandırılır. Tüm işyerleri kapanır, tüm infazlar ve askeri faaliyetler ertelenir. Bu bir iyiniyet zamanıdır, ziyaretler yapılır, karşılıklı hediyeler verilir. Köleler serbest bırakılır, masada baş köşeye oturtulur ve sahipleri onlara hizmet eder.

Satürn, bolluk tanrıçası *Ops'un* kocasıdır. *Satürn'ün* çocukları, tanrıların hükümdarı *Jüpiter'in* yanısıra, evlilik tanrıçası *Juno*, denizler tanrısı *Neptün*, ölümler tanrısı *Pluto*, tohum tanrıçası *Ceres'tir*. Sanat tarihinde, *Satürn* genellikle sakallı olarak ve elinde bir mısır koçanı ya da orak ile betimlenir.

Klasik efsane ve şiirde, insanlık tarihi, çağlara ayrılır. İlk dönem, masumiyet ve mutluluk çağı olan *Altın Çağ'dır*. Bu çağda çatışma ve adaletsizlik yoktur. Bu çağda, *Kronos*, yani Romalıların *Satürn'ü* dünyaya hükmeder. Tarıma gerek yoktur, zira toprak kendiliğinden ve bolluk içinde insanların tüm ihtiyaçlarını üretir. İklim hep yumuşaktır. Bu çağı, daha az mutlu bir çağ olan *Gümüş Çağ* takip eder. *Gümüş Çağ'da*, insanlar yaşamak için çalışmak ve kendilerini korumak için evlerini inşa etmek zorundadırlar. Ardından gelen *Bronz Çağ'da*, insanlar daha vahşileşir ve birbirlerini öldürmeye başlar. Son çağ ise, şiddet ve suç çağı olan, *Demir Çağ'dır*. Tecavüz, saldırı ve savaş tüm dünyayı sarar. Adalet Tanrıçası *Astraea*, cennetten ayrılır ve Virgo yıldız kümesini oluşturur.

Yunan şair Hesiod, *İşler ve Günler* adlı eserinde, *Bronz ve Demir Çağ'lar*

arasına bir de *Kahramanlar Çağı* ekler ki, bu çağda Theba ve Troya savaşlarının kahramanları yer alır. Romalı şair Virgil ise, tanınmış pastoral şiiri, dördüncü *Bucolic*'inde, döngünün tamamlanışını ve bir gün bir çocuğun doğumuyla, yeniden barış ve mutluluğun *Altın Çağ'ına* girileceğini anlatır.

Ezoterik Yorumlar

Nuh Tufanı ve Kur'an

Nuh Peygamber ve Büyük Tufan, kutsal kitapların tümünde anlatılmaktadır. Nuh hakkında bilinmeyen bir detay ise, *Tekvin Apokrifası* ve Süryânice yazılmış olan *Hanok'un Kitabı*'nda yer almaktadır (53).

Eski dinsel metinlere göre, Nuh, Hermes'in torunu olan Lamek'in oğludur. Lamek, kendi oğlunun, uzun, dalgalı beyaz saçlı, pembe, beyaz tenli ve gözlerinde tüm evi baştan başa "güneş gibi kızartacak kadar gizemli" bir ışıkla doğduğunu görünce inanamaz ve, "Acaip bir oğlum oldu. O sıradan bir insan değil; o cennet meleklerinin çocuklarına benziyor, biçimi değişik, bizim gibi değil... bana öyle geliyor ki, o bizden değil, meleklerden..." der. Bunun üzerine karısı Berthanak: "Yüce Tanrı adına, ... sana yemin ederim ki, bu tohum senindir... Bu meyveyi sen ektin... ne bir yabancı, ne gözleyen, ne göğün oğlu..." diyerek yemin eder. Berthanak'ın yeminindeki gözleyen deyimi, *Nefihim*, yani *Düşmüş Melekler*'dir. *Hanok Kitabı*'na göre, Lamek, bunun üzerine babası Metuşallah'a danışır. O da, dünyadan çekilmiş, melekler arasında yaşayan, kendi babası Hanok, yani Hızır'a, ya da Hermes'e danışmaya karar verir. Hermes de bunun üzerine şöyle der:

"Ben bunu zaten rüyamda görmüştüm ve sana da bildirmiştim. Babam Yared'in zamanında, onlar (melekler) Tanrı'nın sözünü ki, -bu cennetin yasası idi, çiğnediler. Ve işte onlar günah işliyorlar ve emri çiğniyorlar; kadınlarla birleştiler ve onlarla birlikte günah işliyorlar, ve onların arasından evlendiler, kadınların çocukları oldu. ... ve ruhları olmayan, ama yalnızca vücutları olan devler dünyaya getirecekler. Orada büyük musibet olacak ... ve dünya tüm bu çürüyüşten... tertemiz yıkanıp, bir tufanla arınacak... Şimdi oğlun Lamek'e git, de ki, doğmuş olan oğlun gerçekten dürüsttür ve onu Nuh diye çağırсын, çünkü senden sonra o kalacak, o ve oğulları dünyaya gelecek ve çürümeden kurtulacaklar." (53)

Günahkâr Melekler, yani *Gözleyenler* veya *Nefihim*, Yahudi inancına göre, Tanrı tarafından gönderilen meleklerce hapsedilip, öldürüldüler. Tıpkı Hıristiyanlığı yayan Aziz Paul'un çarmıha baş aşağı gerilmesi gibi, asi meleklerin lideri Şemyaza da baş aşağı asılarak, öldürüldü. *Günahkâr Meleklerin* yeryüzünde yol açtıkları çürüme de Büyük Sel ile yıkanıp, yok oldu.

Kur'an'da, *Nuh Tufanı* sırasında suların köpürüp azması, tuğyan kökünden, tağa fiili ile fade edilmektedir (Hakka 11). *Tuğyan*, isyan ve

günahta sınır tanımayacak ölçüde ileri gitmek demektir. Fiziksel güçlerin, normal sınırları aşacak şekilde faal hale gelmeleri de tuğyan ile ifade edilmektedir. Kur'an, devrin zalimlerini, “zulme sapan, tuğyan edip, azan” bir kavim olarak anmaktadır.” (Necm 52) (34)

Muminun Suresi (23/74), 27. ayet'te de şöyle denmektedir (49):

“Bunun üzerine biz Nuh'a şöyle vahyettik: ‘Gözlerimizin önünde ve vahyimize uygun olarak, gemiyi yap. Emrimiz gelip tandır kaynayınca, ailenle birlikte, her türden iki çifti gemiye sok. İçlerinden, haklarında daha önce hüküm verilmiş olanları, dışta bırak. Zulmetmiş olanlar hakkında bana yakarıp durma. Onlar kesinlikle boğulacaklardır.’”

Hud Suresi (11) 36-49 ayetlerinde ise, aynı şekilde şu ifadeler yer alır:

“Bizim nezaretimiz altında ve vahyimiz gereğince gemi yap ve zulmedenler için bana affedilmelerini söyleme, çünkü onlar mutlaka suda boğulacaklardır. ...Nihayet emrimiz gelip de tandır kaynadığı zaman Nuh' a dedi ki; ‘Hayvanların her cinsinden erkek ve dişi olmak üzere ikişer çifti ve hakkında sözü geçenler müstesna aile halkını, bir de iman edenleri gemine yükle...’”

Nuh'a, ahşaptan, hassas ölçülere göre, üç katlı ve güverteli bir gemi yapması emredildi. Tufandan önce Nuh, karısı ve üç oğlu, *Shem*, *Ham* ve *Japheth* ile birlikte, her cins hayvandan bir çift alarak gemiye bindi. Tufan başladı. Tufanın bitiminden ve suların çekilmeye başlamasından beş ay sonra, gemi, İncil'e göre Ağrı dağına; Kur'an'a göre ise Cudi dağına oturdu. Nuh, suların tamamen çekilmesini birkaç ay daha bekledi. Sonra pencereyi açıp, tufanın bitip bitmediğini anlamak için kuzgunu yolladı, kuzgun dolaşıp, geri geldi (Tekvin 8:7). Bu, simyada sürecin başladığının işareti kabul edilir. Nuh bunun ardından, beyaz güvercini yolladı. Güvercin önce konmak için kuru bir yer bulamadı, ancak sonra ağzında zeytin dalı ile geri döndü. Bu da, sürecin tamamlandığının işareti sayılır (8).

Bütün bu anlatılanlar, Nuh'un gemisinin de bir athanor olduğunu belirtmektedir (Resim 22, Resim 23). Dünyadaki büyük athanor'un taşması üzerine, Nuh'a küçük athanor şeklinde gemi yapması emredilmiştir. Haluk Sanver Üstad, *Hiram Efsanesi* isimli eserinde şöyle yazmaktadır;

1738 tarihli Anderson Nizamnamesi'nde Noaşit'lerden bahsedilir. Anderson'a göre, Masonların ilk ismi *Noaşit'tir*. Dolayısıyla, Nuh Tufanı, Masonluğun geleneğinde de yer alır. Knoop ve Jones, 1678 tarihli Masonik dökümanlarda, Nuh geleneğinin izlerini bulmuşlardır. 17. yüzyılda yazılmış olan Nuh efsanesi şöyledir:

“Sam, Ham ve Yafes, babalarının ölümü ile kaybolan sırlarla ilgili bir şeyler bulabilmek amacıyla, babalarının mezarına gelirler. Hiçbir şey bulamazlarsa bile, ilk gördüklerini sembol olarak kabul etmeyi kararlaştırmışlardır. Mezarda, çürümüş cesetten başka bir şey bulamadılar, tutarak kaldırmayı denediler, ancak tuttukları parmak kopup ellerinde kaldı. O zaman cesedi, ayak ayağa, diz dize, göğüs göğüse ve yanak yanağa tutarak, kaldırdılar. ‘Baba, imdadımıza yetiş’ diye ağladılar. Bu aynı zamanda, ‘ey kutsal babamız, imdadımıza yetiş, çünkü yeryüzündeki babamız artık yok’ demektir. Ne yapacaklarını bilmeden cesedi kenara dayadılar.

“Birincisi, – ‘Bu kemikte ilik var’ dedi.

“İkincisi, - ‘Kemik kurumuş’,

“Üçüncüsü ise, – ‘Bu kötü kokuyor’ dedi.”

Nuh efsanesinde, Hiram efsanesinin de önemli teması olan kayıp bilgiler işlenmiştir. Nuh efsanesi Kur’an’da şöyle yer alır:

Beyt-ül Ma’mur’un yeryüzünde olan mekânında, Hz. İbrahim aleyhisselam, Hakk’ın emriyle, Kâbe’yi bina etmiştir. *Beyt-ül Mamur* gökten düşecek olsa, Kâbe’nin üzerine iner. Yerdeki Kâbe ile gökteki *Beyt-ül Mamur’un* arası, *Harem-i Şerif’tir*. Halen Kâbe’nin duvarında bulunan ve öpülen *Hacer-ül Esved*, *Beyt-ül Mamur’dan* yadigâr kalmıştır.

Türk Bayrağı, Simya ve Hurufilik

Kabala, Hurufiliğe çok benzeyen bir iddia taşır. Bu noktada, Kabala’nın en önemli savı olan *Yaradılış* konusunu ele almakta kullandığı teknik önem kazanmaktadır. Kabala’ya göre, Tanrı, kendisini 32 yol olarak dışsallaştırmıştır, bunlardan 10’u, 10 sayıya tekabül eden daire anlamına gelen *sefirot* ve 22 İbrani harefine tekabül eden diğer 22 yoldur ve bunlardan evreni yaratmıştır. Bu dairelerden her biri, Tevrat’ın Tanrı’ya verdiği adlardan birini ve sonuncusu da *Adonai* adını alıp, hepsi birlikte aynı zamanda *Adam Kadmon*, örnek insan’dır.

Kabala’da yer alan bu savın hemen her unsurunu İslâm Batınilerinde, dolayısı ile Hurufilik ve onun etkisi sonrasındaki Bektaşilik’te bulmak mümkündür: Var olan her şey, sonsuz bir ışıktan, Allah’tan gelir. Allah, ancak kendinden çıkanlarla ve görünenlerle anlaşılabilir. Meydana çıkmamış, görülmemiş Allah bilinmez ve soyuttur. İnsan, Allah’ı yaratıp, yeryüzüne indirendir. O olmasa, Allah’ı düşünen kimse olmazdı. Göz olmasa, ışık olur muydu? Güneşi kim bilirdi? (31)

Harf kümelerine muhtelif ve çoğu kez esrarlı manalar verme işi, Sahabiler devrinde başlamıştır. Hz Ali’nin:

“Kur’an Fatiha’dan, Fatiha besmeleden, besmele ba harfinden ibarettir. Bense, o ba harfinin altındaki noktayım,” sözü çok ünlüdür.

Türk Bayrağını alışılmış yorumların dışında ezoterik olarak da yorumlamak mümkündür. Kırmızı zemin üzerinde beyaz ay ve yıldızdan oluşan bayrağımız, ilk anda ezoterik bir çağrışım yapmamaktadır. Oysa bu sembolleri açıklamak için ebcet, simya gibi değişik bilgilere ihtiyaç vardır.

Eski dilde ebcet hesabı adı ile bilinen, harflere sayısal değerler verip, bu değerlere göre yorumlarda bulunmak sanatının kökeni Kabala’dır. Ebcet hesabının bir diğer ismi Gematria dır. Gematria üzerine kurulu önemli bir tarikat ise, Hurufilik’dir. Hurufilik kendi başına bir tarikat olmanın dışında, Bektaşilik gibi tarikatların içerisinde de devam etmektedir. (31)

Ay’ın bayraklarda kullanılması birçok yazar tarafından, ay kültü olan Sin kültürünün kalıntısı olarak yorumlanmaktadır. Oysa ebcet hesabına göre Allah, hilal ve lale’nin sayısal değeri aynıdır. Yani, her üç kelime de Allah kelimesinin yerine kullanılabilir. Osmanlıda bir devre adını veren lale motifinin sık kullanılmasının, camilerde minarelerin aleminde hilal olmasının sebebi budur. Hacdan dönenleri karşılarak araçların üzerine Türk bayrağı çekilmesinin kökenini bile bunda bulmak mümkündür.

Türk bayrağında kullanılan yıldızın bir adı da *Pentalfa*’dır. *Pentalfa*’nın birçok ezoterik yorumu yapılabilir. Beş köşeli bu yıldızın dört köşesi, eski öğretiyeye göre dört ana elementi, hava, su ateş ve toprağı sembolize etmektedir. Beşinci köşe ise, bir yoruma göre quintessense’i, yani *beşinci elementi*, ya da *kavod* veya *sekinah* adıyla bilinen, Türkçe’de *Sekine* olarak kullanılan, “Tanrı’nın rahmeti” veya “yaratıcı gücü”dür.

Hız Süleyman’a Tanrı tarafından inşa etme görevi verilen mabed, insanların Tanrı’ya tapmaları için değil, Tanrı’nın kendisinin ikamet etmesi içindir. Süleyman mabedinin ortasında, kimsenin girmesine izin verilmeyen bir iç oda bulunmaktadır. *Sanctum Sanctorum* adı verilen bu iç odada bulunan bir kuyuda ise *sekinah* yer alır. Süleyman Mabedi’nin yıkılması üzerine *sekinah*, mabeden ayrılır.

Başka bir yoruma göre ise, yıldızın beşinci köşesi insanı temsil eder. İnsan, Allah’ın suretinde yaratılmıştır. İnsana can veren nefes, Tanrı tarafından çamura üflenmiştir. Dolayısıyla, insanda tanrısal bir öz, bir ışık vardır. Dört temel element ve *sekinah* veya insandan oluşan yıldız, kainatı temsil etmektedir. Panteist din anlayışıyla da bu konuyu yorumlamak mümkündür.

Bayrağın üzerinde bulunan iki simgeyi hilal ve yıldız, bu açıklamalar

ışığında Allah ve onun yarattığı kainat olarak yorumlamak mümkündür. Bayrağın rengi olan kırmızıyı anlatmak içinse, simya konusuna girmek gerekmektedir. Önceki bölümlerde anlatıldığı gibi, simya, yedi işlem ve üç aşamadan oluşur. Bu aşamalar nigredo, albedo ve rubedo' dur. Nigredo, yani siyah, sürecin başladığını; albedo, yani beyaz, birinci aşamaya geldiğini; rubedo, yani kırmızı ise sürecin tamamlanıp, amaca ulaşıldığını göstermektedir.

Bu açıklamalar ışığında bakarsak, Türk bayrağındaki hilal Tanrıyı, yıldız onun tarafından yaratılan kâinatı, kırmızı fon ise mükemmelliği simgelemektedir.

Nar ve Nur

Ateş, ruhu sembolize eder. Heraclitus, asil ruhlarının özünün ateş; alkoliklerin ruhlarının ise suya dönüştüğünü söyler. Kur'an'a göre, cinler ateşten yapılmıştır. Bunun iki sebebi olabilir: Dünyada her elemente karşı gelen bir canlı vardır. Suda balık, havada kuşlar, karada diğer canlılar yaşar. Oysa ateşin canlısı yoktur. Simyacılar, nemli derisi ateşte hemen yanmadığı için, salamander kertenkelesini ateş canlısı olarak kabul etmişlerdir. Cinler, ateşten yaratılmış olmaları sebebiyle dördüncü elementin canlıları olarak kabul edilir. Heraclitus'un açıklaması paralelinde cinlerin asil, saf ruhlu varlıklar olduğu kabul edilebilir.

İncil'de: “Sizleri su ile vaftiz ediyorum, ama benden sonra gelen, Ruh-ül-kudüs ve ateş ile vaftiz edilecektir,” denilmektedir. Hz İsa'nın, “Bana yakın olan ateşe yakındır. Benden uzak olan krallıktan uzaktır,” dediği söylenmektedir (59). Bu söylemiyle Hz İsa, kendisinin asil ve havarilerinin asil ruhlar topluluğu ve tanrısal krallığa yakın insanlar olduklarını bildirmiştir.

Ruh-ül-kudüs, Müslümanlıkta *Cebrail* adlı meleğe verilen isimlerden biridir. *Cebrail*, aynı zamanda *Namus-ül-Ekber* olarak da bilinir. Hz Davud'a olduğu gibi, Hz Muhammed'e de Allah'ın emirlerini *Cebrail* bildirmiştir.

Cehennem adını, eski zamanda Kudüs'ün çöplerinin yakıldığı Gehenne vadisinden almaktadır. Semavi dinlerde klasik olarak cehennem, dünyadaki günahları için insanların işkence ve ateşle cezalandırıldıkları yerdir. Oysaki simyanın genel açıklaması ve ateş ile ilgili açıklamalarının ışığında, cehennemi, insan ruhunu tekamül ettiren yer olarak görmek mümkündür. Ateş, gereksizleri yok ederek, insandaki tanrısal özü açığa çıkarmaktadır.

Cennet ve cehennem dışında, ölümden sonra Müslümanlıkta *Berzah*, Hıristiyanlıkta ise *purgatory* denilen ara yerde ruhların beklediğine inanılır.

Berzah, ‘iki şeyin arasını ayıran şey’ veya geçit anlamına gelir. *Berzah*, Kur’an’da üç ayette geçer. İslam bilginlerinden Şeyh Velîyullah Dehlevî, *Berzah* konusunu şöyle özetlemektedir:

“*Bil ki insan ölünce, toprağa bağlı cesedi dağılır, çürür, ölümsüz benliği kalır, Böylece meleklik denen hal zuhur eder, hayvanlık söner... Berzah aleminde, insanlar muhtelif gruplar oluştururlar, bir kısmı uyanık haldedirler ki, bunlar nimet ve azaba muhatap olurlar, bir kısım Berzahlılar ise tam uyanık değildirler. Bunlar rüya halindedirler, bunlar ahrettedir, uyanmazlarsa Berzahı gerçek sanırlar, bir kısmı melek ile hayvan arasında kaldıkları için basit varlıklara katılırlar. Kısacası Berzah, bu dünyanın kalıntılarından başkası değildir.*”

Hurufilikte *Berzah*, cennet ve cehennem, yalnız canlılar için değil; harfler için de var olduğu kabul edilir. İbni Arabî, *Harflerin İlmi* isimli eserinde:

“*Harfin ruhu, diğer ruhlarla birlikte Berzah alemine intikal eder. Çünkü şeklin ölümü demek, o harfin silinerek yok olması demektir. Havada dolaşan sözlü harfler vardır ki, onlara ölüm ulaşmaz,*” demektedir.

Bu şekilde eski inanışlarda, dünyanın gök, yer ve yeraltından oluştuğuna inanıldığı gibi; ölümden sonrasının da, aynı şekilde üç bölümü olduğu görüşü kabul edilmiş olur. Böylece, Atanur, dünyanın mikro hali veya, yeraltı, yeryüzü ve göklerle dünyadan; *Berzah*, cehennem, ve cennet ile de Ahret dünyasından söz edilebilir. Doğudan batıya uzanan, kuzeyden güneye ulaşan Mason mabedinin, Atanur yapısıyla kainatı temsil etmesi bu nedenledir. Amaç, bu dünyada tekamülünü tamamlamamış insan, yani *Prima Materia*’nın tekamülünü tamamlayıp, *Bonum Infinitum*, yani sonsuz güzellik olan cennete ulaşmasıdır.

Ateşle ilgili olarak Kur’an’da, Nebilerin nura, yani ışığa; onlara karşı olanlarınsa nara, yani ateşe davet ettikleri belirtilmiştir. (Gafir41-42) İlk bakışta yanlış bir olgu imiş gibi görünmekte ise de, Kur’an, ateşe çağırınları da Allah’ın iradesi içinde yorumlar. Kasas suresi 41’de: “*Biz onları ateşe çağırın önderler yaptık*” denmektedir.

Ateşe davet edenler için, “*onlar oluş çerağının kıvılcımıdır ki, oluşun alevi onlarla tutuşur*” denmektedir. Nur ve nar aynı kökten gelirler. Nur suresinde, nar, “*dokunuşu ile nuru çıkaran araç*” olarak verilir. Yaşar Nuri, İslam dualitesinde temel unsurun, nar yani çelişme, kahır olduğunu söylemektedir. Görülüyor ki, kötülüğün de, dünyada iyilik kadar önemi vardır. Bernard de Mandawill’in *Arıların Masalı* isimli fablunda da aynı tema

çok güzel şekilde işlenmiştir.

İslamda kötülüklerin sembolü *İblis* de ateşten yaratılmıştır. İblis, asaleti sebebiyle topraktan yaratılmış ve Adem'e secde etmeyi reddetmiştir. Şeytan ise, İbranice *Saitan'dan* türemiştir. *İblis*, şeytan denen kuvvetle, insanı iyiye ve güzele ters düşürmeyi kendisine varlık gailisi edinmiştir. İblisin türediği, iblas mastarı, hayır ve mutluluktan ümit kesmiş olmaktan kaynaklanan bir keder ve hırçınlığa düşmek, ümitsizlik ve pişmanlıkla perişan olmak anlamındadır.

Görüldüğü gibi, *İblis'in* temsil ettiği nar, ilahi yaratılışa karşı değil, onun tamamlayıcı bir parçası, hatta motor kuvvetidir. Bu tartışmayı şu şekilde özetlemek mümkündür; İslam'a göre insanın ahret macerasında ulaşabileceği iki nokta vardır. Ölümden sonra, bir kısım insanlar berzahda hayal aleminde kalırlar veya hayvansal özellikleri, meleksel özelliklerinden fazlaysa, basit varlıklara katılırlar. Bunlar hikâyeye hedef olan cennete, yani tanrısal öze kavuşamayan ruhlardır. Diğer grup insan ise, bu hedefe, cennete kavuşurlar. Tarih, bu özelliklere kavuştuklarını iddia ettikleri için derileri yüzülen İslam alimi Hallac-ı Mansur gibi şahıslara tanıklık etmiştir. Bir kısmı istenilen ruhsal özelliklere sahip oldukları için, doğrudan cennete ulaşırlar. Diğer kısmı ise, uğrayacakları ateşin etkisi ile sufli özelliklerinden kurtulup, tanrılaşır.

Cafer-üs-Sadık'ın *Ahid'inde*, ölü bedenlerin yeniden dirilmeleri için, ateşle çile çektirme sanatının bütün hünerleriyle işkence görmeleri gerektiğini okuyoruz. Çünkü çile veya ölüm olmadan, ebedi yaşam elde edilemez. İşkence, hep ölümlerle (*mortificato, putrefactio, nigredo*) birlikte anılmıştır. Bu nedenle, cehennemi ziyaret eden Bektaşî dedesi, soranlara "*Herkes kendi ateşini kendi getirecek*" demiştir.

İnsanda topraktan hasıl olan kısım, toprağa dönecek; tanrısal öz ise, Tanrıya dönecektir. Cennet işte budur. Cehennem ise, insanın özünün arındığı bir yerdir. Dünya ve ahretin Atanur yapısı, Zümrüt Tablet'te ifade edilen, "*Yukarısı ne ise, aşağısı da odur,*" ifadesinin de teyidini oluşturmaktadır.

Kesik Kafa Kültü

Tanrısal öze ulaşmakla doğrudan bağlantılı bir başka konu da, *Kesik Kafa Kültü'dür*. Kafanın kesilmesi, simyada nigredo safhasını sembolize eder. Bu sembol, sıradan insanın ölümü, içsel kaosun ve kuşkunun sonlanmasıdır, çünkü sıradan insan doğruyu kendinde bulamaz. Siyah, ya da Ortaçağ yazarlarında nigredo, ölümü simgeler. Maddeyi dönüştürmek amacıyla,

madde üzerinde yapılan şey, tanrının mistik dramı; çilesi, ölümü, dirilişidir. Maden cevherleri çile çekerler, ölürler ve varlığın bir başka kipine doğarlar, yani dönüşürler.

Jung, ünlü simyacı Zosimos'un, düşüncedeki bir görüntüyü anlattığı metnine dikkat çekmiştir. Ion adındaki bir kişi, kılıç darbesi aldığını, parçalara ayrıldığını kafasının kesildiğini, derisinin yüzüldüğünü, ateşte yakıldığını ve bütün bu acıları, "*bedenini ruha dönüştürmek amacıyla*" çektiğini açıklar. Zosimos uyanınca, düşünde gördüklerinin, suyun simyevi birleşimi ile ilgili olabileceğini, Ion'un, suyun bir görünümü, örnek bir imgesi olabileceğini düşünür. Jung'un gösterdiği gibi, bu su, simyacıların *aqua permanens'idir* ve ateşle yapılan *ışkencelerdeseparatio* işlemine denk düşer (59).

Halk hikâyelerinde ve mitolojide kahramanların başının kesilmesi, çok sık karşılaşılan bir durumdur. *Kesik Kafa Kültü*, Musa'ya, İbrani bilgisi, büyükbabası Yuya'dan geçmiş olsa gerektir. Bu *Aton* dininin okült yanını oluşturur ve Gülhaçlı AMORC cemiyeti tarafından, Akhenaton'un Büyük Beyaz Kardeşliği'nin, Rosicrucianism'in babası olduğu öne sürülür.

Yakın Doğu'nun en eski yerleşimlerinden biri olan Çayönü'nde, kesik başa tapınmanın M.Ö. 7000'e kadar uzandığı ortaya çıkarılmıştır. Burada, içinde 70'den fazla insan kafatası bulunan bir kafatası tapınağı ortaya çıkarılmıştır. Hacettepe Üniversitesi'nden Metin Özbek, bu bölgede yaptığı özel çalışma sonucunda, neolitik çağda Çayönü halkının, inşa ettikleri özel yapıda insan kafatası kültürünün ritüel törenlerini gerçekleştirdiklerine inanmaktadır. Ain Ghazal'da, Jericho'da, Judean çölünde, mağaralar bölgesi Nahal Hemar'da, üzeri alçı andasphalt kaplı kafatasları bulunmuştur (60). Eğer Akhenaton'un hükümdarlığı döneminde bu inanış Mısır'a ulaşmış olsaydı, ölünün ruhunu canlandırması için, alçı yerine balmumu ile kaplama teknikleri kullanılacağı kesindir.

Yunan Mitolojisine göre, *Melampus*, peygamber güçlerine sahip ilk insandır. Evinin önünde, içinde bir yılan yuvası olan bir meşe ağacı vardır. Yuvanın yaşlı yılanı, hizmetkârlar tarafından öldürülür, fakat *Melampus*, yuvada yaşayan genç yılanları besleyip bakar. Bir gün, meşe ağacının altında uyurken, yılanlar dilleri ile *Melampus'un* kulağını yalarlar. *Melampus* uyandıığında, kuşların ve sürüngenlerin dilini anlar hale gelmiştir. Bu bilgi, ona geleceği bilme özelliğini verir, böylece tanınmış bir kahin olur. Ölümünden sonra *Melampus'un* kesik kafası kehanetleri söylemeye devam eder. Kutsal kitaplarda Adem ve Havva'nın cennetten kovuluşunda anlatıldığı

gibi, birçok hikâyede yılanın önemli yeri vardır (45).

Yunan Mitolojisinde, bir başka kesik kafa da, *Orpheus'un* hikâyesinde geçer. *Orpheus*, *Apollo*, yani güneş ile *Calliope'nin* oğludur. Annesi *Calliope* bir peridir. Müzik yeteneği *Orpheus'a* annesinden geçmiş ve yaşayıp, büyüdüğü Trakya'da gelişmiştir. O, antik çağın en büyük şair ve müzisyenidir. Şarkıları canavarları büyüler, ağaç ve taşları bile harekete geçirir. *Orpheus*, Jason'un Argo gemisindeki Argonotlardan biridir. Simyasal yorumu daha önce anlatılan, altın postun bulunuşuna çok katkısı olmuştur. *Orpheus*, Argonotlar postu aramaktan yorulduklarında, şarkıları ile onlara yeniden güç verir. Argo gemisi, Siren'lerin bulunduğu adanın yakınından geçerken, tüm mürettebatın yok olmasına yine *Orpheus* engel olur. *Orpheus'un* eşi *Eurydice*, bir yılan tarafından ısırılarak öldürülür. Karısının ölümüne dayanamayan *Orpheus*, onu geri getirmek üzere yeraltına iner. Şarkılarının güzelliğine dayanamayan *Hades*, *Eurydice'nin* ölümlüler dünyasına dönmesine izin verir. Ancak bunun için, *Orpheus'un* yeryüzüne çıkarken arkasına bakmaması gerektiğini söyler. Tam yeryüzüne çıkmak üzereyken, *Orpheus* geri dönüp bakınca, *Eurydice* yeraltı dünyasına geri kayar. Eşini ikinci defa kaybetmenin acısıyla *Orpheus* dünyadan elini eteğini çeker.

Şarap kralı *Dionysos'un* Trakya'yı işgali sırasında, *Orpheus'un* kendisine gerekli saygıyı göstermemesi ve kendi gizli öğretisini yaymaması, *Dionysos'un* düşmanlığına sebep olur. *Orpheus*, bir gün bir ağacın altında otururken, birkaç *Dionysos* rahibesi yanına gelerek ona taş ve sopalarla saldırırlar. Ancak, cansız varlıkları bile etkileyen *Orpheus'un* müziği o kadar güzeldir ki, atılan taşlar ve sopalar ona zarar vermez. Sonunda, rahibeler ona çıplak elleriyle saldırırlar ve onu paramparça ederler. *Orpheus'un* kafası *Hebros* nehrine düşer. Kafa, nehrin üzerinde yüzerken, hâlâ şarkı söylemektedir. Kafa, en sonunda Lesbos adası kıyısına varır. Burada onu periler bulur. Buldukları bacakları ile birlikte Olympos dağının eteklerine gömerler. Mitolojik kahraman *Orpheus'un*, tüm kehanetlerin babası olduğu ve tüm inisiyasyonları ve gizemleri bulduğu kabul edilir. “Onun melodileri, ölüyü geri getirir.” Yunanistan'da, İsa'dan 600 yıl önce, Orfik din öğretisi gelişmeye başlamıştır. *Orpheus'un* başı, tüm sihirli gücü hâlâ yerinde olarak, Lesbos adasında muhafaza edilir ve geleceği söylemeye devam eder (45).

Homeros'un *Odysseus* adlı eserinde, *Hermes'den* *Argeiphontes*, yani *Argus'un* katili olarak bahsedilir. *Hermes'in* ezoterik öğretilerdeki önemi önceki bölümlerde detaylı olarak anlatılmıştır. *Zeus'un*, güzelliğine hayran kaldığı

Io'yu, karısı *Hera*, ineğe çevirir. *Hera*, hizmetkârı *Argus'u*, *Io'yu* korumakla görevlendirir. *Zeus*, *Io'yu* kurtarma görevini *Hermes'e* verir. Bunun üzerine, *Hermes Argus'u* öldürüp, kafasını keser. Hizmetkârının ölümüne çok üzülen *Hera*, *Argus'un* yüz gözünü alıp, tavus kuşunun üzerine yerleştirir. Bu mitolojik hikâyede, yüz gözlü dev *Argus'un* öldürülmesi, simya sürecinde ortaya çıkan ve tavus kuşu ile sembolize edilen, renk cümbüşünün yok edilip, bir sonraki evreye geçilmesini sembolize eder. Bunun, süreç sırasında renk değişimlerinin insanı aldatması olarak da yorumlanması mümkündür.

Burada, bizim için ilginç bir nokta da, İstanbul Boğazı'na *Bosphorous* adı verilmesinin bu hikâyeden kaynaklanmasıdır. Hizmetkârı *Argus'un* öldürülmesine çok kızan *Hera*, hâlâ inek şeklinde olan *Io'ya* ceza olarak bir sinek yollar. Sinek, *Io'nun* deli gibi ülkeden ülkeye koşmasına neden olur. Adını verdiği Ion denizinden geçen *Io*, daha sonra İliya ve Boğaz'a gelir. Boğazın üzerinden atlayıp, geçer. Bu nedenle Boğaz'a *Bosphorous*, yani, 'inek geçidi denir. *Io*, sonunda huzuru Mısır'da bulur. Burada *Isis* formunda, insan şeklini alır.

Kesik başın kutsallığı, Kelt mitlerinde de bulunur. Kelt kavimlerinin, Anadolu'da Galatia bölgesinden batıya doğru, İngiltere'ye kadar yayıldıkları biliniyordu. *Druid'lerin*, doğu Avrupa Keltleri'nden doğdukları, bugün çoğunlukla kabul edilen bir görüştür. *Druid* öğretisinin özünde de 'Kafa Kültü' vardır. Seçkin Kelt savaşçıları arasında kafatası avlamak yaygındır. Roma tarihçisi *Livy*, Keltler tarafından öldürülen bir Roma senatörünün akibetini şöyle açıklamaktadır:

"Vücudunu soyup, kafasını kestiler ve tapınaklarına götürdüler. Kafatasını temizlediler ve daha sonra tapınakta rahipler tarafından kullanılacak kutsal bir kap haline getirdiler."

Efsaneye göre, Keltlerin kahramanı *Kutsal Bran*, İrlanda kralı ile savaşırken zehirli okla vurulur. *Bran* öleceğini anlayınca, adamlarına kafasını kesmelerini emreder. Kesilen kafa, öleceğine konuşmaya devam eder. Kırk yıl boyunca kehanetlerde bulunarak, taraftarlarının refahını sağlar. Ölümünden sonra şehri kötülüklerden korumak üzere, kafası şehir girişine gömülür. *Bran* miti, Keltlerin kafatasını, koruyucu ve kutsal bir nesne olarak kullanmalarının özetidir. İ.S. 1 yüzyılda, *Diodorus Siculus'un* yazılarında, dost veya düşman önemli bir kişi öldüğünde, kafasının mumyalanıp çam reçinesi ile kaplandığı, kutsal bir sandığa konulduğunu anlatılmaktadır. Bu kafaların iyileştirme gücü olduğuna, kehanetlerde bulduklarına ve bolluk getirdiklerine inanılır.

Bran mitine benzer bir başka mit de, Kudus'ün kuzey girişine gömülü olduğuna inanılan Adem'in kafasıdır. Adem; ölümünden önce oğullarından biri olan Seth'i, büyük melek Michail'e yollar. Michail ona, Bilgi Ağacının tohumunu verir. Seth, babası ölmeden önce bu tohumu, Adem'in ağzına yerleştirir. Bu ağaç, Adem'in mezarı üzerinde yeşerir. Hz Süleyman ile buluşmaya giden Saba Melikesi Belkız'ın üzerinden geçtiği köprünün, bu ağaçtan yapıldığı varsayılır. Daha sonraları, İsa'nın gerildiği çarmıh da bu ağaçtan yapılmıştır. Hz Adem'in mezarının yeri hakkında, her Semavi dinde farklı görüşler mevcuttur. Müslümanlar, Mekke'de, Abu Qubay dağında, Kudüs'de veya El Halil'de olduğuna inanırlar. Hıristiyanlar ise, Kudüs'de, İsa'nın çarmıha gerildiği yerde olduğuna inanırlar. Museviler ise, Adem ve çocuklarının *Mahpelah* mağarasında gömülü olduklarına inanırlar. Tabari, *Tarik al-Rusul, wa al Muluk* adlı eserinde:

“Babamız Adem uzun boylu idi. Gür saçları vardı. Cesedin mahrem yerleri örtülmüştü. Melekler onu Lotus çiçeği ve su ile yıkadılar ve kefene sardılar, ve melekler, bu, bundan sonraki cenazeler için örnek olsun dediler,” demektedir.

İbn Kathir'e göre, Nuh, tufandan önce, Mekke'de Abu Qubays dağında bulunan Adem'in naaşını gemisine aldı ve Tufandan sonra Kudüs'e gömdü. Tabari de kitaplarında bu görüşü teyit etmektedir. İlgi çekici yorumlardan bir diğeri de, İbn Asakir'in verdiği bilgidir. İbn Asakir, Adem'in kafasının, El Halil'de İbrahim Camii'inde; bacaklarınınsa, Kudüs'de, Kubbet-ül Sahra'da bulunduğunu söylemektedir. Kubbet-ül Sahra, aynı zamanda Hz Muhammed'in Mirac'ı yaşadığı yerdir. Bu açıklamaların ışığında, Hz Adem'in de kafa ve bacaklarının vücudundan ayrıldığını anlamaktayız.

Hz Adem adı ile ilgili açıklamaların da simya açısından önemi vardır. Adem adının tam anlamını bulmak zordur. *Yaradılış* 2 bap 7'de, Adem ismi *Ha-adamah*, yani toprak ile ilişkilendirilmiştir. Bazı bilim adamları ise, bu ismin Arapça ve Ethiopia'ca da *kırmızı olmak* anlamına geldiğini ortaya atmışlardır. Ortaya çıkan müşterek kanı ise, Adem isminin, *kırmızı toprak* anlamına geldiğidir. İncil ve Kur'an'a göre, Adem topraktan yaratılmıştır. Bilindiği gibi, kırmızı, simyada mükemmelliği temsil eden renktir.

Tevrat'ta da kesik kafa ile ilgili birçok hikâye vardır. Bunlardan biri (I Samuel 17:46) Hz Davud'un, dev Goliath'ı öldürdükten sonra, kafasını kesmesidir. Bir başka hikâye ise, Gideon'un hikâyesidir. Midianlar ile yapılan savaş sırasında, Gideon'a, iki düşman prensi Zeeb ve Horeb'in kafaları kesilerek, getirilir. Kral Saul, Filistinlilerce öldürüldüğünde, kafası

kesilir ve Dagon mabedine asılır.

Bir başka hikâye de, Vaftizci Yahya'nın kafasının kesilmesi hikâyesidir. Vaftizci Yahya, İsa'nın da ait olduğu iddia edilen, Essene Tarikatının lideridir. Ölümü üzerine, İsa ve kardeşi arasında liderlik çatışması çıkmış ve bugünkü Hıristiyanlığın doğumuna neden olan olaylar zinciri başlamıştır. Mezopotamya'da varlıklarını hâlâ sürdüren Sabiiler, köklerini Vaftizci Yahya'ya bağlarlar.

İncil'de adı geçen Salome, Herod'un torunudur. Annesi Herodias'ın ısrarı üzerine, Herod, Antipas'ın önünde dans etmiş ve Vaftizci Yahya'nın idam edilmesine yol açmıştır. Salome'nin annesi, daha sonra Herod Antipas ile evlenmiştir. Yahya'nın ölümü, Mark İncili'nde peygamberlere ait bir öykü gibi anlatılmaktadır. Yahya, Herod Antipas'ın kanunen evlenmesi yasak olan Philip'in karısı (ve yeğeni) ile evlenmesine karşı çıktığı için cezalandırılır. Aslında Antipas'ın Yahya'ya bir kını olmadığı, Salome'nin annesinin, eşini aldattığı ve terk ettiği için kendisine karşı çıkan Yahya'ya düşman olduğu söylenmektedir.

Herod, Galilee'de doğum günü sebebiyle subaylar ve seçkinlerin olduğu bir davet verirken, Salome için bir fırsat doğar, salona gelip, dans edince, tüm katılanları ve Herod'u kendisine hayran bırakır (Resim 24). Herod ona, "*Ne istiyorsan, benden dile. Krallığımın yarısı dahil, istediğin herşeyi vereceğim,*" der. Salome koşup, annesine ne istemesi gerektiğini sorar. Annesi Vaftizci Yahya'nın kafasını istemesini söyler. Salome, Kral Herod'dan, Yahya'nın kafasını bir tepsi içinde getirilmesini ister. Herod büyük üzüntüye kapılır. Konuklarının önünde verdiği sözü yerine getirmezlilik yapamaz ve bir askere Yahya'nın başını getirmesini emreder. Asker, Yahya'yı öldürür ve başını tepsi içinde Salome'ye verir. Salome, başı annesine götürür. (Mark 6:21-28) Tarihçi Josephus'a göre, idam Ürdün'deki Machaerus kalesinde gerçekleşir ve Yahya'nın bedeni kafasız olarak Samaria'da defnedilir. Josephus'a göre, bu olaylar olduğunda Salome sadece 16 yaşındadır.

Kesik Kafa Kültü'ne ilişkin hikâyelerin en eskisi, Eski Mısır'da geçen, *Osiris-Seth* mücadelesidir. Bu iki ezeli rakibin mücadelesinde, *Seth* veya diğer adıyla *Tyhpon*, *Osiris'in* bedenini parçalara ayırır. Resim 25'de arka fonda, *Osiris'in* vücudunun parçalara ayrılması görülmektedir. *Osiris'in* eşi ve kardeşi *İsis*, parçaları toplar ve yeniden bir araya getirmeye çalışır. *Osiris'in* erkeklik organı suda kaybolur. Simya terimleri ile açıklamak gerekirse, üç önemli maddeden biri olan kükürt yok olmuştur. Simya

prensiplerine göre, Altın elde etmek için altına, kükürt elde etmek içinse kükürte ihtiyaç vardır. Suya atılan erkeklik organından kükürt doğacaktır. *Seth'in* oynadığı ayırıcı rol, Yunan Mitolojisinde *Kronos* hikâyesi olarak anlatılan, Yaradılış mitinde *Satürn* yani *Kronos'un* oynadığı ayırıcı rol ile aynıdır. *Aphrodit'in* doğumu hikâyesi de bu hikâye ile hemen hemen aynıdır.

İsis-Osiris hikâyesinin devamında, *İsis*, erkeklik organını bulur ve bu organdan hamile kalır. Bu hamilelikten doğan tanrı *Horus*, *Seth'e* karşı olan mücadelesini devam ettirir. *Seth'i* yenip, erkeklik organını keser.

Kafanın ve vücudun parçalara ayrılmasının sebebinin, dördüncü yüzyıl Grek simyacısı Panapolis'li Zosimos, “*parçalama ritüelleri ile vücudun saflaştırılması*” olarak açıklamaktadır. Kesilen bacaklar tuz beyazlığına sahiptirler; kül, filozoflara göre başarının sırrıdır. Ancak kafa, altındandır. Simyada insan pentagramında da görüldüğü gibi, her uzvun karşılık geldiği bir gezegen vardır. Yaradılış mitolojisinde gezenler ve *Kronos* ile ilgili detaylı açıklamalar yapılmıştır. *Pentagramın* ortasındaki adamdan da görüldüğü gibi, kafa güneşle, yani metaller arasında en saf olan altın ile özdeşleştirilmiştir. Kafanın bedenden ayrılması, insanın içinde tanrısal özden olanın, ölümlü bedenden ayrılmasıdır. Simyada tanrıya ulaşma işlemi, önce ölüm ve çözülme ile başlar. Vücut parçalara ayrılarak, bu iki simya safhasında amaçlanan elde edilmiştir.

Trismosin tarafından 16. yüzyılda yapılan resimde, katilin yüzü siyahtır (Resim 26). Bu simyadaki negredo safhasını göstermektedir. Sağ elinde tuttuğu iki ağızlı kılıç, genel olarak dualiteyi sembolize eder. Sol elindeki kağıt parçasında “*Bereket ki yaşama kavuşman için seni öldürdüm. Ama kafanı saklayacağım, bu şekilde kılıç seni görmeyecek*” yazılıdır.

Son yıllarda, Templier'lerin ezoterik örgütler ve Masonluğun oluşumu üzerindeki etkileri konusunda birçok yayın çıkmıştır. Kuruluşları, dünya gücü haline gelişleri ve tarih sahnesinden aniden yok oluşları ile çok ilgi çekici olan öykülerinde önemli bir nokta, Templierlerin simya ile ilgili bilgileri, İsmailiye tarikatından aldıklarıdır. Bu birçok çalışmada ortaya konulmuştur.

Başlangıçta dokuz kişiden ibaret olan Templierlerin, asıl isimleri *Hazreti Süleyman'ın Fakir Askerleri'dir*. Kudüs'te Hıristiyan Krallığı hüküm sürerken kurulmuşlardır. Kuruluş amacı olarak, Kudüs'e ziyarete gelen Hıristiyan hacıların korunması gösterilmiştir. Dokuz kişi ile bu amacın gerçekleştirilmesinin imkânsızlığı ortadadır. Templierler, bugün Kudüs'de Mescid-ül Aksa'nın altında bulunan, *Süleyman'ın Ahırları* tabir edilen, Eski Süleyman Mabedi'nin üzerinde bulunan bölüme yerleşmişlerdir. Yıllar boyu

burada kazılarda bulunmuşlardır. Kazı yapılırken, yanlışlıkla Aksa'nın yanında bulunan Hz Ömer Mescidi'nin duvarını delerek, namaz kılan müslümanların arasına daldıkları, anlatılan hikâyeler arasındadır. Yıllar boyu faaliyetlerini bu şekilde sürdüren bu tarikat, birdenbire çok zengin olmuş, Papadan bağımsızlık imtiyazı almış, Avrupa ve Akdeniz'in birçok ülkesinde örgütlenmiştir. Fransa'da, kralı birçok defa korumuş, kralın hazine muhafızlığı görevini sürdürmüş ve krala borç veren bir kurum haline gelmiştir. Bu zenginlikleri giderek sonlarını da hazırlamıştır.

Dedesı Haçlı seferleri sebebiyle aziz ilan edilmiş olan Fransa kralı *Güzel Filip*, gücü ve kendine güveni sayesinde, birçok defa Papa'ya bile kafa tutmuş, bazı tarihçilere göre papayı öldürtüp, yerine kendi adamını seçtirmiş ve papalığı Avinyon'a taşımıştır. Fransa'da bulunan Yahudilerin mal varlıklarına el koyan Fransa kralı Güzel Filip, aynı şekilde parasal amaçlarla Templier örgütünün de yok edilmesini emretmiştir. Ayın 13'üne gelen bir Cuma günü yapılan bu ani baskın, 13 sayısı ve Cuma gününün, Batı dünyasında uğursuz sayılmasına yol açmıştır. Bu inanış halen sürmektedir. Bu baskınla gafil avlanan Templierlerden çok az bir kısmı, kaçıp Almanya'daki diğer şövalye teşkilatlarına sığınabilmiştir. Bir kısmının İskoçya'ya kaçıp İskoç bağımsızlık savaşlarına katıldıkları, tarihçiler tarafından ifade edilmektedir. Portekiz'de bulunan Templier donanmasının, operasyondan son anda kurtulduğu ve denize açıldığı bilinmektedir. Aslında Templier savaş bayrağı olan kurukafa ve iki kemik işareti, bu donanma sebebiyle, korsanların savaş bayrağı halini almıştır. Bir kısım Templier'in Amerika'da Novo Scotia, yani Yeni İskoçya'ya çıktığı da iddialar arasındadır (27).

Fransa kralı *Güzel Filip*, Templier örgütünün yok edilmesini emredince, tutuklanan örgüt üyeleri için uzun bir suç listesi hazırlatmıştır. Listede, sodomi, İsa'yı reddetme, haçı reddetme, haç üzerine işemek ve tükürmek ve zedelenmiş bir kafatasına tapmak gibi suçlar detaylı olarak tarif edilmiştir. Tapınak Şövalyeleri, verdikleri ifadelerde tüm bu suçlamaları kesinlikle reddederken, *Baphomet* olarak adlandırdıkları '*kafatasına tapma*' konusunda itirafta bulunmuşlar ve bu konuda somut delil bulunamasa da, çok tutarlı ve ısrarlı olmuşlardır.

Templier'lerin Baphomet konusu birçok araştırmacının kafasını yormuştur, kimi araştırmacı bu ismin İsmailiye Tarikatı ile olan ilişkilerinden *Abu Fimat* adından geldiğini, kimi de, *Atbash* şifresi ile çevirildiğinde, bilgelik-sofia anlamına geldiğini ileri sürmektedir. Kanımızca, Baphomet'in,

simyada kullanılan *Felsefe Taşı* olduğu önceki bölümlerde açıklanmıştır.

Sorgulanan şövalyelerden biri olan *Etienne de Troyes*'in ifadesi şöyledir:

“Üç gün kafa bizde kaldı ve gecenin doruk noktasında kafatasını getirdiler. Bir rahip onu taşıyordu, yanında, gümüş şamdanlarda büyük mumlar taşıyan iki kardeş vardı. Onu sunağın üstüne bıraktılar. Kafanın üzerinde uzun saçlar ve sakalı bulunuyordu. Rengi maviye çalıyordu...”

Diğer şövalyelerin ifadelerinin birleştirilmesinden, birden fazla kafanın bulunduğu anlaşılmaktadır. Ancak, el konulan şövalye varlıklarının arasında, bir adet kafa bulunabilmiştir. *Caput LVIIIM* olarak kaydedilmiş olan bu kafa, küçük bir kadına aittir.

Masonluğun temel efsanesi olan Hiram Efsanesi'nin kökleri, kutsal kitaplarda bulunur. Hazreti Süleyman Mabedi'nin inşası sırasında, Hiram, Sur kralıdır ve mabedin inşası için gerekli malzemeleri o sağlamıştır. Sur kralı dışında, ayrıca mabedin mimarı Hiram Abif'in bulunduğu kabul edilir. Gerard de Nerval'in *Doğuya Seyahat* isimli kitabında, Hiram'ın mabedi inşası ve Saba Melikesi Belkis ile olan ilişkileri anlatılmaktadır. Belkis'dan ve Hz Süleyman'ın Mabedi cinlerle inşaa etmesinden, Kur'an'daki surelerde de bahsedilmektedir.

Hiram öldürülünce, suikastçiler cinayeti gizlemek için bedenini gömmek isterler. Alelacele kazmaya çalıştıkları mezar, bir taş madenindedir ve bu kayalık zeminde yeterli büyüklükte kazı yapmak mümkün olmaz. Bunun üzerine cesedin bacaklarını kesip, bedenini üzerine çapraz olarak koyarlar. Cesedi tabuta yine sığdıramayınca, bu kez başını da kesip, kesik bacakların yanına yerleştirirler. Böylece, cesedi açılı bir biçimde gömebilirler. Hiram'ın gömülüşünde kemik ve kafatasının aldığı şekil, aynen Templier'lerin savaş bayrağında kullanılmıştır. 16. yüzyılda inşa edilmiş ve aslında Süleyman Mabedi'nin kopyası olan ve bazı yazarlara göre, Essene Tarikatı ve Masonluğun sırlarının gömülü bulunduğu iddia edilen, İskoçya'daki Roslyn Chapel'in bahçesinde bulunan mezarların üzerinde de bu kabartmaya rastlanır. Kesik kafa sembolizmi ezoterik teşkilatlarda da yer alır.

Kesik kafa konusunun, Türk tasavvuf tarihinin önemli velileri, Yunus Emre, Şems-i Tebrizi ve Mevlana'ya ait öykülerde de yer alışı son derece çarpıcıdır. Hazreti Pir Hünkâr Hacı Bektaş Veli Dergah-ı Şerif-i Postnişi Hadim-ül Fukara, Doç Dr. Bedri Noyan Dedebeba, Alevilik ve Bektaşiliği anlattığı eserinde, Taptuk Emre dergâhından ayrılan Yunus Emre'nin Karaman'da şeyhlik yaptığını ve zamanın beylerinden Alaeddin tarafından başının kesilerek, Karaman'daki camiye gömüldüğünü anlatır.

Yine aynı eserde anlatılan Şems-i Tebrizi'nin hikâyesi de ilginçtir. Bir İsmailiye prensi olan Şems, Anadolu'daki Babai isyanlarının bastırılması üzerine, Ahi olmuştur. Ancak Hacı Bektaş Veli'nin *Menakıpname'sinde*, Bektaşiliğe bağlandığına dair kayıtlar vardır. Hz Mevlana'nın, Şems-i Tebrizi'den çok etkilendiğini şu şiirlerinden anlamak mümkündür (63):

“Ey Tebrizli Şems, dinim aşktır benim, senin yüzünü gördüm görelî

“Benim dinim senin yüzünle övünür ey sevgili.”

“Eşi bulunmaz bir gizli maden bulmuşum,

“Eşi bulunmaz bir deniz olmuşum ben

“Tebrizli Şems'i gördüm görelî”

Mevlana'nın Şems'e duyduğu aşk, yakın çevresinde kıskançlığa neden olur ve Şems, Mevlana'nın ikinci oğlu Alaeddin tarafından pusuya düşürülerek öldürülür, ardından da Mevlana'dan gizlemek için, cesedi bir kuyuya atılır. Ancak, Mevlana'nın diğer oğlu Veled, cesedi kuyudan çıkarır ve Mevlana Medresesi'nin bahçesine gömer. Burada dikkat çeken bir diğer nokta da, Yunus Emre ve Şems'i öldürenlerin, farklı kişiler olmakla birlikte, ikisinin de isminin, “dinin şanı ve yücelliği” anlamına gelen Aleaddin olmasıdır.

Mevlana Müzesi'nin eski müdürlerinden olan Mehmet Önder; *“Bektaşî geleneğine göre, Şems, kesik başını alıp, döne döne Tebriz'e gitti,”* demektedir (63).

Bedri Noyan Dede Baba'ya hediye edilen, 24 Mart 1304 tarihli, Berat'lı, Derviş Abd-ün Nebi eli ile yazılmış, Hacı Bektaş Veli *Vilayetnamesi'nin* 206. ve 207. sayfalarında şöyle bir kayıt vardır:

“...36000 halifesi ile meydanda iken, Hünkâr bir dede sultan istemiş, cümlelerin sükut etmesi üzerine, Şems-i Tebrizi erenler şahı, ‘ben giderim’ dedi. Hazreti Hünkâr'ın mübarek lafzından öyle çıktı ki, ‘Benlik ile meydana dile geldin, baş ile git, başsız gel’ dedi. Bundan sonra Şems, Hünkâr'ın elini öperek, Mevlana'nın yanına gitti.

“Mevlana ile Şems'in yakınlaşması üzerine, Mevlana'nın oğlunu çağırıp, ‘Senin baban kâfir oldu, bir dervişe taptı, haberin yok mu? Namusun yok mu? Allah'tan korkmaz mısın? Bari âlemden utanmaz mısın?’ diye kışkırtırlar. O da bunlara yemin eder, ‘O dervişin başını keseyim’ der.

“Bu niyetle üzerine varan oğul, bunların semahlarına hayran olup, onlara katılırsa da, tekrar kışkırtılır. O da, Şems'i dışarı çağırıp, başını gövdesinden ayırarak şehit eder. Şems başını yere düşürmez ve ‘tut beni ya Hünkâr Hacı Bektaş Veli’ deyu feryat eder.”

Sultan Veled, Mevlana'dan gizlemek için, kardeşi Aleaddin ve cinayete yardım eden diğer altı kişiyi, kuyudan çıkarttığı baş ve cesed ile birlikte, Kırşehir Hacı Bektaş'a getirip, gizlice defnetmişlerdir. Şems'i katleden 7 kişiden üçünün adı bilinmektedir, bunlar Ahi Evran, Bedrettin Gühertaş ve Aleaddin Çelebi'dir. Kırşehir'e sığınan Şems'in katilleri, daha sonra Mevlana'nın talimatı ile Kırşehir Emiri Nureddin Saca tarafından öldürülmüşlerdir.

Hacı Bektaş Veli Külliyesi ile ilgili bilinmeyen bir gerçek, 1964 yılında yapılan restorasyon çalışmaları sırasında ortaya çıkar ve sessiz sedasız üstü örtülür. Külliyenin üçüncü ve en iç avlusu olan Hazret Avlusu'nda, Hacı Bektaş'ın yatırı olan binada, Balım Sultan Türbesi ve kimi sahibi bilinen, kimi bilinmeyen birçok mezar bulunur. Hacı Bektaş'ın mezarının bulunduğu binanın giriş kapısının üzerinde dualitenin sembolü olan ay ve yıldız yer alır. Merdivenlerden inip, Bektaşi babalarının mezarları arasından geçilerek, ana binaya girilir. Binanın girişinde, sağ tarafta, çilehane bulunur. Karşısındaki kapı ise, *Kırklar Meclisi'ne* açılır. Bu meclisten, Hacı Bektaş ve diğer çelebilerin mezarlarının bulunduğu mahallere geçilir. Bedri Noyan Dedeaba'ya göre, 1964'teki çalışmalar sırasında, Kırklar Meydanı'na girilmeden, sol tarafta, duvar içerisine gizlenmiş, dışarıdan belli olmayan bir başka mezar bulunmuştur. Bu mezarda, büyükçe kafa taslı bir iskelet vardır. Şems'e ait olan bu mezarın varlığı gizli tutulmuş ve restorasyon sonunda tekrar kapatılmıştır (63).

Mağara

Vitriol, Kur'an'da yeniden doğuşun gizemini anlatan, Mağara adındaki 18. surede Ashab-ı Kehf, ya da *7Uyurlar* hikâyesinde karşımıza çıkar (58):

9. ayet: “*Yoksa sen o Ashab-ı Kehf'i mağara ve kitabe yaranını bizim ayetlerimizden hayrete düşüren bir tanesi mi sandın?!*”

10. ayet: “*Hani o yiğit gençler o mağaraya sığındılarsa şöyle dediler; 'Ey Rabbimiz, katından bir rahmet ver bize ve bizim için çıkış yolu lütfet işimize'*” 11. ayet: “*Bunun üzerine birçok yıl mağarada onların kulakları üzerine ağırlık vurduk.*”

12. ayet: “*Sonra onları dirilttik ki, iki zümreden hangisinin kaldıkları süreyi daha iyi hesap edebileceklerini bilelim.*”

17. ayet: “*Güneşi görüyorsun. Doğduğu vakit mağaralarından sağ tarafa kayar, battığı vakitse, onların sol tarafına doğru makaslayıp geçer. Böylece onlar mağaranın geniş boşluğu içindedirler. Bu, Allah'ın mucizelerindedir.*”

Ortadaki geniş yer, mücevherlerin bulunduğu kuluçka, ya da kurban riti dönüşümünün gerçekleştiği merkezdir. Güneşin doğuş ve batışındaki konumu, bu yerin özel önemini vurgulamaktadır. Bu simgecilik, Mithra kültüründe, çarmıha gerilme tasvirlerinde ve dönüşüm cevherini daima güneş ve ay arasında gösteren simya resimlerinde görülür. Yedi kişinin, yaşamlarının ölümsüzlüğe varan bir boyutta uzayacağından bihaber yattıkları mağara, işte böyle bir orta yer, ya da dönüşüm yeridir. *Yedi Uyurlar*, 309 yıl yattıktan sonra uyanmışlardır. Uyurların yedi kişi olmaları, efsanenin gizemini vurgulamak içindir.

Bu efsanenin anlamı şudur: Her kim *mağaraya*, yani kendi içinde taşıdığı bilincin dışındaki karanlığa, girerse, kendini önce bilinçdışı bir dönüşüm sürecinde bulur. Bilinçdışına girmesi, bilinci ve bilinçdışının içerikleri arasında bir bağ kurmasını sağlar. Bunun sonucunda, kişilikte olumlu ya da olumsuz anlamda, kökten değişim olabilir. Dönüşüm, genelde yaşam sürecinin uzaması, ya da ölümsüzlüğe adaylık olarak yorumlanır. Aziz Paulus'un mektuplarında, iki insan türünden söz edilmektedir ki, bunlar, üst insan, *Pneumatikos* ve alt insan, *Sarkikos*, yani dünyevi insandır. Jung, Kur'an'daki bu hikâyenin *Pneumatikos*'a müjde olarak anlatıldığını ifade etmektedir. Kanaatimize göre, diğer kutsal kitaplar gibi Kur'an da, iki zümre için yazılmıştır. Dünyevi insan *Sarkikos* için Kur'an, kitabî olarak anlaşılmaktadır. Oysa batını açıklamaları ile, sakladığı bilgiler *Pneumatikos* içindir ve İslamın tarikat sistemi içinde, ölümlülerin zarar görmemesi için, ehil gözlere saklanmıştır.

Kur'an'daki *Yedi Uyurlar* hikâyesini, görünüşte bununla ilgisi olmayan ahlaki düşünceler izler. Fakat bu alakasızlık yanıltıcıdır, gerçekte bu aydınlatıcı bilgiler, yeniden doğamadıkları için ahlak kurallarına, yani yasaya bağlılıkla yetinmek zorunda olanların gereksindiği malzemedir. Kurallara uygun davranışın, ruhsal dönüşümün yerine geçtiğine sık sık rastlanır.

Yedi Uyurlar efsanesinin ayrıntılı bir versiyonu da, Musa ile hizmetçisi Yehua Ben Nun arasında geçen hikâyedir (58).

“Bir vakit Musa, genç hizmetçisine demişti ki: ‘İki denizin birleştiği yere varıncaya kadar durmayacağım, yahut senelerce gideceğim.’ Bunun üzerine ikisi de denizin birleştiği yere vardıklarında balıklarını unuttular. O zaman balık denizde bir deliğe doğru yolunu tutmuştu. Bu şekilde geçtikleri zaman, genç hizmetçisine: ‘Getir kuşluk yemeğimizi; gerçekten biz bu

yolculuğumuzda yorulduk,' dedi. Genç: 'Gördün mü,' dedi, 'kayaya sığındığımız vakit, doğrusu ben balığı unuttum; onu hatırlamamı muhakkak şeytan unutturdu. O şaşılacak bir şekilde denizdeki yolunu tutmuştur.' Musa da dedi ki: 'İşte aradığımız oydu!' Bunun üzerine izlerini takip ederek, gerisin geriye döndüler; derken kullarımızdan bir kul buldular ki, biz ona katımızdan bir rahmet vermiş ve tarafımızdan bir ilim öğretmiştik. Musa ona: 'Sana öğretilen ilimden bana da öğretmen şartıyla sana tâbi olabilir miyim?' dedi. O: 'Doğrusu sen benimle olmaya sabredemezsin. Havsalanın almadığı şeye nasıl sabredeceksin?' dedi. Musa: 'İnşallah beni sabırlı bulacaksın, senin hiçbir işine karşı gelmem,' dedi. O: 'O halde eğer bana uyacaksan, bana hiçbirşey hakkında soru sorma, ta ki ben sana ondan söz açıncaya kadar.' Bunun üzerine ikisi beraber gittiler; nihayet gemiye bindiklerinde tuttu gemiyi yaraladı. Musa: 'A, içindekileri boğmak için mi yaraladın onu? Doğrusu kötü bir şey yaptın!' dedi. O: 'Demedim mi ki sen benimle beraber olmaya sabredemezsin,' dedi. Musa: 'Unuttuğum şeyle beni suçlama ve bu işimden dolayı bana güçlük çıkarma!' dedi. Yine gittiler, nihayet bir oğlana rastgeldiler; tuttu onu öldürüverdi. Musa: 'Bir can karşılığı olmaksızın masum bir cana mı kıydın? Doğrusu çok kötü bir şey yaptın!' dedi. 'Doğrusu sen benimle asla sabredemezsin demedim mi sana?' dedi. Musa: 'Eğer bundan sonra sana bir şey sorarsam, artık benimle arkadaşlık etme! Doğrusu tarafımdan beyan edilecek son özüre erdin.' Bunun üzerine yine gittiler. Nihayet bir köy halkına varınca onlardan yemek istediler. Ancak onlar, kendilerini misafir etmekten kaçındılar. Derken orada yıkılmak üzere olan bir duvar buldular, tutup onu doğrulttu. Musa: 'İsteseydin bunun karşılığında mutlaka bir ücret alırdın,' dedi. O: 'İşte bu seninle benim ayrılmamız olacak! Şimdi sana o sabredemediğin şeylerin iç yüzünü haber vereyim. Önce gemi, denizde çalışan birtakım zavallılarındı. Ben onu kusurlu hale getirmek istedim, çünkü ötelinde bütün sağlam gemileri gaspedip alan bir hükümdar vardı. Oğlana gelince, anne babası mümin kimselerdi. Onun bunları azgınlık ve küfür ile sarmasından korktuk. İstedik ki Rableri onun yerine kendilerine temizlikçe daha hayırlı ve merhamet bakımından daha yakınıni versin. Gelelim duvara; o şehirde iki yetim oğlanındı, altında onlar için saklanmış bir define vardı ve babaları iyi bir zat idi. Onun için Rabbin onların erginlik çağına ermelerini, definelerini çıkarmalarını diledi. Bütün bunlar, Rabbinden bir rahmet olmak üzeredir ve ben hiçbirini kendi görüşümle yapmadım. İşte senin sabredemediğin şeylerin açıklaması!' dedi."

Bu hikâye, Yedi Uyurlar efsanesinin ve yeniden doğuş sorununun daha

net ve ayrıntılı bir versiyonudur. Musa, arayan, arayış içinde olan insandır, o *pneumatikos*'tur. Bu yolculukta ona gölgesi, hizmetçisi, ya da alt insan, yani "*sarkikos*" eşlik eder. Yeşua, Nun'un oğludur. "Nun" bir balık adıdır ve Yeşua'nın kökeninin derin sularda, karanlıkta, gölgeler aleminde olduğuna işaret eder. Hayati noktaya "iki denizin birleştiği yerde" ulaşılır. Bu yer, batıdaki ve doğudaki denizin birbirine çok yaklaştığı Süveyş Körfezi olarak yorumlanır. Başka deyişle, burası, simgesel olarak "orta yer"dir, ancak insan ve onun gölgesi, bunun önemini önce kavrayamamışlardır. Çünkü, mütevazi besin kaynağını simgeleyen balıkları unutmuşlardır. Balık, Yaratan'ın karanlık dünyasından gelen gölgenin, bedensel insanın babası Nun'u temsil eder. Hıristiyanlığın ilk günlerinde de sembol olarak balık kullanılmıştır. Balık yeniden canlanıp, denize dönmek için sepetten fırlamıştır, yani yaşamın yaratıcısı, bilinçli insandan ayrılır; bunun anlamı, insanın içgüdüsel ruhunu kaybetmiş olmasıdır. Burada, ilkel insanın "ruh kaybı" dediği bir olgu, bilimsel ifadeyle, "*abaissement du niveau mental*" söz konusudur. Musa yorgun argın, aç bilaç oturur. Bu süreç çok tipik olarak, hayati önem taşıyan bir anın farkına varılmamasını anlatır ki, bu motif birçok mitte karşımıza çıkar. Musa farkına varmadan yaşam kaynağını bulduğunu ve yeniden kaybettiğini anlar. Yemeyi düşündükleri balık, bilinçdışının bir içeriğidir ve ilkkökenle bir bağ kurulmasını sağlar. Balık, yeniden doğmuş, yeni bir yaşama kavuşmuştur. Yoruma göre, bunun nedeni, ab-ı hayatla temas etmiş olmasıdır. Balık denize atladığında, yeniden bilinçdışına ait olur.

Denizdeki garip bir balıktan, "*kılçıksız ve derisiz bir balık*"tan, simyacılar da söz ederler. Bu balık "*canlı taş*"ın, "*filius philosophorum*"un özünü temsil eden "*yuvarlak unsur*"dur. Ab-ı hayatın simyadaki karşılığı, *aqua permanens*'tir. "*Can veren*" diye bilinen bu suyun bir özelliği de, katı olan her şeyi eritmesi, sıvı olan her şeyi de pıhtılaştırmasıdır. Kur'an yorumlarında, balığın kaybolduğu yerde, denizin sert toprağa dönüştüğü ve toprakta balığın izlerinin hâlâ görülebildiğinden söz edilir. Orada oluşan adada, orta yerde Hızır oturur. Mistik bir yoruma göre, Hızır "aşağı ve yukarı denizin ortasında, nurdan bir tahtta", yani yine "orta yerde" oturur. Hızır'ın görünmesi ile balığın kaybolması arasında gizli bir bağ vardır; sanki balık, Hızır'ın ta kendisidir. Yorumlarda, yaşam kaynağının karanlıklarda olduğundan söz edilmesi, bu tahmini doğrular niteliktedir. Çünkü denizin derinlikleri karanlıktır, yani *mare tenebrositatis*'dir. Karanlığın simyadaki karşılığı, dışının erili içine almasıyla gerçekleşen *coniunctio*'dan sonra oluşan *nigredo*'dur. *Nigredo*'dan, ölümsüz Kendilik'in simgesi olan "taş" doğar ki,

eski simyacılar, üzerinde yedi gözü olan taşın görünümünü, balığın gözlerine benzetmişlerdir. Yediler, yedi yıldız, simyacıların yeraltı mağarasında tasvir ettikleri gezegen tanrılarına işaret eder. Bunlar “*Hades’te uyuyanlar,*” ya da bağlanmış olanlardır. Böylece, “*Yedi Uyurlar*” efsanesine atıfta bulunulmuştur.

Burada, “*sarkikos*”, yani dünyevi insan, ebediyen yasaya tabi kalır; özgürlüğü ve yeniden doğuşu yalnızca “*pneumatikos*”, yani ruhsal insan başarabilir. Kur’an’daki hikâye, “*pneumatikos*”a hitaben anlatılır ve “*dinleyecek kulağı olanlara*” yeniden doğuşu müjdeler. Ancak, “*sarkikos*” gibi “*gönül kulağı olmayanlar*”, Allah’ın iradesine körü körüne boyun eğmekle yetinecek ve doğru yola yönlendirileceklerdir.

Hikâyede, Hızır, Kendilik’i temsil ediyor olabilir. Zira, bir mağarada, yani karanlıktan doğmuş, İlyas gibi kendini yenileyen bir “uzun ömürlü”dür o. Aynı zamanda, Osiris gibi, o da Deccal tarafından parçalanır, ancak kendini yeniden diriltebilir. Yeniden canlanan balık olarak yorumlanan İkinci Adem gibi o da, bir yol gösterici, kutsal ruh ve “Hızır Kardeş”tir. Her durumda, Musa onu yüksek bilinç olarak kabul eder ve onun tarafından eğitilmek ister. Dönüşüme vakıf olan sâlik için rahatlatıcı bir hikâyedir bu; itaatkâr kul içinse, Allah’ın kadir-i mutlaklığına karşı dil uzatılmayacağını gösteren bir uyarıdır. Hızır, yalnızca yüce bilgeliği değil; bilgelik olmasına rağmen, insan aklının ermeyeceği davranışları da temsil eder.

Daire İçindeki Nokta

Daire, sonsuzluğun işaretidir. Nokta ise, zamanın o ana konsantrasyonudur. İki sembolün birleşimi, sonsuzluğun içinde, makrokozmos ile mikrokozmosun birlikliliğini ifade eder. Yeryüzündeki en mükemmel şey olan altın ile, semada cennet ve melekler arasında, ışığa ulaşabilen tek gök cismi olan ve altınla eşleştirilen güneş, insanoğlu ile onun yaratıcısı arasında, yarı yoldadır. Bilindiği gibi, güneşin sembolü de, daire içindeki noktadır. Bu sembolün yansımalarına, birçok farklı dinsel yapıda rastlamak mümkündür: Osmanlı’nın görkemli cami mimarisinde, İngiltere’deki bazı Templier Kiliselerinde ve Hz İsa’nın yeniden doğacağı yer olarak kabul edilen, Kudüs’teki Kıyamet Kilisesi’nde olduğu gibi, bu geometrinin, kâinatı ve daire içinde nokta sembolizmini temsil ettiği görülebilir.

Aynı şekilde, Müslümanlıkta Kâbe etrafındaki dönüş, Mevlevilerin Şeb-i Aruz törenlerindeki dönüşler, çeşitli eski inançların ritüellerindeki bir sunak, bir ateş veya bir mihrabın etrafındaki dönüşlerde, hep orta nokta, güneşi;

etrafındaki daire ise, bu kaynağa bağımlı olanı sembolize etmektedir (46).

Crowley'in, *Kanun Kitabı* adlı eserinde, *Nuit'in*, *Hadit* adında bir eşi vardır. *Nuit*, sonsuz uzayı simgelerken, *Hadit'te'* de, o uzayın içinde bir noktadır. Sonsuz uzayda herhangi bir noktanın, o uzayın merkezi olarak düşünülmesi, bir anlamda, bireyin Tanrı olması, yani *En-el Hakk* veya *Fenafillah* olarak da yorumlanabilir. Burada gerekli zihinsel tutum, kendimizin, sonsuzluğun merkezi olduğumuzun farkında olmaktır. Umberto Eco'nun *Foucolt Sarkacı* adlı eseri de böyle başlar. Yine aynı kavrama göre, gökyüzündeki her yıldız, sonsuz uzayın merkezidir ve her kişi yıldızların enerjisinin bedenselleşmesidir. Böylelikle, her insan, bir yıldızdır. *Hadit* bunu şöyle ifade eder: “*Kurede, ben her yerde merkezim ve o Nuit, dairenin çevresi hiç bir yerde bulunmaz.*” (48)

Masonlukta da, ortasında nokta olan daire, ritüellerde yerini almıştır. Örneğin, bir çalışmada, “*Kaybolmuş Masonluk sırlarını, bir dairenin tam ortasında bulunan ve adalet ile hakikatin sembolü olan geometrik noktada bulmak amacıyla aradığımız*” söylenerek, “*Bu arayışın kolay neticelenmeyecek ve nesiller boyu sürececek bir uğraşı gerektirdiği,*” beyan edilmektedir.

Bir Hint inanışına göre ise, tufanda herşey yok olmuş, ancak Tanrı, yeni neslin yaratılması için erkek ve dişi prensipleri koruyarak, onları insanlara bağışlamıştır. Sular çekildikten sonra, önce dişi prensiplerin temsilcisi olan Ay ile, erkek prensiplerin temsilcisi Güneş bir araya gelerek ve bir dairenin içindeki bir nokta gibi birleşerek, ilk canlıların oluşmasını sağlamıştır. Bu nedenle, ilk insanlar için, daire içerisindeki nokta, doğurganlığı ve bereketi temsil eden bir sembol olmuştur.

Hacer-ül Esved / Beyt-ül Mamur

“*Beyt-ül Ma'mur'un yeryüzünde olan mekanında, Hz. İbrahim aleyhisselam, Hakk'ın emriyle Kâbe'yi bina etmiştir. Eğer Beyt-ül Mamur gökten düşse, Kâbe'nin üzerine iner. Yerdeki Kâbe ile gökteki Beyt-ül Mamur'un arası, Harem-i Şerif'tir. Halen Kâbe'nin duvarında bulunan ve öpülen Hacer-ül Esved, Beyt-ül Mamur'dan yadigâr kalmıştır. Bu taş, önce kırmızı yakut iken, Tufan'da Hakk'ın emriyle Hacer-ül Esved, yani siyah taş olmuştur. Beyt-ül Mamur'un dünya semasında bulunuşu odur ki; her gün ona yetmiş bir melek girip, onda namaz kılarlar. Onlar bir sınıf melektir ki, onlara Cin dahi derler, zira ki İblis onlardandır. Onların sayıları o kadar çoktur ki, onlardan Beyt-ül Mamur'a girene, bir kere daha kıyamete kadar sıra gelmez.*” (17)

Beyt-ül Ma'mur, yedinci kat gökte, Cennet-i Firdevs'de bir köşk olup, Hz. Adem ile yeryüzüne Kâbe mevkiine indirilmiş ve Tufandan sonra, yine cennetteki yerine alınmıştır (12).

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşıldığı üzere, Tufandan önce yeryüzünde mükemmellik hâkimdir ve cennette bir köşk olan Beyt-ül Mamur, Kâbe'nin mevkiinde bulunur. Kâbe'nin bir köşesinde yer alan siyah taş, Hacer-ül Esved, dev bir kırmızı bir yakuttur. Yani, simya sürecinde, sürecin tamamlandığının rengidir. Ancak, Tanrı'nın sapkınlığa düşen insanları cezalandırmak için yarattığı tufanın sonunda, yine Hakk'ın emri ile, Hacer-ül Esved'in rengi, siyaha dönüşür. Yani, sürecin en başına, 'nigredo' safhasına dönülür.

Mekke'nin kutsal taşından vücut bulan ve olgun bakire denilen Tanrıça Kabe, alfabetik olarak, 'ev' ve astrolojik olarak, 'mansio', yani *Ay Tanrısının evi* olarak temsil edilir. Kâbe taşı, *tetragonos lithos*, aynı zamanda *pyramis*, ya da bri dikili taşının evidir. Bu nedenle, tıpkı Süleyman Mabedi gibi, Kâbe de, Tanrı için yapılan bir evdir. Tanrı'ya yakarmak amacı ile değil, Tanrı'nın kendisi için yapılmıştır.

Ziggurat, yani "dünyanın direği", "gök ile yerin birleştiği yer" olarak tanımlanır. Büyük *Babil Kulesi'nin* adı, yalnızca *Tanrısal Kapı* olarak kalmaz, çünkü üstünde gök açılmaktadır. Aynı zamanda gök ile yeryüzünün temelidir de. Babil ile Babil Kulesi sözcüğünün kökeninin, *Tanrıların Kapısı* anlamındaki *Babilu* olduğu düşünülmektedir. Göğe, kutsal yazılarla ve özellikle tapınakla, yani yeryüzünün göbeği sayesinde ulaşılabilirdi. Göğe yolculuk konusunu işleyen Babil efsaneleri, ölümlüler için göklerin yolunun, göğün direğinin yanında açıldığını ileri süren diğer halk inanışlarına benzer (13).

Babel, "tanrıların kapısı" anlamına gelmektedir. Eski Babil'in, yeraltı, yeryüzü ve gökyüzü arasında geçiş kapısı olma özelliği, Süleyman Mabedini yeniden kuran Prens Zerubabel tarafından getirilmiştir. Bugün Kudüs'de bulunan Kubbet-ül Sahra'yı gören herkes, kentin böylesi bir özellik taşıdığını hissedebilir.

Referanslar

- (1) Akurgal, Ekrem, *Anadolu Kültür Tarihi*, Tübitak Popüler Bilim Kitapları, Ankara, 1998
- (2) Altunay, Erhan, *Simya*, www.gizemci.com
- (3) Armstrong, Karen, *A History of God From Abraham to Present: The 4000-Year Quest for God*, Vintage Books, New York, 1999
- (4) Ayan, Tamer, *Çift Başlı Kartal: Anadolu'dan Skoç Riti'ne*, İtidal Olgunlaşma Locası, Grafik Sanatlar Matbaacılık, İstanbul, 1998
- (5) Baigent, M., Leigh, R., Lincoln, H., *Holy Blood and the Holy Grail*, Arrow Books, Reading, Berkshire, 1996
- (6) Caezza, Joseph, *Hermeticism and the Golden Fleece*,
- (7) Cevdet, A., Dr., Dâniş, H., Rıfat, H., Ömer Hayyam, *Rubâiler*, Deniz Kitabevi, İstanbul, 2000
- (8) Comay, J.R., Brownrigg, R., *Who is Who in the Bible, The Old Testament & The Apocryption, The New Testament*, Wing Books, New York, 1971
- (9) Cooper, David A., *God is Verb, Kabala and the Practice of Mystical Judaism*, Riverhead Books, New York, 1997
- (10) Çamuroğlu, Reha, *Sabah Rüzgârı, "Enelhak" Demişti Nesimi*, Doğan Kitap, İstanbul, 2000
- (11) Dante, Aligheri, *İlâhi Komedyâ: Cehennem, Araf, Cennet*, Oğlak Yayınevi, İstanbul, 1998
- (12) Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara, 1997
- (13) Eliade, Mircea, *Asya Simyası*, Kabalıcı Yayınevi, İstanbul, 2002
- (14) Eliade, Mircea, *İmgeler, Simgeler*, Gece Yayınları, Ankara, 1992
- (15) Epstein, Perle, *Kabala, Musevi Mistiklerin Yolu*, Dharma Yayınları, İstanbul, 2000
- (16) ....., *Tekrisin Anlamı*, Mimar Sinan Yayınları, No 16, İstanbul, 1996
- (17) Erzurumlu, İbrahim Hakkı, *Marifetname*, Alem Yayınevi, İstanbul
- (18) Estin, C., Laporte, H., *Yunan ve Roma Mitolojisi*, Tübitak Popüler Bilim Yayınları, Ankara, 2002
- Greer, Michael, *Paths of Wisdom, Principles of Magical Cabala in the Western Tradition*, Llewellyn Publications, St. Paul, 1996
- (19) Gündüz, Şinasi, *Sabiiler: Son Gnostikler*, Vadi Yayınları, Ankara,

1995

- (20) Hamilton, Edith, *Mitologya*, Varlık Yayınları, İstanbul, 2002
- (21) Hançerlioğlu, Orhan, *İnanç Sözlüğü – Dinler-Mezhepler-Tarikatler-Efsaneler*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1975
- (22) Hitchcock, E.A., *Remarks on Alchemy and the Alchemists*, 1865
- (23) Humburg, Burt, *On the Color Changes in The Great Work*,
- (24) Hutchens, Rex R., *Pillars Of Wisdom, The Supreme Council 33 Ancient and Accepted Scottish Rite of Freemasonry*, Southern Jurisdiction, USA, 1995
- (25) Jolande, Jacobi, *C.G.Jung Psikolojisi*, İlhan Yayınevi, İstanbul, 2002
- (26) Kraig, D.M., *Modern Magick*, Llewellyn Publications, St. Paul, 1999
- (27) Laidler, Keith, *The Head of God, The Lost Treasures of the Templars*, Orion Press, London, 1999
- (28) Leadbetter, C.W., *Freemasonry and Its Mystic Rytes*, Gramercy Books, New York, 1998
- (29) McLean, Adam, *Animal Symbolism in Alchemical Tradition*,
- (30) Microsoft, *Encarta*
- (31) Noyan Dede Baba, Bedri, Doç.Dr., *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik, Cilt I ve II*, Ardiç Yayınları, Ankara, 1999
- (32) Ocak, Ahmet Yaşar, *Alevi ve Bektaşi İnançlarının İslam Öncesi Temelleri*, İletişim Yayınları, İstanbul, 1983
- (33) Ovason, David, *The Zelator: The Secret Journals of Mark Hedsel*, Arrow Books, London, 1999
- (34) Öztürk, Yaşar Nuri, *Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meâli*, Yeni Boyut Yayınevi, İstanbul, 1995
- (35) Öztürk, Yaşar Nuri, *Kur'an'ın Temel Kavramları*, Yeni Boyut Yayınevi, İstanbul, 1993
- (36) Pike, Albert, *Morals And Dogma*, Kessinger Publishing Company, Montana, USA
- (37) Erzurumlu İbrahim Hakkı, *Marifetname*, Alem yayıncılık, İstanbul
- (38) Poisson, Albert, *Théorie et Symboles des Alchimistes*, Paris, 1891
- (39) Radice, Betty, *Who's Who In The Ancient World*, Penguin Books, London, 1973
- (40) Roob, Alexander, *The Hermetic Museum: Alchemy and Mysticism*, Tachen Verlag, Köln, 1997
- (41) Rosenkreutz, Christian, *Kimyasal Düğün*, 1459
- (42) Salomon, C., Van Oyen, D., Wharton, W.D., *The Way of Hermes*,

Corpus Hermeticum, Duckbacks, Surrey, 1999

(43) Schimmel, Anne-Marie, *Sayıların Esrarı*, Verka Yayınları, İstanbul, 1997

(44) Sebottendorf, R.F. Baron, *Die Praxis Der Alten Türkischen Freimaureri, Der Schlüssel zum Verstandis der Alchimie, Eine Darstellung des Rituals, Der Lehre, Der Erkennungs Zeichen Orientalisher Freimaurer*, Leipzig

(45) Seligmann, Kurt, *The History of Magic And The Occult*, Gramercy Books, New York, 1997

(46) ....., *Daire İçindeki Nokta*, Türkiye Fikir ve Kültür Derneği, Ulus Olgunlaşma Atölyesi, Ankara

(47) Türk, Hüseyin, *Nusayrilik ve Nusayrilerde Hızır İnancı*, Ütopya Yayınları, Ankara, 2002

(48) Yudelove, Eric S., *Tao ve Hayat Ağacı*, Dharma Yayınları, İstanbul, 2001

(49)....., *Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Anlamı (Meâl)*, Milliyet

(50)....., *Kitab-ı Mukaddes Eski ve Yeni Ahit, Tevrat, Zebur ve İncil*, Kitab-ı Mukaddes Şirketi, İstanbul, 1995

(51)....., *Dünyada ve Türkiye'de Masonluk*, Başak Yayınevi, 1965

(52) Brenner, *Alchemic Revolution*

(53) Collins, Andrew, *Meleklerin Küllerinden, Günahkâr Bir Irkın Yasaklanmış Mirası*, Avesta Basın Yayın, İstanbul, 2001

(54) Dürüşken, Çiğdem, *Roma'nın Gizem Dinleri*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2000

(55) Eliade, Mircea, *Demirciler ve Simyacılar*, Kabalıcı Yayınları, İstanbul, 2003

(56) Geylâni, Abdülkadir, *Abdülkadir Geylâni Sohbetleri*, Fethurabbina, Eko Ofset, İstanbul, 19..

(57) İbn Arabi, *Harflerin İlmi*, Asa Kitabevi, Bursa, 2000

(58) Jung, Carl Gustave, *Dört Arketip*, Metis Yayınları, İstanbul, 2001

(59) Nathan Schwartz-Salant, *Jung on Alchemy*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey

(60) Özbek, Metin, *Hacettepe Üniversitesi, yayınlanmamış makale*

(61) Kısa, Bülent, *Havvasın Derinlikleri*

(62) Noyan, Bedri Dede Baba, *Bektaşilik ve Alevilik Nedir?*, ANT/CAN İstanbul, 1995

(63) İzbudak, V., Gölpınarlı, A., *Mevlana / Mesnevi I*, MEB Yayınları,

1991

(64) Attar, Feridüddin, *Mantıku't Tayr*, Kırkambar Kitaplığı, İstanbul, 2004

(65) Eliade, Mircea, *Babil Simyası ve Kozmolojisi*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2002

(66) İmam Ahmed Bin Ali El-Bûni, *Şems-ül Maarif*, Alioğlu Yayınevi, İstanbul

Bibliografya

Altındal, Aytunç, *Gül ve Haç Kardeşliği, Avrupa Birliği'nin Gizli Masonik Kimliği*, Yeni Avrasya Yayınları, Ankara, 2003

Armstrong, Karen, Muhammad, *A Biography of the Prophet*, Phoenix Press, 1991

Arslan, Hüsametdin, *Hermeneutik ve Hümaniter Disiplinler*, Paradigma Yayınları, İstanbul, 2002

Barnstone, Willis, *The Other Bible, Ancient Alternative Scriptures*, Harper San Fransisco Publications, New York, 1984

Birdoğan, Nejat, *İttihat-Terakki'nin Alevilik Bektaşilik Araştırması (Baha Sait Bey)*, Berfin Yayınları, İstanbul, 1995

Chevalier, J., Gheerbrant, A., *Dictionary of Symbols*, Penguin Books, London, 1996

Choke, Melhem, *İslam'ın Hicri İkinci Asrında Zındıklık ve Zındıklar*, Anka Yayınevi, İstanbul, 2002

Crampdor, Albert, *Eski Mısır'ın Ölüler Kitabı, Ruh ve Madde Yayınları*, İstanbul, 1991

Çağlar, Behçet K., *Kur'an-ı Kerim'den İlhamlar*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1995

Çamuroğlu, Reha, *Değişen Koşullarda Alevilik*, Doğan Kitapçılık, İstanbul, 1992

Çamuroğlu, Reha, *Tarih Heterodoksi ve Babaîler*, Om Yayınevi, İstanbul, 1999

Çelik, Mehmet, *Süryani Tarihi (I)*, Ayraç Yayınevi, Ankara, 1996

Çığ, Muazzez İ., *Gilgameş, Tarihte İlk Kral Kahraman*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2001

Çığ, Muazzez İ., *İbrahim Peygamber, Sümer Yazılarına ve Arkeolojik Buluntulara Göre*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1997

Çığ, Muazzez İ., *Kur'an, İncil ve Tevrat'ın Sümer'deki Kökeni*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1997

Dala-i Lama, *Seine Heiligkeit der XIV. Das Buch der Menschlichkeit*, Bastei Lübbe Tachenbuch, New York, 1999

Drosnin, Michael, *Tevrat'ın Şifresi*, Cep Kitapları, İstanbul, 1999

Drury, Neville, *Şamanizm, Şamanlığın Ögeleri*, Okyanus Yayınları, İstanbul, 1989

Dursun, Turan, *Kutsal Kitapların Kaynakları*, Kaynak Yayınları,

İstanbul, 1997

Eliade, Mircea, *Occultism, Witchcraft & Cultural Fashions, Essays on Comparative Religions*, The University of Chicago Press, Chicago, 1976

Eliade, Mircea, *Şamanizm*, İmge Kitabevi, Ankara, 1999

Eliade, Mircea, *Yaşlı Adam ve Bürokratlar*, İthaki Yayınları, İstanbul, 2000

Eröz, Mehmet Doç.Dr., *Türkiye’de Alevilik, Bektaşilik*, Otağ Matbaa, İstanbul, 1977

Fığlalı, Ethem R. Prof.Dr., *Türkiye’de Alevilik, Bektaşilik*, Selçuk Yayınları, İstanbul, 1990

Freud, Sigmund, *Dinin Kökenleri, Totem ve Tabu, Musa ve Tektanrıcılık*, Öteki Yayınevi, Ankara, 1994

Freud, Sigmund, *Uygarlık, Din ve Toplum*, Öteki Yayınevi, Ankara, 1999

Gener, Cihangir, *Ezoterik-Batınî Doktrinler Tarihi, Naacaller, Hermes, Musa, Pisagor, İsa, Tasavvuf, Bektaşiler, İsmaililer, Templierler, Masonlar*, Gece Yayınları, İstanbul, 1998

Harvey, Andrew, *The Essential Mystics, Selections From the World’s Great Wisdom Traditions*, Harper Collins Publishers, San Fransisco, 1996

Heidel, Alexander, *Enûma Eliş, Babil Yaratılış Destanı*, Ayraç Yayınevi, Ankara, 2000

Hoagland, Mahlon B., *Hayatın Kökleri*, TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, Ankara, 1993

Hooft, Gerard, *Maddenin Son Yapıtaşları*, TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, Ankara, 2000

Hûb, Ramazan, *Hızır Aleyhisselâm*, Kırkandıl Yayınları, İstanbul, 2002

Inman, Thomas, *Ancient Pagan and Modern Christian Symbolism*, Kessinger Publishing Co., Montana, USA

Jacq, Christian, *Hiram Usta ve Süleyman Peygamber*, Arion Yayınevi, İstanbul, 2000

Keller, Werner, *The Bible As History*, Bantam Books, New York, 1982

Kingsley, Peter, *Antik Felsefe, Gizem ve Büyü, Pythagoras ve Empedokles Geleneği*, Kabacı Yayınları, İstanbul, 2002

Knight, C., Lomas, R., *The Hiram Key, Pharaos, Freemasons and the Discovery of the Secret Scrolls of Jews*, Arrow Books, London, 1996

Knight, C., Lomas, R., *The Second Messiah, Templars, The Turin Shroud and The Great Secret of Freemasonry*, Element Books, Boston, 1997

Koestler, Arthur, *Onüçüncü Kabile, Hazar İmparatorluğu ve Mirası*, Say

Yayınları, İstanbul, 1993

Kramer, Samuel N., *Tarih Sümer'de Başlar*, Kabalcı Yayınları, İstanbul, 1992,

Maslow, Abraham H., *Dinler, Değerler, Doruk Deneyimler*, Kuraldışı Yayınları, İstanbul, 1996

Ocak, Ahmet Y., *Osmanlı Toplumunda Zındıklar ve Mülhidler (15-17.yy)*, Tarih Vakfı, Yurt Yayınları, İstanbul, 1998

Öztürk, Yaşar Nuri, *Tasavvufun Ruhu ve Tarikatlar*, Yeni Boyut Yayınevi, İstanbul, 1995

Paviç, Milorad, *Hazar Sözlüğü*, Agate Yayıncılık, İstanbul, 2000

Pike, Albert, *Book of Words*, Kessinger Publishing Co., Montana, USA

Robinson, John J., *Born in Blood, The Lost Secrets of Freemasonry*, M. Evans & Co., New York, 1989

Said Nursi, Bediüzzaman, *Risale-i Nur Külliyyatı I-II*, Nesil Yayınevi, İstanbul, 1996

Schuré, Edouard, *İnsanlığı Aydınlatan Büyük İnisiyeler, Dinlerin Gizli Tarihi*, Ruh ve Madde Yayınları, İstanbul, 1999

Sena, Cemil, *Hazret-i Muhammed'in Felsefesi*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1971

Sever, Erol, *Yezidilik ve Yezidilerin Kökeni*, Berfin Yayınları, İstanbul, 1996

Şapolyo, Enver B., *Tarih Boyunca Türk Tefekkürü, Şamanizm Tefekkürü*, 1999

Şener, Cemal, *Alevilik Olayı, Toplumsal Bir Başkaldırının Kısa Tarihiçesi*, Etik Yayınları, İstanbul, 2001

Torî, *Bir Kürt Düşüncesi, Yezidilik ve Yezidiler*, Berfin Yayınları, İstanbul, 2000

Wallace, R., Williams, W., *Tarsuslu Paulus'un Üç Dünyası*, Homer Kitabevi, İstanbul, 1999

Kybalion

Antik Mısır ve Yunan Hermetik Felsefesi

Yazan Üç İnişiye

İlk olarak 1912 yılında yayınlanmış olan bu kitap, kadim Mısır'dan bu yana kuşaktan kuşağa aktarılan gizemli Hermesçi Öğretileri anlatan Batı Ezoterik Geleneği ile ciddi olarak ilgileneni herkesin kütüphanesinde mutlaka bulunması gereken bir kaynaktır. Aradan geçen süre içinde kitabın önemi azalacağına artmış ve ezoterizm öğrencilerinin en önemli ve temel kaynaklarından biri haline gelmiştir. Kybalion, anlaşılması zor, şifreli simge ve imalarla dolu Hermesçi edebiyatın aksine sade bir dille yazılmıştır. Ününü şüphesiz, Ezoterizmin temel ilkelerini ve özellikle yedi evrensel yasayı herkesin anlayacağı yalın ve açık bir ifade ile aktarmasına borçludur.

Daha çok bilgi için www.hermetics.org

Gerçek Şifa Sanatı

Yazan Dr. Israel Regardie

Gerçek Şifa Sanatı adlı bugün artık bir klasik sayılan bu eserde, Orta Sütun Çalışması olarak bilinen çok eskilere dayanan bir nefes ve görselleştirme alıştırmalarını anlatmaktadır. Kabala'nın Hayat Ağacını içeren bu basit ve etkili şifa yöntemi, kişinin kendi öz kaynaklarını harekete geçirerek bedeni, zihni ve ruhu kişisel başarı ve şifa yolunda canlandırmayı amaçlamaktadır.

Batı gizemciliğinin en önemli isimlerinden biri olarak kabul edilen Dr. Regardie (1907-1986), Batı Ritüel Majisi'nin devasa bir eseri olan The Golden Dawn da dahil olmak üzere on yedi kitabın yazarıdır. Bir süre ünlü majisyen Aleister Crowley'nin sekreterliğini yapan Dr. Regardie, bir Reich psikoterapistiydi.

Daha çok bilgi için www.hermetics.org

Gizli Tibet

Tibet Mucizeleri ve Ölümsüzler

Yazan Theodore Illon

Yıl 1936, Himalayalar'ın sisleriyle örtülü bir ülke. Tibet. Hakkında hiçbir şey bilinmiyor. Haritası yok, haritalarda yok. Kendini dışarıya, ziyaretçilere tümüyle kapatmış bu ülkede gerçek ile efsaneyi birbirinden ayırmak imkansız. Uçan Lamalar gerçekten var mı? Ya bin yıl yaşayan insanlar?

İnsan ayağının değmediği topraklara seyahatleriyle tanınan Alman seyyah Theodore Illion, bir Budist rahip kılığında Tibet'e giriyor. Günlerce hiçbir şey yemeden yüzlerce kilometre yol yürümek, dondurucu soğuklara katlanmak ve sarı saçlarını, beyaz tenini ve mavi gözlerini saklamak zorunda.

Yayınlandığı tarihte birçok dile birden çevrilen Gizli Tibet, kahramanının başından geçen serüvenler ve tanık olduklarıyla, günümüzde ona yönelik canlanan ilgiyi fazlasıyla hak eden bir klasik eserdir. Bu kitabın sayfalarında Tibet'i, Tibet'in soğuşunu, karanlığını, yabancı bir uygarlığın garip ama sevgi dolu dünyasını yaşayacaksınız.

Daha çok bilgi için www.hermetics.org

HAVASS'IN DERİNLİKLERİ

Yazan Bülent Kısa

“Havass’ın Derinlikleri” yüz-yıllardan beri süregelen İslami dua ve gizli bilimler geleneğinin bilerek saklanmaları yüzünden gizli kalmış olan ve bu yüzden de günümüzde artık unutulmuş, bileni kalmamış olan yönlerine açıklık getirmektedir.

İslami büyü geleneği olan Havass nedir? Adı çok duyulan, hemen hemen her Havass kitabında bahsedilen fakat yapıları ve kullanım alanları bilinmediği için anlatılamayan “Vefkler” nedir, nasıl ve hangi zamanlarda, hangi kurallara göre yapılırlar? Nasıl çalışırlar? Bütün Ebced kuralları, Bast ve Teksir yöntemlerinin bütün yapım kuralları ve bütün değişik şekilleri. Değişik isteklerin gerçekleşebilmesi için yapılabilecek işler “Havass’ın derinlikleri” nin, Birinci kitabında anlatılmaktadır.

İslami Maji yöntemleri ile uygulama veya sadece araç-tırma amacı ile ilgilenen herkesin görmesi gereken bir kitap.

Daha çok bilgi için www.hermetics.org